

-interactief

CD-i

Video CD

CD-ROM

Internet

DVD

CREATURE SHOCK - ALLEEN IN DE RUIMTE

BRAINDEAD 13 - ANIMATIEKOLDER

EVE - GABRIEL TERUG NAAR EDEN?

THE LOST RIDE

DE RIT VAN JE LEVEN

PC CD-ROM

SPEEL NU ZELF LINGO OP JE PC

49,95

PHILIPS

- Gepresenteerd door F. Boulangé, bekend van Lingo op TV
- De woorden zijn goedgekeurd door de officiële Lingo-jury
- Wordkeuze op basis van onderwerp en moeilijkheidsgraad
- Met 6000 woorden; voor 300 avonden speelplezier
- Aantal spelers, spelduur en bedenktijd zijn zelf in te stellen

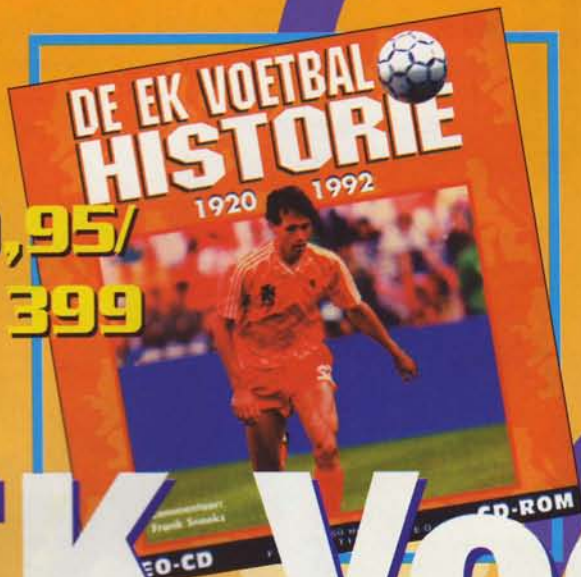
Let's make things better.

PHILIPS

Philipscdi.com

SPORTHOOGTEPUNTEN OP VIDEO CD!

f 19,95/
Bfr. 399

De EK Voetbal Historie

Ga terug naar 1988 en verbaas je keer op keer over die onmogelijke goal van Marco van Basten in de EK finale tegen Rusland. Dit overzicht bevat alle hoogtepunten van de start van het Europees Kampioenschap Voetbal in 1920 tot en met de editie van 1992. De sterkste teams, de beste spelers en de mooiste doelpunten in beeld, met als hoogtepunt natuurlijk de titel voor Nederland in 1988. Met commentaar van Frank Snoeks.

EK Voetbal

NEDERLANDS GESPROKEN

Olympische Spelen

NU EXCLUSIEF EN MET KORTING TE
BESTELLEN VIA CD-INTERACTIEF.
KIJK METEEN IN DE RUBRIEK BALIE!

100 jaar Olympische Spelen

Bekijk de indrukwekkende beelden van de omstreken Olympische Spelen in 1936 in Berlijn, waar Jesse Owens 4 gouden medailles won. Dit 180 minuten durende sportdocument beslaat 3 CD's en biedt een uniek overzicht van de historie, heroïek en tragedie van een eeuw Olympische Spelen. Met uniek en zeldzaam beeldmateriaal van alle grote kampioenen en indrukwekkende gebeurtenissen van 1892 tot en met de Spelen van 1992.

f 29,95/
Bfr. 599

Deze aanbieding komt tot stand in samenwerking met het Haarlems Uitgeef Bedrijf.

DEZE DISCS ZIJN AFSPEELBAAR OP CD-I MET DIGITAL VIDEO CARTRIDGE,
SEGA SATURN EN CD-ROM-SPELER MET MPEG-KAART ONDER WINDOWS

Philipscdi.com

CineView

Postbus 3389, 2001 DJ Haarlem

Telefoon abonnementen

023-5364401

Telefoon redactie

023-5360160 Telefax: 023-5359627

E-mail: cdi@hub.nl

Hoofredactie

Sybrand Frietema de Vries

Eindredactie

Foeke Collet

Medewerkers

Rom Helweg, René Janssen,
Lennie Pardoel, Ruud van der Schaft,
Léan Seuren, Rob Smit, Klaas Smit

Art direction

Ernst Bernson

Vormgeving

Carola Hoff, Willem Bijl,
Joachim Mahn, Menno Pelsler

Fotografie

Hans van Dormolen

Redactiesecretariaat

Wilma Boekel, Charlotte Hoek

Traffic

Saskia van Holk

Marketing

Babette Molenaar

Boekhouding

Kees Kroon, Richard Maat,
Marcel Smit, Bart Barnard

Uitgever

Wouter Hendrikse

Directie

A.W. Elfers, J.C. Nusselder

Abonnementen

CD-interactief, Postbus 3389, 2001 DJ Haarlem,
Telefoon: 023-5364401. CD-interactief komt
11 maal per jaar uit. Een jaarabonnement kan op elk gewenst
moment ingaan en wordt automatisch verlengd, tenzij u het
abonnement schriftelijk opzegt, uiterlijk twee maanden voor
de vervaldatum.

Advertenties

Retra PubliciteitsService, Sander Retra, Letty van der Brand,
Postbus 333, 2040 AH Zandvoort, Telefoon: 023-5718480,
Telefax: 023-5716002. Advertenties kunnen zonder opgave
van redenen geweigerd worden.

Prepress en Druk

Nederlands Drukkerij Bedrijf, Zoeterwoude.

uw CD-interactief is een uitgave van het Haarlems Uitgeef Bedrijf B.V.
Zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever mag niets uit deze uit-
gave op enigerlei wijze worden overgenomen. © 1997

18

CREATURE SHOCK

"We don't know what's out there, but it isn't friendly!" Aan je superieuren heb je dus ook niets. Wel verwachten ze van je dat je je waagt in een levende asteroïde die door de ruimte zweeft, en waarin het krioelt van de buitenaardse monsters. Er is één voordeel: dit is zonder twijfel het mooiste schietspel op CD-!

BRAINDEAD 13

Gespiest door een harpoen, onthoofd met een slagersmes, gewurgd door een plant, uiteengereten door een kat of simpelweg verpulverd met een sloophamer. Het is maar goed dat je een oneindig aantal levens hebt, want je hebt te maken met een stel zeer creatieve moordenaars. Krankzinnige animatiekolder voor de spelfanaten.

22

nhoud

LOST RIDE

Word je al misselijk als de auto iets te snel optrekt? Dan kun je beter nu uitstappen. Voor alle anderen geldt: gordels vast, hand op de schietknop en maak je klaar voor de rit van leven! De willekeurig gekoppelde videobeelden zorgen ervoor dat dit doolhof nooit hetzelfde is.

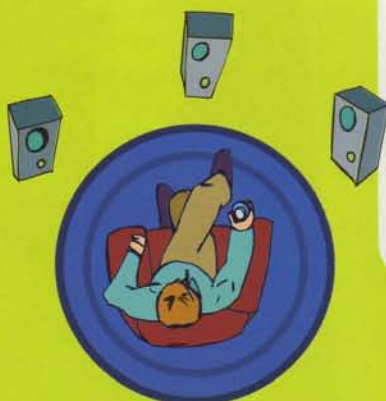

26

28

DVD, DE AUDIO

Af en toe moet je in het café een beetje bluffen en interessant kunnen doen. En wat is er nu beter dan volledig op de hoogte zijn van een fantastisch medium dat nog niet eens te koop is? De broodnodige informatie vind je in onze maandelijkse DVD-updates. Deze keer nemen we het audiogebeuren van DVD onder de loep. Blazen met die stereo!

GITAARCURSUS

Wie droomt er niet van om een volle Kuip muisstil te krijgen, bij een biertje wat akkoordjes door te nemen met Keith Richards of om van de royalty's van je laatste plaat een jaar op de Bahama's te kunnen vertoeven. Dat kan! Want oefening baart kunst en op CD-i en CD-ROM kun je vandaag nog beginnen met je eerste gitaarles.

44

48

PETER GABRIEL

Toen hij Genesis verliet gaf niemand nog een stuiver voor zijn carrière. Nu gaat hij door het leven als Mister Multimedia, met prachtige muziek, meesterlijke clips, alle soorten kunst, eeuwenoude instrumenten en de modernste technieken. In welk hokje we zijn nieuwste project EVE moeten plaatsen weten we niet, maar het is weer een stijloefening op zich.

Redactioneel
pagina 7

Brieven
pagina 8

Balie
pagina 10

Prijsvraag
pagina 13

Nieuws
pagina 14

Gimmicks
pagina 16

Creature Shock
pagina 18

Braindead 13
pagina 22

Lost Ride
pagina 26

DVD deel 6
pagina 28

Atlantis
pagina 32

Tips & Trucs
pagina 34

Kinderspel
pagina 40

Gitaarcursus
pagina 44

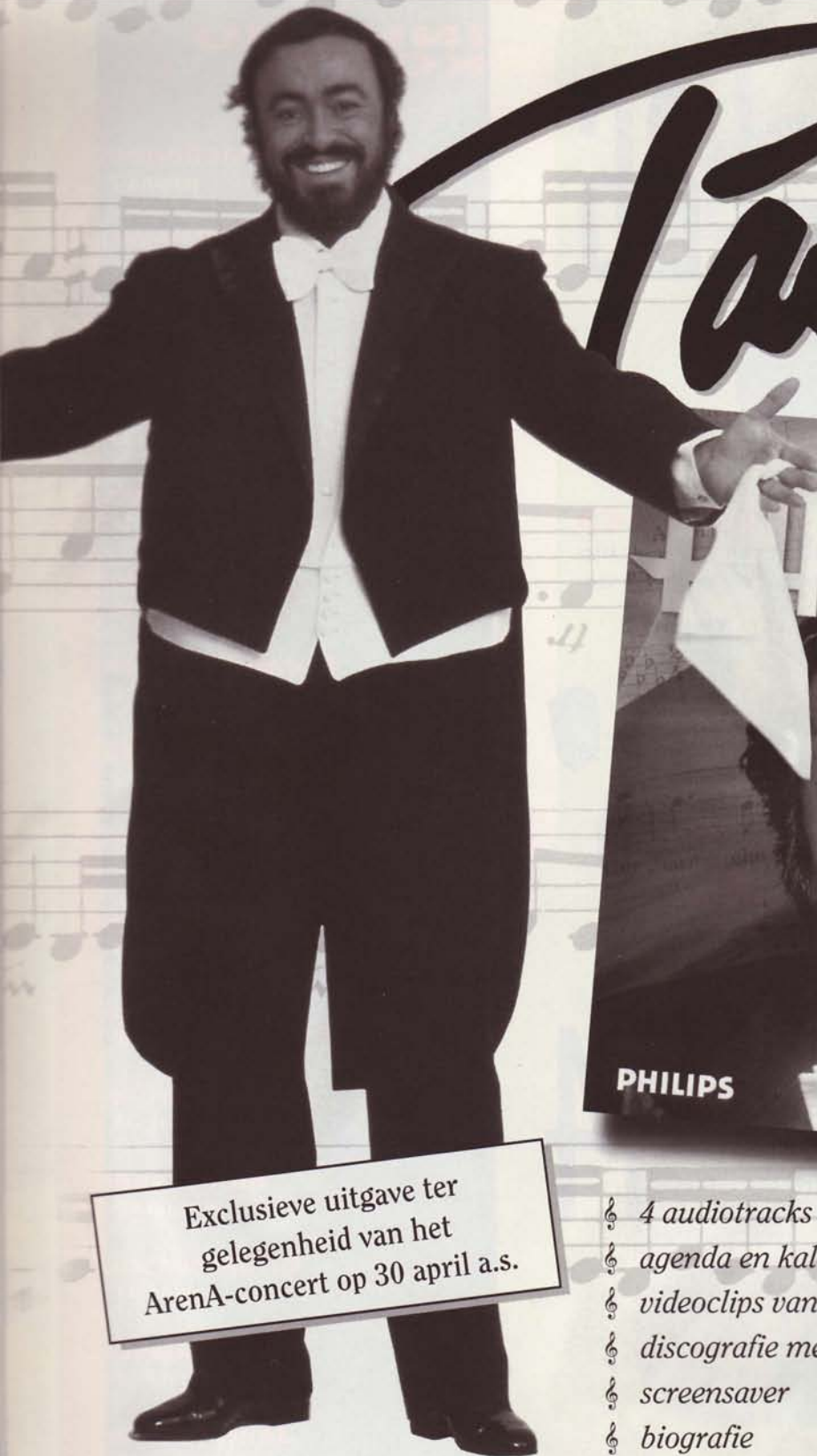
Peter Gabriel
pagina 48

John Cleese
pagina 52

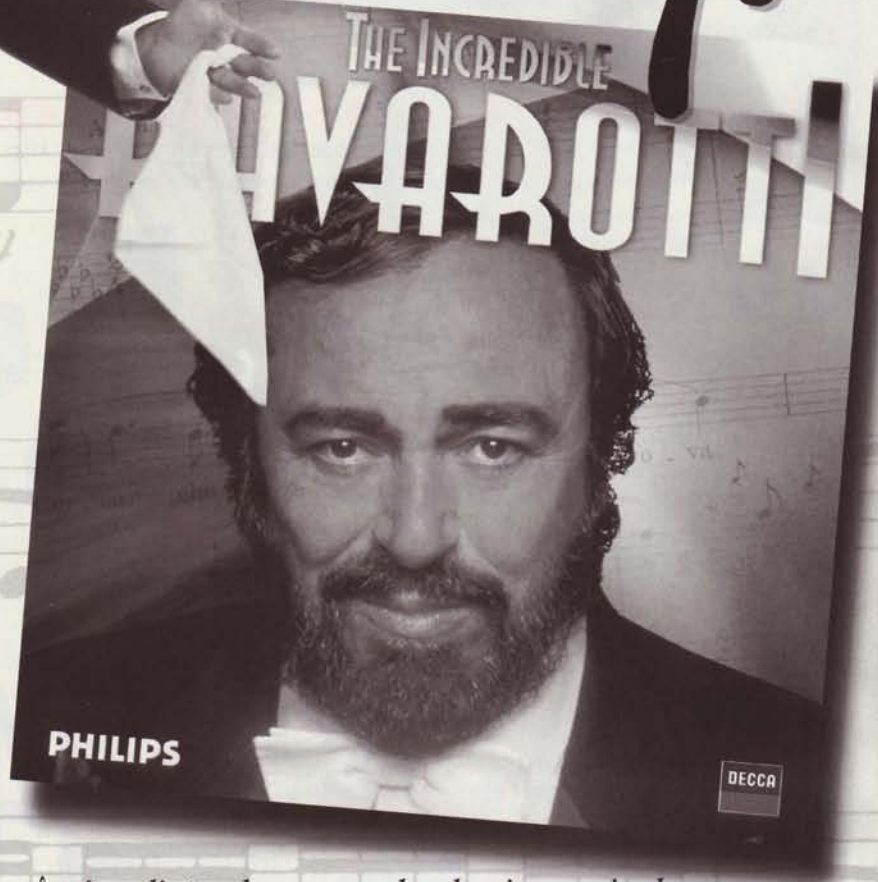
Surf
pagina 56

Professioneel
pagina 62

CD-ROM / CD-AUDIO

Pavarotti

Exclusieve uitgave ter
gelegenheid van het
ArenA-concert op 30 april a.s.

- 4 audiotracks waaronder de nieuwe single
- agenda en kalender voor 1997 en 1998
- videoclips van live-concerten
- discografie met 40 audioclips
- screensaver
- biografie

fl. 14,95

DECCA

Let's make things better.

PHILIPS

Philipscdi.com

Plezier

Speel

Deze maand hebben we weer veel lekkers. De lente lonkt en we gaan wandelen en fietsen in de natuur. Léan wijst de weg op de digitale fietspaden. Mocht je liever in donkere, bedompte ruimten je tijd doorbrengen, dan zijn de door haar verzamelde Hard Rock sites misschien meer iets van je gading. Wil je zelf de gitaar ter hand nemen, lees dan eerst even wat Rom Helweg van interactieve gitaarcursussen vond. Je merkt het al, wij hebben weer voor iedereen van alles wat. Maar het meest hebben we voor onze vele spelfanaten. We hebben maar liefst drie nieuwe spellen op CD-i: Creature Shock, Braintead 13 en The Lost Ride. Om voor dat laatste spel aan een pre-preview te komen gingen we door roeien en ruiten. Zo sleurden wij een programmeur

bijkans van zijn stoel, om deze nieuwe & spannende CD-i maar van dichtbij te kunnen bekijken. Uiteraard doen we dit voor een goed doel. Voor jullie dus.

Sybrand Frietema de Vries

PS. We breiden de service verder uit. Naast twee nieuwe, exclusieve aanbiedingen in de Balie, beginnen we deze maand met een ruilrubriek. Hieronder kunnen jullie lezen hoe we dat gaan aanpakken. Of liever gezegd, hoe jullie dat kunnen aanpakken.

Uitgespeeld?

Nieuw! Een ruilrubriek voor onze abonnees

Wij gaan iets nieuws doen! Nou ja, iets nieuws... eigenlijk iets waar onze lezers al lang om vragen:

een ruilrubriek. We hebben deze 'Uitgespeeld' gedoopt. Die titel zou het al moeten zeggen;

zijn jullie uitgespeeld of uitgekeken op een titel, dan kunnen jullie dat aangeven met een kleine advertentie.

Daarvoor hebben we drie rubrieken in het leven geroepen.

Voor deze service vragen wij een kleine vergoeding in de vorm van f 2,50 administratie-kosten. Als jullie extra aandacht willen voor je advertentie, geven wij een fris kleurtje mee voor de meerprijs van f 2,50.

Vul de bon elders in dit blad in, en volgende maand staan jouw CD-i's in de etalage!

Spelregels (de kleine lettertjes):

- Deze rubriek is uitsluitend voor particulieren. Als wij het vermoeden hebben dat iemand met commerciële bedoelingen spullen aanbiedt, gaat het feest mooi niet door.
- Het is niet de bedoeling dat jullie een nest puppies aanbieden. Hoe schattig ook, deze rubriek is alleen voor CD-i (& Video CD)-titels en -spelers.
- Alleen aanmelden via de aanmeldingskaart in het blad, mits voldoende gefrankeerd en ingevuld met naam en adres. Vergeet niet in de advertentie-tekst naam, adres en/of telefoonnummer te vermelden.
- We kunnen geen foto's, tekeningen o.i.d. plaatsen.
- Wij nemen geen verantwoordelijkheid voor de inhoud van de advertenties. We behouden ons wel het recht voor advertenties zonder opgave van redenen te weigeren. Plaatsing is niet gegarandeerd.

Gelijk oversteken
Wie wil...
Wie heeft...

brieven

Te duur

Hallo CD-i magazine, ik heb horen zeggen dat Philips alle ontwikkelingen rond CD-i stopzet. Als dit zo is, zitten alle CD-i-gebruikers binnenkort met een verouderd systeem waarvoor dan ook geen software meer verschijnt. Het is jammer dat oude titels uit de begintijd van de CD-i-speler nog altijd even duur verkocht worden. Dit is op de CD-ROM markt wel anders. En nieuwe CD-i-software blijft duur, zeker in verhouding met CD-ROM's voor de PC. Waarom kost de Medische Encyclopedie op CD-i meer dan op CD-ROM? Het betreft hier hetzelfde programma! Verder vind ik het prima dat CD-i magazine ook aandacht besteedt aan CD-ROM en Internet. Mooi zo, ik ben namelijk ook een PC- en Internet-gebruiker. Met vriendelijke groeten,

Olav Pawlenko, Overpelt (België)

We hoeven natuurlijk niemand te vertellen dat CD-i niet hét systeem van de jaren 90 is geworden (volgens onze bescheiden mening zijn Internet en - binnenkort - DVD betere kandidaten, maar dat terzijde). Dat alle ontwikkelingen rond CD-i worden stopgezet denken wij niet. In een aantal landen is CD-i niet aangeslagen en soms zelfs stopgezet. In Nederland en België is dat niet het geval. Hoe dan ook, wij stoppen in ieder geval niet! In dit num-

len liggen. Ook Lost Ride nemen we onder de loep. Maar veel software komt er inderdaad niet uit en zoals je zegt is het allemaal puur prijzig. Hoe dit zich in de toekomst gaat ontwikkelen blijft een vraagteken. Laten we hopen dat in ieder geval de oude software een stuk goedkoper gaat worden. Wij dragen ons steentje bij door voor jullie leuke titels voor niet te veel geld aan te bieden. Wat betreft de Medische Encyclopedie heeft het verschil in prijs te maken met de andere technieken die voor CD-i gebruikt worden. Verder zijn we blij dat je over ons blad tevreden bent. Met CD-i, Video CD, CD-ROM, Internet en DVD gaan wij het hele multimedia-verhaal inderdaad wat breder bekijken. We houden je vanzelfsprekend op de hoogte van wat er allemaal gaat gebeuren.

Trotse vader

Onze dochter Lianne is erg blij met haar gewonnen Tim & Beer-pakket. Zelf vind ik het ook leuk om samen met haar te puzzelen en te kleuren met deze CD-i. Maar het leukste vind ik dat haar tekening staat afgebeeld in CD-i Magazine. Dan kan deze trotse vader het aan iedereen laten zien. Ik ben ook blij met mijn abonnement en met het erbij verkregen Mad Dog McCree I. Er is alleen een probleem met het schijfje, want na enkele minuten verschijnt in beeld dat de disc vies is. Dus heb ik het schijfje diverse malen schoongemaakt en zelfs een reinigingsdisc gekocht om mijn CD-i-speler schoon te maken, maar ook dit hielp niets. Weten jullie misschien wat het probleem is? Met vriendelijke groet en ook de groetjes van Lianne.

Marcel Roest, Oud-Beijerland

Hier spreekt met recht een trotse vader, want de hele vormgeving stond unaniem achter de beslissing dat de kleurplaat van Lianne de hoofdprijs verdiende. Oké, voor een driejarige was het Large T-shirt misschien wat aan de grote kant, maar dan kan ze er nog ingroeien, dachten wij. Wij zijn ook blij dat je tevreden bent met je abonnement. Wel is het vervelend dat het schijfje van Mad Dog McCree niet werkt en vanaf deze plaats kunnen we helaas moeilijk inschatten waar het aan ligt. Als het goed is ben je intussen door ons gebeld en kan er al weer volop op Mad Dog en zijn bende geschoten worden. De groeten terug aan Lianne!

mer hebben we previews van de spellen Braindead 13 en Creature Shock die volgens de berichten respectievelijk in maart en april in de winkels zul-

CD-i-verslaafde

Willen jullie dat nooit meer doen, mij zo lang laten wachten voordat het nieuwe CD-i Magazine uitkomt. Elke maand kijk ik weer uit naar de nieuwe en kan ik gewoon niet wachten tot hij uitkomt. Vroeger kon ik af en toe nog wat nieuws lezen in het

Engelstalige CD-i Magazine, maar doordat het slecht verkocht is dit uit de handel genomen. En aangezien ik nogal nieuwsgierig ben wat betreft CD-i, ben ik erg blij met jullie magazine. Om ervoor te zorgen dat jullie voldoende hebben om over te schrijven, stuur ik hierbij een hele lange brief. (Dat klopt Marius, hij was wel erg lang, dus we hebben er een paar vragen uitgepikt, red.)

Als CD-i-verslaafde, een apart, zeldzaam soort mensen, kan ik niet zonder CD-i Magazine. Ga zo door met het vernieuwen van het blad en nog bedankt voor het dubbel dikke nummer. Verder hoop ik op meer pagina's game-recensies, meer nieuwe media en meer gratis demo's. Hoe zit het nu met CD-i-bezitters en DVD? Kunnen wij DVD-schijfjes in de toekomst ook op onze CD-i-speler afspelen? Hoe komt het dat CD-i's ALTIJD later uitkomen dan aangegeven? Eind vorig jaar stond een aantal malen een advertentie in CD-i Magazine van de Multi Media Club SPN waar je het CD-i Naslagwerk 1997 kon bestellen. Ik heb dat gedaan, maar nog geen enkel antwoord ontvangen. Weten jullie hier misschien iets van? Bij voorbaat dank en met vriendelijke groeten.

Marius Kapteijn, Haarlem

Bij deze nogmaals aan alle lezers onze excuses voor de lange wachttijd voor het januari/februari nummer van CD-i Magazine. We zullen het nooit meer doen, echt niet. We hadden geen ruimte voor alle drie de A-4'tjes van je brief dus hebben we hem zoals je ziet flink ingekort en de belangrijkste vragen eruit gepikt. Met onze intussen vaste DVD-rubriek, Internet, CD-ROM en natuurlijk CD-i en Video CD ben je qua nieuwe media beslist aan het goede adres. Wat DVD Video betreft hebben de 'grote jongens' de afspraak gemaakt dat Video CD-schijfjes kunnen worden afgespeeld op de toekomstige DVD-spelers. Aan een DVD Video-speler die CD-i-schijfjes kan afspelen wordt op dit

moment gewerkt. Andersom is niet mogelijk, koop dus geen DVD-schijfje als je geen DVD Video-speler hebt. Demo discs blijven een moeilijk verhaal, dus proberen we zoveel mogelijk betaalbare en exclusieve schijfjes in de rubriek Balie te verzamelen. Deze maand hebben we weer twee nieuwe! Dat CD-i's zo goed als altijd te laat verschijnen ligt een beetje aan het moeilijke proces van programmeren en natuurlijk vooral aan te enthousiaste voorspellingen voor de verschijningsdata. Voor je vraag over het CD-i Naslagwerk 1997 hebben we even met de Multi Media Club SPN gebeld. Deze wisten ons te vertellen dat er vooralsnog geen naslagwerk verschijnt. Wel worden de invullers van de bon via mailingen regelmatig op de hoogte gehouden van het aanbod van CD-i-titels en Video CD's. De Tips & Trucs in je brief hebben we doorgegeven aan onze spelredacteur, die er op zijn beurt weer lezers blij mee kan maken.

DVD

Beste redactie. Ik ben zeer geïnteresseerd in DVD en de toepassingen die dit platform in de toekomst zal bieden. Daarom lees ik jullie DVD-rubriek altijd van voor naar achter. Ik begrijp natuurlijk dat alles nog in de kinderschoenen staat, maar hoop dat de hooggespannen verwachtingen zullen worden ingelost. Kunnen we onze CD-i-schijfjes afspelen op de DVD-spelers? Succes met jullie blad.

Maurice de Jong, Amsterdam

Ook wij hopen dat DVD het helemaal gaat worden en zoals het er nu uitziet worden de DVD Video-spelers (uitgerust met een speciale CD-i-chip) inderdaad 'backwards compatible' en kunnen de CD-i-discs straks op de DVD Video-speler worden afgespeeld. Met de meeste Video CD's zou dat geen probleem moeten zijn.

balie

In de rubriek Balie hebben wij de lezersservice ondergebracht. Ook ben je hier aan het goede adres voor speciale aanbiedingen. Sommige aanbiedingen zijn eenmalig, andere zijn slechts in een beperkte oplage leverbaar. Dus wees er snel bij!

Een abonnement

CD-interactief verschijnt 11 keer per jaar. Een jaarabonnement kost f 69,95/Bfr. 1.399 en voor 2 jaar betaal je f 124,-/Bfr. 2.480. Een jaarabonnement kan elk gewenst moment ingaan en wordt automatisch verlengd, tenzij je het abonnement uiterlijk twee maanden voor vervaldatum opzegt. CD-interactief staat elke maand boordevol tips & trucs, games, films, muziek, special interest en nieuwtjes. Wil je op de hoogte blijven van CD-i, Video CD, Internet, CD-ROM en DVD, word dan nu abonnee.

Deze aanbieding geldt tot 1 mei 1997

Nabestellen

De naam CD-interactief is dan vers van de pers, we bestaan als CD-i Magazine al ruim twee jaar. Heb je in de tussentijd een nummer gemist of wil je je verzameling CD-i Magazines compleet maken, dan kun je oude nummers nabestellen. Op dit moment zijn bijna alle oude CD-i Magazines nog voorradig. De prijs is f 8,95/Bfr. 179 per stuk. Een complete jaargang (11 nummers) kost f 59,95/Bfr. 1.199. De porto- en verzendkosten zijn f 5,-/Bfr. 120 per exemplaar. Voor drie of meer exemplaren zijn de kosten f 12,50/Bfr. 300 per zending. Gebruik de bon in dit blad of stuur een briefje met volledig ingevulde girobetaalkaart of eurocheque naar:

Haarlems Uitgeef Bedrijf
Nabestellingen CD-interactief
Postbus 3389
2001 DJ Haarlem
Telefoon: 023-5364401

Natuurlijk kan dit ook via Internet:
<http://www.hub.nl/kiosk/nabestel/nabcdi.html>

Welkomstgeschenk

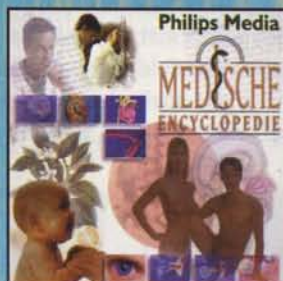
Voor nieuwe abonnees hebben we weer een feestelijke actie. Wie zich vóór 1 mei 1997 voor 1 jaar aanmeldt als abonnee van CD-interactief, kan als welkomstgeschenk kiezen uit 3 verschillende titels. Het spannende actie-spel *Mad Dog McCree I* (winkelwaarde f 129,95/Bfr. 2.699), het klassieke platformspel *The Apprentice* (winkelwaarde f 99,95/Bfr. 1.799) of de horoscoop CD-i *Het Staat in de Sterren* (winkelwaarde f 99,95/Bfr. 1.799). Bij een abonnement voor 2 jaar krijg je het unieke interactieve naslagwerk *De Medische Encyclopedie* kado (winkelwaarde f 199,95/Bfr. 3.999). Beslis nu! Gebruik de bon in dit blad of stuur een kaartje naar:

Haarlems Uitgeef Bedrijf
Abonnementenregistratie CD-interactief
Postbus 3389
2001 DJ Haarlem
Telefoon: 023-5364401

Redactie

De redactie van CD-interactief is benieuwd wat onze lezers vinden van het blad. Als je vragen of opmerkingen hebt, kun je contact opnemen met de redactie. Doe dit liefst schriftelijk:

Haarlems Uitgeef Bedrijf
Redactie CD-interactief
Postbus 3389
2001 DJ Haarlem
Email: cdi@hub.nl

Nieuwe Aanbiedingen

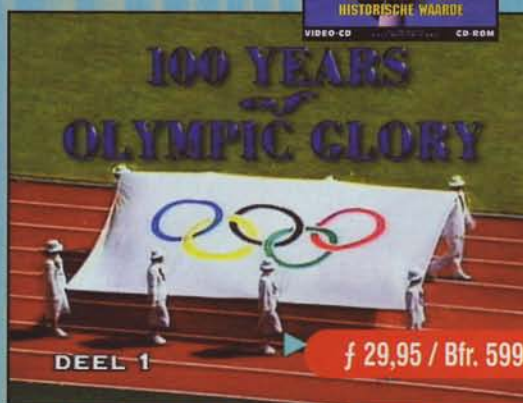
Onze rubriek Balie bestaat al weer enkele maanden en één ding is duidelijk: onze lezers zijn zeer enthousiast over de aanbiedingen. Er zijn zelfs zoveel CD-i's en Video CD's besteld dat wij bijna door onze voorraad heen zijn en er dus nieuwe schijfjes geperst moeten worden. Wij doen natuurlijk ons uiterste best alles zo snel mogelijk te regelen.

Uw enthousiasme heeft er ook voor gezorgd dat we weer 2 nieuwe –en volgens ons zeer interessante– schijfjes voor u in de aanbieding hebben. Kijk snel hieronder hoe u ze via de bon in CD-interactief kunt bestellen.

100 jaar Olympische Spelen

Deze Video CD bevat ruim drie uur beeldmateriaal van de historie, de heroïek en de tragedie van een eeuw Olympische Spelen. Voorzien van Nederlands commentaar kunt u met *100 jaar Olympische Spelen* genieten van de legendarische Olympische helden. Van Fanny Blankers Koen tot Jesse Owens en van Anton Geesink tot Abebe Bikila. Naast de sporthoogtepunten komen ook andere aspecten aan bod, zoals de omstreden Spelen in het Berlijn van 1936, de boycot van de Spelen van 1984 in Los Angeles en de schokkende gijzelingsactie tijdens de editie van 1972. Dit unieke sportdocument op Video CD (besproken in CD-interactief nummer 3 van 1997) is nu via CD-interactief te bestellen. Prijs f 29,95/Bfr. 599 (exclusief f 5,-/Bfr. 120 porto- en verzendkosten).

De mooiste sportmomenten in beeld!

f 19,95 / Bfr. 399

Gooooaaal!!!!

De EK Voetbal Historie

In een uur voert deze Video CD u door de geschiedenis van het Europees Kampioenschap voetbal, van de start in 1920 tot 1992. De beste teams, de grootste spelers en de mooiste doelpunten komen uitgebreid in beeld. Met als onbetwist hoogtepunt natuurlijk de Europese titel voor Nederland in 1988. Wie wil zich niet keer op keer verbazen over die fantastische goal van Marco van Basten in de finale tegen Rusland? Of anders zijn sliding-goal in die beladen halve finale tegen Duitsland. Het commentaar bij *De EK Voetbal Historie* is van Frank Snoeks. De Video CD is nu via CD-interactief te bestellen voor f 19,95/ Bfr. 399 (exclusief f 5,-/Bfr. 120 porto- en verzendkosten).

balie

Fish TV

Deze Video CD verandert je televisie in een aquarium, en niet zomaar een aquarium. Op *Fish TV* zijn de beroemde en inmiddels verdwenen aquaria uit Artis voor het nageslacht vastgelegd. Verschillende bijzondere vissen zwemmen de hele dag door uw TV, uiteraard met rustgevende aquariumgeluiden. Uw bezoek weet niet wat het ziet als u deze Video CD afspeelt. *Fish TV* van Living Screens is niet in de winkel te koop en alleen via CD-interactief te bestellen.

Prijs f 24,95/Bfr. 499 (exclusief f 5,-/Bfr.120 porto- en verzendkosten).

f 24,95 / Bfr. 499

Hoeft niet gevoederd te worden

De Amsterdamse Effectenbeurs Interactief

In samenwerking met BeursMedia biedt het HUB de abonnees van CD-interactief voor een speciale prijs de CD-i *De Amsterdamse Effectenbeurs Interactief* aan. Deze gedegen interactieve inleiding voor aspirant beleggers hebben wij besproken in het CD-i Magazine van september 1996.

Prijs f 49,95/Bfr. 999 (exclusief f 5,-/Bfr. 120 porto- en verzendkosten).

f 49,95 / Bfr. 999

NOB - The Art of Performing

In samenwerking met het NOB biedt het HUB de abonnees van CD-interactief de CD-i *NOB - The Art of Performing* aan. Deze Nederlands-talige interactieve schijf biedt een zeer uitgebreid kijkje in de keuken van het Nederlands Omroepproductie Bedrijf. We duiken achter de schermen van het journaal en zien wat er allemaal komt kijken bij het maken van TV-series en speelfilms. Termen en begrippen worden door de medewerkers zelf uitgelegd. Deze schijf hebben wij besproken in de rubriek *Bedrijf op Schijf* (CD-i Magazine oktober 1996). Prijs f 14,95/Bfr. 299 (exclusief f 5,-/Bfr. 120 porto- en verzendkosten).

f 14,95 / Bfr. 299

Bestellen

Bestellen kan op een aantal manieren. Geef op de bon aan welke betalingswijze u wenst te gebruiken. Let op dat u alle gegevens invult, dan krijgt u snel uw bestelling thuisgestuurd. Als u meer dan 1 (maar niet meer dan 8 in totaal) schijven besteld, betaalt u slechts eenmaal de porto- en verzendkosten van f 5,-/Bfr. 120.

Haarlems Uitgeef Bedrijf
Aanbiedingen CD-interactief
Postbus 3389
2001 DJ Haarlem
Telefoon: 023-5364401

Nieuwe Grote filmprijsvraag! kans!

"Onze filmprijsvraag is beslist niet de makkelijkste", schreven we vorige maand en als wij ons niet vergissen wordt dit het understatement van het jaar. Onze vragen leveren kennelijk zoveel problemen op dat - ondanks het indrukwekkende prijzenpakket - slechts 2 lezers de goede antwoorden boven water wisten te halen.

De oplossing

Wel moeten we eerlijk toegeven dat ook wij ze niet één, twee, drie konden opdreunen, de Nederlandse en Belgische speelfilms die het ooit tot Oscar-gegadigden schopten. Ronald van der Kuijl uit Assen en Jimmy Tai uit Zaandam kregen het echter voor elkaar en stuurden ons de correcte oplossing. Dit was 'm dus:

Nederland

- Nominatie: Dorp aan de Rivier (Fons Rademakers, 1959)
- Nominatie: Turks Fruit (Paul Verhoeven, 1973)
- Winnaar: De Aanslag (Fons Rademakers, 1986)
- Winnaar: Antonia (Marleen Gorris, 1995)

België

- Nominatie: Paix Sur Les Champs (Jacques Boigelot, 1970)
- Nominatie: Le Maitre de Musique (Gerard Corbiau, 1988)
- Nominatie: Daens (Stijn Coninx, 1992)
- Nominatie: Farinelli, Il Castrato (Gerard Corbiau, 1994)

Dat Ronald en Jimmy de twee hoofdprijspakketten krijgen thuisgestuurd is natuurlijk overduidelijk. Gefeliciteerd en veel kijk-, speel- en filmplezier ermee!

Nieuwe kans!

Een simpel rekensommetje leert echter dat Philips, MicroSoft, The Dolphin Company en International Theatre & Film Books nog een heleboel extra prijzen ter beschikking hebben gesteld. Die moeten snel de deur uit, vinden wij, dus hebben we een nieuwe vraag die iets minder moeilijk is:

Wie wonnen dit jaar de Oscar voor de beste vrouwelijke en mannelijke hoofdrol?

Dat moet te doen zijn, toch? Onder de inzenders verloten we de rest van onze prijzenpakketten.

Wat moet je doen?

Schrijf je antwoord op een brief of briefkaart en stuur 'm onder vermelding van 'Prijsvraag CD-interactief' naar: Redactie CD-interactief, postbus 3389, 2001 DJ in Haarlem. E-mailen kan natuurlijk ook naar cdi@hub.nl. Je kunt je oplossing insturen tot 30 april 1997. Succes!

NIEUWS

ICDIA Awards

Afgelopen maand werden in Orlando, Florida de winnaars van de ICDIA Awards bekendgemaakt. Deze prijsuitreiking van de International CD-i Association werd dit jaar voor de vijfde maal georganiseerd en er waren 105 inzendingen uit 11 verschillende landen. De inzenders dongen naar goud, zilver en brons in 15 verschillende categorieën. "Deze winnaars representeren het beste dat de CD-i-industrie te bieden heeft", aldus Rob Whent, voorzitter van de ICDIA. De Nederlandse en Belgische producten vielen goed in de prijzen. Harlon Communicatie nam maar liefst 3 gouden en 1

zilveren Award mee naar huis met de titels 'Wining and Dining', 'Gewetensvragen' en 'Peugeot, The New 106'. Het in dit nummer besproken spel 'Lost Ride' van Lost Boys Interactive ontving een gouden Award in de categorieën Home Entertainment Children en Soundtrack. Er staat ons dus nog wat te wachten met dit spel! Explainer Interactive won met de Neckermann CD-i goud in de categorie Sales of Marketing. Zilveren en bronzen Awards gingen onder andere naar SPC Vision, Valkieser Multi Media, Creative Media, Pact Belgium, ICDI S.A., Case Interactive, SPC Group, Case Interactive BV en Creative Action Holland BV.

De Winnaars

Welingelichte bronnen wisten ons overigens te melden dat het erg heet was en er vooral op de terrassen vele biertjes vloeiden. Alleen de winnaars trotseerden de hitte om hun Award even op te halen. Daarom zetten we voor diegenen die lekker buiten zaten de winnaars in de belangrijkste categorieën nog even op een rijtje:

Home Entertainment

- Les Guignols de L'Info Lejeu
- Myst
- The Digital Encyclopedia of the 20th century

Home Entertainment Kinderen

- The Lost Ride
- Steel Machine
- Christmas Country

Educatie

- Activities in Physical Science
- Lifelearn - Feline Medicine & Surgery
- Discovering Thera

Informatie en naslag

- Wining and Dining Italian style
- Enciclopedia Interactiva Salvat
- Philips Media Medische Encyclopedie

Verkoop en Marketing

- Neckermann Catalog
- Philips Product Preview
- Vredestein

Point of Sale

- Peugeot--The new 106
- The Beauty Shoppe
- Yamaha, The power to satisfy

Bedrijfstraining

- Autobasics
- Santa Fe, Rig Management System Training
- The 1997 Philips CD-i Training Program

Art Direction

- The Beauty Shoppe
- The color of tomorrow's cars
- Medische Encyclopedie

Beste Audio of Soundtrack

- Lost Ride
- Rock Revolutions
- Lucky Luke

Point of Information

- Cadillac Model Line-up
- Pharma Laser Vol. 3
- The Beauty Shoppe

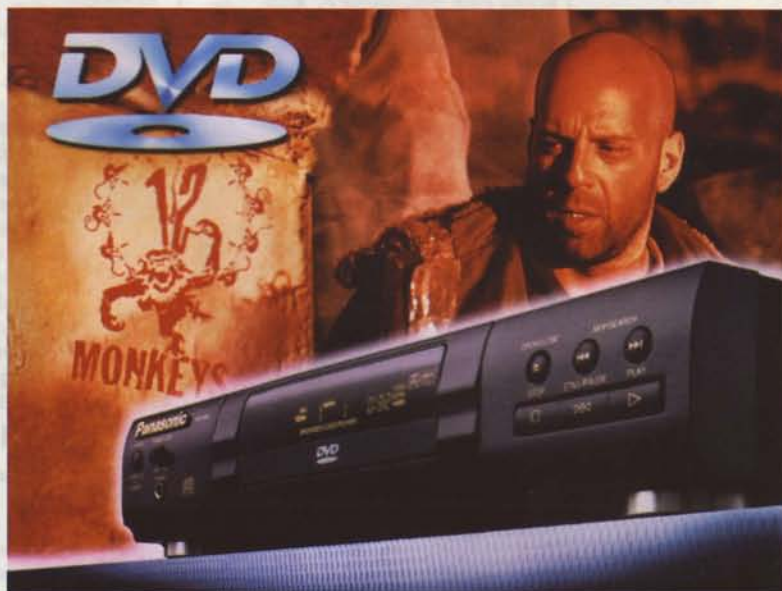
Prijs voor Creative Media

Producent Creative Media heeft van het Engelse Blad AV-magazine de 'Communication Achievement Award' gekregen voor de CD-i 'Yamaha, The Power to Satisfy'. Bij deze prijs staan communicatiestrategie, mediumkeuze en het effectieve gebruik van multimedia centraal, en de disc won het dan ook van producties op CD-ROM, Internet en Video CD. 'The Power to Satisfy' kreeg de prijs in de categorie Point of Sale. Vanwege het succes van de productie wordt de CD-i in zes landen uitgegeven, waaronder Engeland, Duitsland en Frankrijk. Ook wordt het concept naar CD-ROM vertaald. 'Yamaha, The Power to Satisfy' staat momenteel bij ruim 300 Yamaha dealers opgesteld en zal naar verwachting eind 1997 bij zo'n 1000 bedrijven te zien zijn. Volgens Ian Knight, corporate sales manager van Philips bewijst deze productie dat CD-i voor Point of Sale-toepassingen het meest geschikte medium is. Op de foto staan (vlnr) Ian Knight, Eric Michell (directeur Creative Media Engeland) en Jeff Turner (promotional manager Yamaha).

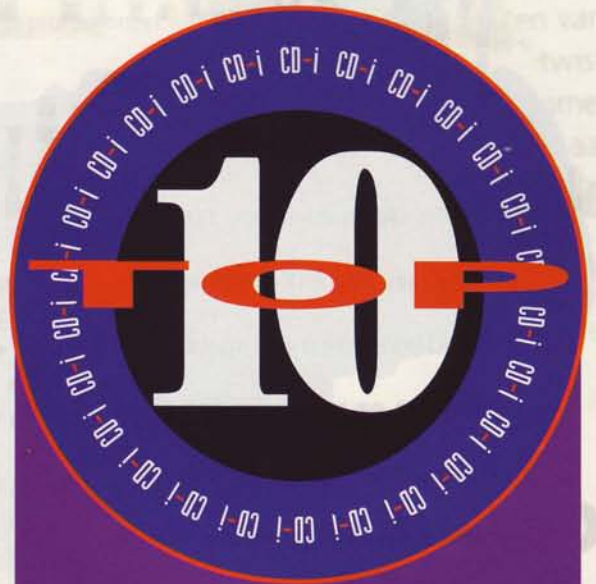

Laatste nieuws - DVD

Op de CeBIT '97 in Hannover - de grootste computer- en multimedia-beurs in Europa - was het één en al DVD wat de klok sloeg. Electronica- en computerbedrijven struikelden over elkaar om nieuwe DVD Video-spelers en DVD ROM-drives aan te kondigen. Op vele stands waren de spelers te zien en zelfs al DVD Video-kaarten voor in de PC. Wij kwamen terug met drie grote dozen vol met persinformatie, foto's en een berg visitekaartjes. Dat moet nog worden uitgezocht, maar duidelijk is dat niemand in de industrie de boot wil missen. Veel software - speelfilms en muziekvideo's - is er niet verkrijgbaar. De vorige maand in dit blad besproken Panasonic DVD-A100 was inmiddels te koop in Duitsland voor een adviesprijs van 1.399 Mark, zeg maar een slordige f 1.500,-. In Duitsland krijg je bij de Panasonic de speelfilm *12 Monkeys* met Bruce Willis en Brad Pitt geleverd. Hoe dat in Nederland er uit gaat zien, is nog niet bekend. Wij blijven op de uitkijk staan. Volgende maand weer meer.

Bruce ziet 'm wel zitten.

20 maart 1997

1. Atlantis: the Last Resort
2. Arcade Classics
3. Philips Media Medische Encyclopedie
4. Video Speedway
5. Myst
6. Kingdom II Shadoan
7. Drug Wars
8. Lucky Luke
9. Hotel Mario
10. Secret Mission

© Muziek en Beeld Media

DUTCH INTERACTIVE CHARTS

In deze nieuwe rubriek selecteren we elke maand de mooiste nieuwe speeltjes. Omdat er meer is dan CD-i alleen, en er op electronica-gebied zoveel geniale Willie Wortels rondlopen dat elke dag talloze futuristische hoogstandjes het levenslicht zien. Te gek, handig, overbodig, onbetaalbaar, prachtig, uitzonderlijk, 21e eeuwse of volstrekt nutteloos? Criteria hebben we niet, dit zijn gewoon hele leuke speeltjes!

BeoVision Avant

We bespraken deze beauty (een televisie kun je het niet meer noemen) al in CD-i Magazine nummer 10 van 1996. Een aantal zeer indrukwekkende feiten van de BeoVision Avant 8100 van Bang & Olufsen nog even op een rijtje: 68 kilo (kreun), black line/black matrix 70 cm. scherm, ingebouwde Dolby compatible videorecorder, draaiende voet, Fasttext, Vision Clear technologie en zoals we van B & O gewend zijn bloedje mooi! Oh ja, neem wel rond de f 10.000,- mee.

Gewoon om te hebben...

Dolby Pro Logic Video

VS-G 2300 klinkt misschien een beetje ingewikkeld, maar het gaat hier dan ook om de eerste 4 koppen Videorecorder met ingebouwde Dolby Pro Logic decoder van Akai. Niks geen snoeren onder de vloerbedekking of achter het behang; de Surround Speakers krijgen hun signalen via infrarood! Nog een paar technokreten voor de kenner: Quick Serve Drive, PDC controle, hyperbandtuner met 45 voorkeurszenders, lijnuitgangen voor Front, Center en Surround kanalen, A2 + Nicam stereo systeem, 2 vliegende wiskoppen en gelukkig een infrarood afstandsbediening! Voor de VS-G 2300 betaal je f 1.999,-.

Digital6 Videocamera

De officiële naam van deze Digitale Video-primeur is NV-DX1 en hij komt uit de stal van Panasonic. Met een resolutie van 500 lijnen en 320.000 pixels maakt deze 1100 gram wegende camera (zonder accu) opnames die 50 % scherper zijn dan die van een televisie-uitzending. Het HiFi stereogeluid is van CD-kwaliteit en de

60 minutencassette is 12 maal kleiner dan een VHS-band. Voor de kenners: er wordt gebruikgemaakt van de professionele 3 CCD-techniek, 20x digitale zoom, Image Stabilizer, Groot-hoeklens, LCD-display en (hoe kan het anders) infrarood afstandsbediening.

Vanzelfsprekend is ook de prijs professioneel: f 6199,-

Nieuwe Speeltjes

CD wisselaar

Ben je die enorme CD-standaard naast je stereo zat? Dan is de CDP-CX250 van Sony iets voor jou. In deze CD-wisselaar kun je namelijk maar liefst 200 CD's kwijt! Met de mogelijkheid om 3 x 32 tracks voor te programmeren en de bijgeleverde infrarood afstandsbediening kun je de rest van je leven op de bank blijven zitten. Met Custom File kun je van elke CD bijzonderheden vastleggen zodat je bepaalde nummers echt nooit meer hoeft te horen. Dit model kost f 1.199,-. Zijn iets simpelere broertje CDP-CX200 is f 999,- en het CDP-CX270 topmodel met aansluiting voor IBM compatible computer-keyboard, Track Memo en Cross Fade heb je in huis voor f 1.699,-.

Motor- of cockpitstuur

Weer gezakt voor je praktijkexamen? Of staat je auto voor de deur maar is er totaal geen beweging in te krijgen? Met de MS-200E van Walop Electronics hebben computerfreaks een stuur in huis waarmee ze elke auto en elk vliegtuig moeiteloos kunnen besturen. Geen haperende joysticks meer tijdens de 24 uur van Le Mans of geheime Top Gun-missies. Geen excuses meer voor een crash in de grindbak. Voor f 149,- scheur je zonder gordel in dit automaatje (alleen gas-en rempedaal) door alle simulatiespellen. Gewoon een stukje fietsen kan met de MS-200E natuurlijk ook. Hij kost f 149,-.

In space

no one can hear you
scream!

Dat spellen wel eens enige vertraging oplopen, is op zich niet zo bijzonder. Zeker als het om een top-titel gaat, wil er nog wel eens een kleine kink in de kabel komen. In het geval van *Creature Shock* is het echter de spuigaten uitgelopen. Zo'n twee jaar

geleden stond dit

spel al op het punt om te worden uitgebracht op CD-i. Uitstel na uitstel volgde en eerlijk gezegd gingen we er al een beetje van uit dat het uiteindelijk, indachtig het spreekwoord, zou uitdraaien op afstel. Maar nee hoor, *Creature Shock* schijnt er nu echt aan te komen. Spreek ons er niet persoonlijk op aan, maar volgens welingelichte bronnen mogen we *Creature Shock* deze maand nog verwachten!

René Janssen

Schietspellen

Wij kregen in ieder geval twee discs in handen die bijna af waren en er fantastisch uitzagen. Goed nieuws dus voor de liefhebbers van schietspellen. Niet dat die er tot nu toe zo slecht vanaf zijn gekomen, want de CD-i spellenbibliotheek bevat intussen een aantal aardige schietspellen. Met het oudje *Chaos Control*, de beide *MadDog McCree's*, *Crime Patrol*, *Drug Wars* en het onlangs uitgekomen *The Last Bounty Hunter* kan er toch flink geknald worden. En dat is precies de beperking van deze titels; veel meer dan schieten, herladen en weer schieten is er niet bij. De speler heeft zelf weinig in te brengen in de te volgen route en van een ijzersterk achtergrondverhaal waarom je iedereen moet neermaaien is ook niet echt sprake. Daar is nu verandering in gekomen. In *Creature Shock* bepaalt de speler helemaal zelf waar hij naartoe gaat, en waarom hij in deze gruwelijke hel moet rondwalen wordt overduidelijk gemaakt in een schitterende intro.

Geen Doom-kloon

Creature Shock heeft op het eerste gezicht wel iets weg van *Doom* en de vele klonen die na het succes van dit spel op de markt zijn gebracht. Toch is het bij nadere bestude-

ring zeker geen *Doom*-kloon te noemen, daarvoor wijkt de actie te veel af. Met name het gebruik van voorgeprogrammeerde MPEG-filmpjes in plaats van een 'echte' 3D-omgeving zorgt voor een heel andere spelopzet. De gekozen methode heeft voor- en nadelen. Grafisch (en dat is absoluut een groot voordeel) betekent het een flinke verbetering. De graphics van *Creature Shock* zijn werkelijk adembenemend mooi. Het nadeel is de soms nogal trage spelopbouw die het gevolg is van het feit dat de filmpjes eerst geladen moeten worden. Ook krijgt de speler hierdoor vaak een aanwijzing dat er iets staat te gebeuren, zodat hij vervolgens extra op z'n qui-vive zal zijn. Maar dat is nauwelijks een nadeel te noemen, want *Creature Shock* is zo al moeilijk genoeg.

Vrouwelijke vormen

De intro van het spel ziet er uit als een aflevering van een doorsnee sciencefiction-serie. Het is het jaar 2023 en de massale overbevolking op aarde heeft gevaarlijke vormen aangenomen. De mensheid moet dus dringend op zoek naar alternatieve woonruimte. Drie onderzoekschepen uit de Tribal-klasse worden de ruimte ingestuurd, ieder met een eigen missie. Eén schip reist naar Mars, een tweede naar Venus en het derde schip (de Amazon) naar de manen van Jupiter en Saturnus. Aan boord van de Amazon maken we kennis met de vrouwelijke kapitein, de rest van de bemanning zit ingevroren in de cryogene vrieskisten die we ook wel kennen uit series

als *Star Trek* en dergelijke. Wat onmiddellijk opvalt aan deze uitgebreide intro zijn de fantastische graphics. De kapitein is niet alleen vrouwelijk, maar heeft ook (en dat bedoelen we absoluut niet seksistisch) de meest vrouwelijke vormen die we ooit hebben gezien bij een spelkarakter.

Levende asteroïde

We zien hoe de kapitein naar de brug wordt geroepen door de superintelligente boordcomputer Alex. Deze waarschuwt dat het schip een asteroïde nadert. Op zich geen schokkend nieuws, maar bij nadere bestudering van de samenstelling van de asteroïde blijkt het om een levend wezen te gaan. Voordat de kapitein een beslissing kan maken schieten er enorme tentakels uit het ding, die de Amazon vastgrijpen en naar zich toetrekken. Alex en de kapitein proberen het schip nog te redden, maar tevergeefs. De kapitein besluit het schip op te blazen, maar niet voordat er een noodbaken de ruimte in wordt geschoten. Enkele seconden nadat het baken zijn eerste noodsignalen uitzendt, gaan de Amazon en haar bemanning

ning ten onder in een enorme ontploffing. We slikken even en worden wakker geschud door een keuzeschermb.

Op verkenning

Creature Shock kan worden gespeeld op drie niveaus (makkelijk, medium en moeilijk). Na het maken van een keuze moeten we eerst de tweede schijf in de CD-i-speler stoppen. Ook deze begint weer met een introfilmpje. We zien hoe de hoofdrolspeler (een androïde-achtige figuur die simpelweg wordt aangeduid als de commandant) op de Bay of Rainbows-ruimtebasis op de Maan gebriefd wordt door zijn chef. Men heeft het noodsignaal van de Amazon opgepikt en besloten een eenzame piloot op verkenning te sturen. De commandant krijgt de beschikking over een hypermodern verkenningsschip, dat is uitgerust met de modernste apparatuur. De chef meldt nog even dat hij dit wondertje van techniek "graag weer compleet terugziet". Tja, het is altijd fijn om te weten dat mensen bezorgd zijn om je gezondheid, maar wat heb je in te brengen als soldaat?

Schijven wisselen

Vervolgens zien we de commandant opstijgen in zijn nieuwe ruimteschip, dat al snel wordt aangevallen door ruimteschepen die uit de asteroïde lijken te komen. Ze vormen echter nauwelijks partij voor dit goed bewapende ruimteschip, niets aan de hand dus. Hoewel? Plotseling wordt een tractorbeam (opnieuw invloeden uit *Star Trek*) afgevuurd vanuit een asteroïde en het kleine ruimtescheepje wordt zonder mededogen naar binnen getrokken. Wederom weet het scheepje pittig van zich af te slaan en de steenklomp te vernietigen. Onze held vliegt door en komt bij de asteroïde die de Amazon heeft vernietigd. De commandant vliegt door een spleet naar binnen en landt niet veel later in de ingewanden van de levende asteroïde! Hij stapt uit en ... we moeten weer van disc wisselen. De CD-i-speler heeft de eerste schijf namelijk weer nodig. Er moet tijdens het spelen dus nogal gejongleerd worden met de twee schijven en dat is nooit echt prettig. Maar goed, dit keer begint het spel echt. Voordat het zover is, moeten we echter nog even geduld hebben: LOADING PLEASE WAIT staat met grote letters op het scherm. Tja, dat

We don't know what's out there, but it isn't friendly

is zoals gezegd het nadeel van die fantastische graphics, het vergt af en toe enige laadtijd.

Complex labirint

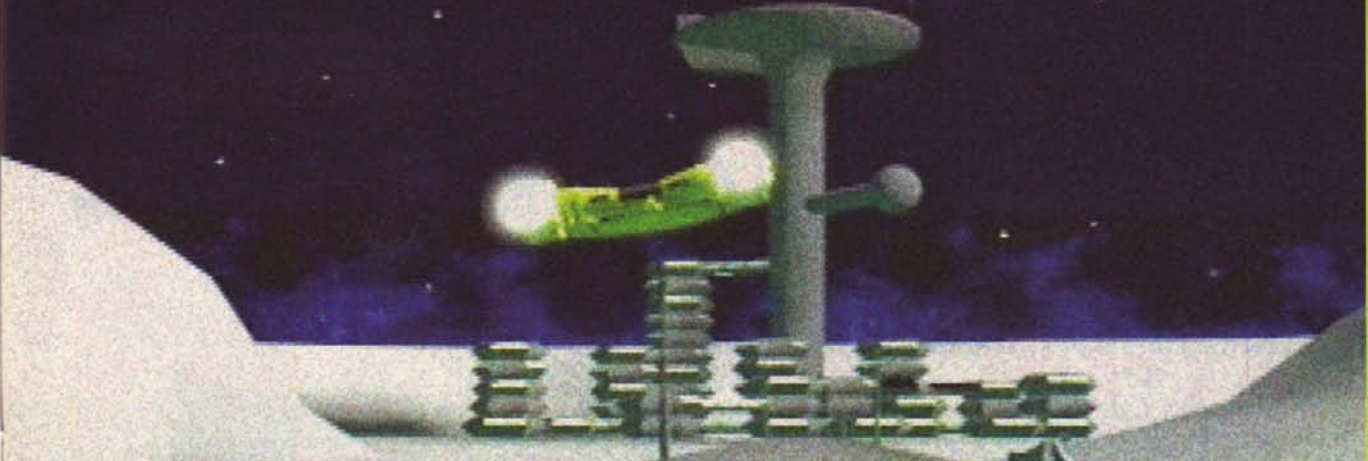
In de asteroïde blijkt een agressief buitenaards ras te schuilen. De steenklomp (althans, zo ziet-ie er van buiten uit), blijkt van binnen een complex labirint van ontelbare tunnels te bevatten. Sommige delen zien er kaal en levenloos uit, terwijl andere levels er voornamelijk biologisch uitzien of wemelen van de indrukwekkend vormgegeven machines. Uiteraard laten de aliens zichzelf ook niet onbetuigd. Regelmatig duiken de meest vreemde wezens op. Sommigen zijn voorzien van ledematen op plaatsen waar je ze niet verwacht, anderen hebben uitpuilende ogen of andere typische SF-kenmerken. Eén ding hebben ze echter gemeen: ze zijn bijzonder moordlustig en uit op jouw bloed. Gelukkig begin je de klus niet helemaal ongewapend. Integendeel, je bent uitgerust met een HUD (Heads Up Display). Deze helm is voorzien van een computer en een klein beeldschermje met daarop een cursor, waarmee je zowel je bewegingen stuurt als je doelwitten uitzoekt. Zodra een doelwit in beeld komt,

verandert de cursor in een vizier en kan er geschoten worden. Rechtsonder in de hoek van het scherm zie je je levensenergie en het aantal resterende schoten. Gelukkig vind je onderweg regelmatig nieuwe munitie, maar ook andere bonussen zoals energie en zelfs betere wapens.

Zwakke plek

Na een tiental seconden te hebben gewacht op het laden van het volgende stukje film, staat de commandant plotseling oog in oog met vier aliens die onmiddellijk het vuur openen. We zien de commandant nu trouwens niet meer zelf, we zien de actie als het ware door zijn ogen. Na de vier aliens te hebben gedood, maakt de commandant z'n opwachting weer in een kort filmpje. Hij kijkt om zich heen, loopt een stukje verder en ziet dan plotseling twee gigantische deuren achter zich dichtvallen. Er zit dus niets anders op dan verder lopen, het uitgestrekte gangenstelsel in. We moeten meteen in het begin al kiezen uit drie gangen. Die gangen zien er uit alsof je door de aders van de alien loopt. Dat effect wordt nog versterkt door het kloppende geluid van je eigen hartslag (of is het die van de alien?). De cursor van de HUD ziet er uit als een bol met sprietjes. Zodra kan worden gekozen uit meerdere richtingen, geeft een pijl de mogelijkheden aan. Wanneer een vijand naderbij komt, verandert de cursor in een kruisvormig vizier. De aliens laten zich tijdens de eerste paar stappen overigens nog niet zien, maar daar komt snel verandering in. De eerste griezel duikt plotseling schermvullend op en begint meteen te schieten. Uiteraard vuren we terug, maar we moeten het

met slagtanden uitgeruste wezen heel wat keren raken voordat het ter aarde stort. Totdat we (bij een volgende poging) ontdekken dat het beest een zwakke plek heeft, zodat één welgemikt schot voldoende blijkt.

Soort garnalen

De volgende tegenstanders zijn van een heel ander kaliber: een soort garnalen, die razendsnel op ons af komen glibberen. Snel reageren is dus geboden. Vervolgens komen we bij de een splitsing waar we kunnen kiezen uit twee richtingen (links of rechts). Gaan we hier links, dan komen we bij een groene pilaar, waar zich ook alweer een monster in blijkt te verschuilen. Geen lekkertje om met het standaardwapen aan te pakken, maar gelukkig hebben we ook nog de beschikking over enkele bommen. Deze brengen meer schade aan, maar zijn tamelijk zeldzaam. Zuinigheid is hier echter niet de juiste raadgever, want dan overleven we de ontmoeting met dit wezen waarschijnlijk niet. De andere richting voert naar een heel wat kalmere route. Opnieuw wachten de nodige 'garnalen' en andere aliens, maar het stelt allemaal wat minder voor.

Dodenhal

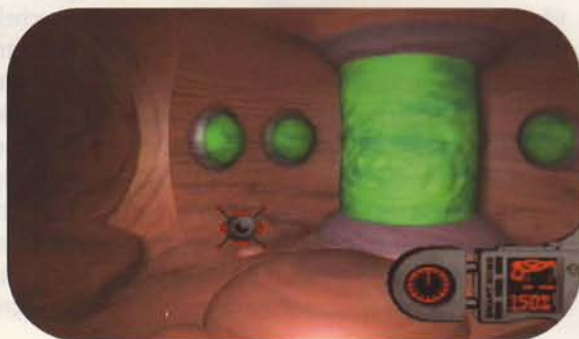
Wel ontmoeten we nog een derde buitenaardse variant, een gevleugelde ditmaal. Lastig te raken, maar gelukkig richt het beest niet al te veel schade aan. Dat geldt niet voor de volgende alien, een soort reusachtige spin met een groene plek op z'n buik. Waarschijnlijk is dat z'n zwakke plek, want hoe we ook op de rest van z'n lijf vuren, het heeft geen enkel resultaat. Hij houdt zijn zwakke plek echter goed verborgen en we krijgen deze gruwel met geen mogelijkheid plat. Uiteindelijk krijgen we een gigantische oplawaai van het wezen en kunnen we weer opnieuw beginnen. Een nieuwe poging en een andere gang brengen ons bij een soort enorme gekleurde walrus die op z'n kop aan het plafond hangt, maar daar niet echt door gehinderd wordt. Hij is in ieder geval soepel genoeg om ons keer op keer aan te vallen en uit-

eindelijk zien we alleen nog zijn enorme kaken. Voor de zoveelste keer glijdt de camera door een donkere hal met aan beide kanten opgezette monsters die ons kil aanstaren. Op een plateau aan het eind van deze dodenhal staat de laatste aanwinst: de commandant heeft zijn missie niet voltooid.

Conclusie

We worden bij het beoordelen van dit spel een beetje heen en weer geslingerd tussen twee uitersten. Aan de ene kant is *Creature Shock* een spel dat er zonder twijfel fantastisch uitziet. Ook het verhaal is prima verzorgd (een stuk beter in ieder geval dan het vrijwel afwezige achtergrondverhaal van *Doom* en *Quake*) en de vijf levels zijn redelijk afwisselend qua spelopzet. Maar aan al die fraaie grafische hoogstandjes kleven ook nadelen, zoals de lange laadtijd tussen de scènes door en de af en toe nogal schokkerig over het scherm bewegende cursor. Ook van het geluid zijn we niet echt kapot. De muziek is alleszins redelijk te noemen, maar aan het schieten en de geluiden die de monsters produceren had best wat meer aandacht mogen worden geschonken. Maar goed, je kunt niet alles hebben. *Creature Shock* is ook met die kleine minpuntjes gewoon een van de beste CD-i-spellen en zonder concurrentie het beste schietspel dat tot nu toe is uitgebracht.

CREATURE
Shock

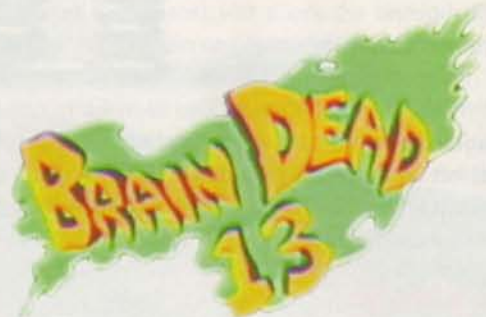
Creature Shock

Engels
f 89,95
Philips Media
Deze maand verwacht

KRANKZINNIGE

Liefhebbers van spellen als *Space Ace* en *Dragon's Lair* kunnen gerust ademen, want er is weer een nieuw FMV-spel: *Braindead 13*. FMV staat voor Full Motion Video, en dat geeft precies aan waar het in dit soort spellen om gaat: interactieve films. Eigenlijk kun je FMV-spellen het beste omschrijven als een film waarin je zelf de hoofdrol speelt. Je stuurt de hoofdrolspeler namelijk op gezette tijden een bepaalde kant op, laat hem vechten, vluchten, aanvallen of ontwijken. Klinkt niet erg spannend? Nou, dat is het wel, zeker in het geval van *Braindead 13*.

René Janssen

Replay-waarde

Space Ace en *Dragon's Lair* maakten in het begin van de jaren tachtig furore in de speelhallen, maar op CD-i (en alle andere thuisystemen waar deze spellen voor zijn uitgebracht), sloegen ze niet echt aan. Een kleine schare fanatieke volgers, dat was alles wat was weggelegd voor deze titels. Dat kwam met name vanwege de lage 'replay-waarde'. Had je het spel eenmaal uitgespeeld, dan was het niet echt boeiend om er nog eens aan te beginnen. Bovendien bleken de meeste spelers in twee categorieën onder te verdelen: de groep die al op het eerste scherm gefrustreerd afhaakt omdat ze er totaal de lol niet van inzien, en daarnaast degenen die het spel binnen de kortste keren uitgespeeld hebben. Bij *Braindead 13* is dat gelukkig anders. Het spel is frustrerend en uitgebreid genoeg om lang te boeien, maar weer niet zo frustrerend dat je er snel op uitgekeken raakt. Bovendien is het een fantastisch spel om te zien. De graphics zien er werkelijk ongelooflijk fraai uit, het verhaal is bijzonder komisch en de actie is vrijwel non-stop.

Kettingzagen en tandartsboren

Bij de start van het spel worden we meteen geconfronteerd met een mysterieus kasteel. Er klinken lugubere geluiden (kettingzagen, tandartsboren en dergelijke) en er hangt een vreemde gloed over het geheel. Plotseling lijkt een van de kasteeltorens te ontploffen en verschijnt een groene walm. Hier is duidelijk iets mis. De actie verplaatst zich naar binnen, waar we kennismaken met de gebruikelijke krankzinnige professor (Dr. Neurosis) en zijn gebochelde assistent Fritz. De laatste is een half-mens/half-huisdier, met klauwen in plaats van handen. Niet echt de meest aangewezen persoon om de defecte duivelse machine van de dokter te repareren. Het bekijken van de werktekening wordt bijvoorbeeld al niets, want die weet hij binnen de kortste keren te verscheuren (dat is nog niets, probeer net als Fritz in een van de hilarische scènes maar eens in je ogen te wrijven met zulke 'handen!'). Fritz kan de machine dus niet repareren, en daarom wordt hulp van buitenaf inge-

ANIMATIE

KOLDER

BRAINDEAD 13

roepen. En zo maken we kennis met onze nietsvermoedende hoofdrolspeler Lance. Hij is (denkt hij althans) 's wereld hipste computerreparateur, al ziet hij zichzelf meer als een goeroe. Midden in de nacht wordt hij gebeld door zijn werkgever met het verzoek een computer te repareren bij ene dokter Neurosis. Geen probleem voor Lance, maar dat blijkt al snel iets te optimistisch gedacht.

Enige getuige

In de intro (want we hebben tot nu alleen nog maar achterover gezeten en ademloos toegekeken), zien we hoe Lance het binnenwerk van de machine bekijkt en al snel ziet wat er aan de hand is. Een losse schakeling, hetgeen snel wordt opgelost met een stuk kauwgum. Althans, Lance denkt dat het kauwgum is, in werkelijkheid is het een stukje groen slijm dat Fritz ergens vandaan heeft gehaald. Het resultaat is echter hetzelfde, de machine doet het weer. Jammer genoeg voor Lance en de rest van de planeet, want plotseling blijkt wat voor apparaat het eigenlijk is: een helse machine waarmee de dokter de wereld gaat veroveren. Aangezien Lance de enige getuige is, moet hij door Fritz uit de weg worden geruimd. En dat is het begin van een razende race door het kasteel, waarin Lance constant op de hielen wordt gezeten door Fritz en de andere waanzinnige inwoners van het kasteel, zoals Battle Moose, de Evil Iris Sisters en Vivi de Vamp. Het uiteindelijke doel is de kamer van het Brein, dat Lance moet vernietigen om de wereld te redden.

Fractie van een seconde

De makers van *Braindead 13* waren ook betrokken bij de PC-vertaling van *Space Ace* en *Dragon's Lair*. Het zal je dan ook niet verwonderen dat het spelidee vrijwel gelijk is. Op gezette tijden druk je op een van de richtingtoetsen of de actieknop. In tegenstelling tot *Dragon's Lair 2* krijg je echter geen aanwijzingen in de vorm van oplichtende delen van het scherm die aangeven naar welke kant je moet ontspannen. Nee, bij *Braindead 13* moet je het helemaal zelf

verzinnen en dat maakt het een stuk moeilijker. Je hebt bovendien steeds slechts een fractie van een seconde om te beslissen, timing is dus van groot belang. Gok je op de juiste knop (soms is de te kiezen richting vrij logisch, maar

niet altijd), dan speelt de film verder en volgt al snel het volgende 'kruispunt', waar een nieuwe beslissing wacht. Gok je mis of ben je net iets te laat, dan volgt meestal een gruwelijke dood. Fritz en uw andere vijanden zijn namelijk niet bepaald lieverdjes en gebruiken de meest fantasievolle manieren om je het zwijgen op te leggen. In een van de eerste scènes wordt Lance bijvoorbeeld finaal doormidden gesneden door de scherpe klauwen van Fritz. In sommige scènes moet niet slechts op één knop worden gedrukt, maar op een serie. Soms wordt Lance bijvoorbeeld achternagezeten, zodat je eerst een aantal malen op rechts en links moet drukken, soms zelfs afgewisseld door de actieknop om een klap uit te delen. In principe is het gewoon een kwestie van alle mogelijkheden uitproberen.

WIE ZEGT DAT COMPUTERS ENG ZIJN

Wij Niet!

Het leukste computerblad van Nederland en België

Het duidelijkste computer-

blad van Nederland en België **PC** Elk nummer is voorzien van een CD-ROM boordevol

programma's **PC** U bespaart per jaar een kleine f 40,-/Bfr. 800 (of f 110,-/Bfr. 2200 in

twee jaar) **PC** U krijgt fantastische welkomstgeschenken

WORD ABONNEE
en betaal voor 1 JAAR
f 139,50 (Bfr. 2790).

Tevens kunt u één
van de volgende
6 geschenken kiezen:

WORD ABONNEE
en betaal voor 2 JAAR
f 249,- (Bfr. 4980).
kies dan 2 van deze 3:

BETAAL IN TERMIJNEN

Stuur de bon in een enveloppe naar PC Consument, Antwoordnummer 1228, 2000 VG Haarlem

Ja,

ik word abonnee van PC Consument en ontvang PC Consument 10 maal per jaar en bij elk nummer een gratis CD-ROM

*Invullen wat gewenst is. Zolang de voorraad strekt.

- Ik neem een abonnement op PC Consument en betaal voor 1 jaar (f 139,50 /Bfr. 2790)
 of voor 2 jaar (249,-/Bfr. 4980)

Wijze van betaling:

NEDERLAND

- Ik heb een giro-/eurocheque bijgesloten.
 Doorlopende machtiging gehele bedrag (f10,-korting)
 Doorlopende machtiging in 2 gelijke termijnen (f5,-korting)
banknummer / gironummer:

BELGIË

- Ik heb mijn abonnementsgeld overgemaakt op rekeningnummer 230 - 0292065 - 18, t.n.v. de Generale Bank N.V. in Turnhout, t.a.v. PC Consument B.V.

naam

m/v

adres

postcode

plaats

telefoon

handtekening

GESCHENKEN

Ik betaal voor 1 jaar en kies het volgende geschenk (1 titel aankruisen)

- Wegwijs in Windows 95
 Mega ClipArt 15000
 Page Plus
 Legends of the Future
 Fun Card drukkerij
 Thuisbankier 3.0

Ik betaal voor 2 jaar en kies 2 van de volgende geschenken

- Interactieve Encyclopedie
 Discover Astronomy
 Body Works 5.0

GESCHENKEN

Philipscdi.com

Behoorlijk frustrerend

Vijf mogelijke knoppen en de wetenschap dat er soms ook nog op combinaties moet worden gedrukt, maken *Braindead 13* echter een behoorlijk lastig spel. Gelukkig hoef je een eenmaal voltooide scène niet steeds weer opnieuw te spelen, je begint steeds weer na de laatste voltooide scène. Bovendien kunnen spellen gesaved worden, en beschik je over een oneindig aantal levens. Sommige scènes keren trouwens nog een keer terug in het spel, maar dan in spiegelbeeld. De Rode Heks versla je bijvoorbeeld door de knoppencombinatie Omhoog, Rechts, Actieknop, Rechts, Rechts, Rechts, Omlaag, Rechts, Omhoog, Actieknop, Omhoog, Rechts, Rechts, Actieknop (ja, je leest het goed, zo ingewikkeld kan het zijn!). De

(gespiegelde) Groene Heks versla je door Rechts steeds te vervangen door Links. Jammer is overigens dat de richting waarop je moet drukken niet altijd even consequent is. Een deur rechtsboven in een kamer betekent de ene keer dat je op Rechts moet drukken, terwijl dat de andere keer Omhoog blijkt te zijn. Het blijft dus een kwestie van alles keer op keer uitproberen en dat wordt op den duur behoorlijk frustrerend.

Conclusie

Braindead 13 is verplichte kost voor fans van *Space Ace* en *Dragon's Lair 1 en 2*. Qua spelidee zijn deze titels prima met elkaar te vergelijken, maar *Braindead 13* is grafisch gezien de beste van het stel. Het verhaal zit prima in elkaar en vol humor, de animaties zien er heel fraai uit en de scènes lopen lekker soepel in elkaar over. Wel moet je rekening houden met een flinke dosis frustratie, want je zult tijdens het spelen letterlijk en figuurlijk tientallen (zo niet honderden) doden sterven.

BRAINDEAD: DE FILM

Er is ook een Video CD met de titel *Braindead*. Die heeft echter weinig met het spel *Braindead 13* te maken. De laatste is namelijk een interactieve cartoon, terwijl de originele *Braindead* een 'echte' horrorfilm is. Hoewel, er zijn wel degelijk overeenkomsten. Om te beginnen het volslagen maffe verhaal, en daarnaast de grote hoeveelheid zinloos geweld. In de

film *Braindead* draait alles om Lionel, die op z'n dertigste nog steeds bij zijn dominante moeder woont. Op een dag ontmoet hij het meisje Poquita, op wie hij volslagen verliefd wordt. De liefde is wederzijds, maar Lionel's moeder is er niet bepaald blij mee. Dat heeft waarschijnlijk ook iets te maken met het feit dat ma gebeten is door een ontsnapte Sumatraanse rat-aap (een speling van de natuur die ontstond nadat ratten aan boord van een slavenschip de jungle van Sumatra introkken en daar enkele apen verkrachtten). Hoe dan ook, de wond raakt behoorlijk geïnfecteerd en Lionel's moeder verandert al snel in een soort zombie. Binnen de kortste keren raakt iedereen met wie ma in aanraking komt geïnfecteerd, vliegen de lichaamsdelen in het rond en staan de hoofdrolspelers tot hun knieën in het bloed. Lionel en Poquita weten op wonderbaarlijke wijze steeds weer te ontsnappen aan de zombies, waarvan er inmiddels tientallen rondlopen. Op een gegeven moment gebruikt Lionel zelfs een grasmaaier om de boel een beetje 'op te ruimen'. Als je nu denkt dat *Braindead* een ontzettend gore film is, heb je natuurlijk absoluut gelijk. Aan de andere kant is het ook (op een bizarre manier) een komische film. De slachtpartijen zijn namelijk zo overdreven, dat *Braindead* echt met geen mogelijkheid serieus te nemen is.

Braindead 13

Engels
f 99,95
Philips Media
Deze maand verwacht

THE LOST RIDE

The Lost Ride belooft dé sensatie te worden op CD-i-gebied. Dit nieuwe spel is voor 40% klaar, schreven wij de vorige keer. Dát wilden wij wel eens zien. Makkelijker gewild dan gedaan, want er was nog geen schijf, zelfs geen demo. Dan maar wat harder willen en toen bleek het mogelijk om over de schouder van de programmeur mee te kijken terwijl hij de laatste hand legde aan het spel.

Sybrand Frietema de Vries

In een statig pand met 19de-eeuwse stijkkamers aan de Herengracht in Amsterdam zetelt Lost Boys. Nauwelijks de plek om een high-tech programmeursbedrijf aan te treffen. De Lost Boys hebben een speciale affiniteit met games en CD-i. Maar ook voor Internet, CD-ROM en Sony PlayStation worden prachtige programma's gemaakt.

Afkuisen

Op de hoogste verdieping word ik, met een bak koffie, naast programmeur Berent Daan gezet die zich op het moment bezighoudt met het 'afkuisen' van de titel. Juist in dat werk gaat zeer veel tijd zitten. Hij zorgt ervoor dat het spel speelbaar is, dat er geen foutjes insluipen en dat er geen rare dingen gebeuren als je alle knoppen tegelijk indrukt. Gelukkig maar, want niemand wil een spel waarin ergelijke fouten zitten. Terwijl de computer wordt opgestart, vliegen op grote schermen onbegrijpelijke reeksen tekens voorbij. Gelukkig verschijnt op een nabij TV-scherm iets herkenbaars: het logo van *The Lost Ride*.

Rijden maar!

De speler zit in een soort science fiction-treintje dat met grote vaart gelanceerd wordt. Daarna is het zaak om op de rails te blijven, gevaren uit de weg te gaan of juist op te ruimen. Je ziet door het scherm van je wagentje wat er voor je gebeurt. Door de cursor te bewegen kun je een beetje naar links en naar rechts kijken. Onder en boven in beeld zijn enkele instrumentenpanelen te zien. Fraai vormgegeven en niet te opdringerig. Waar bestaat het spel uit? Allereerst zijn er drie werelden waarin je je weg moet zien te vinden. Mine World, Aqua World and Future World. In elk van deze werelden word je op de rails gekwakt en vliegen de rails in razend tempo onder je door. De bedoeling is dat je uitgang van het doolhof (maze) weet te vinden. Je hebt de mogelijkheid om af en toe een wissel om te zetten of een opening te forceren om zo je weg naar de uitgang te vinden. Eindig je ergens in een doodlopende gang, dan word je met een flinke dreun teruggestuiterd.

Science Fiction railrunner

Railrunnertje

Op zich klinkt dit lekker simpel, lekker een beetje treintje spelen in een spannend doolhof. Dat is dus niet het geval, je krijgt werke-

lijk geen seconde rust. Onderweg word je aangevallen door vlermuizen, metalen spinnen en ander ongedierte. Ook wordt er vanuit hinderlagen lafhartig op je geschoten en staat er soms een monster midden op de rails je de doorgang te versperren. Gelukkig krijg je een geweer mee met wat munitie en ligt er soms een bazooka verstopt in een hoekje van het doolhof. Zorg ervoor dat je 'm pakt en gebruikt, want zonder heb je geen schijn van kans.

Technisch hoogstandje

Berent legt mij in het kort het principe uit. Elke keer als je een nieuw spel start, wordt een heel nieuw doolhof aangemaakt. Elk doolhof is opgebouwd uit maximaal zo'n 170 verschillende stukjes doolhof. Dat zijn kleine stukjes video die door de CD-i-speler op vernuftige wijze aan elkaar geplakt worden. Daardoor zijn er zo veel verschillende mogelijkheden dat er geen kans is dat je een tweede keer precies hetzelfde traject voorgeschoteld krijgt. Dat is een geheel nieuw concept en een technisch hoogstandje, want je hebt geen moment het gevoel naar aan elkaar geplakte stukje digitale video te kijken. Er zijn, wat het schieten betreft, enkele overeenkomsten met *Chaos Control*, maar waar je bij *Chaos Control* elke keer precies hetzelfde te zien krijgt, is de af te leggen route bij *The Lost Ride* altijd weer anders. En, wat mij betreft, ziet het er een stuk mooier uit dan *Chaos Control*.

Spoorboekje

Gelukkig zit er onder een knop een kaart waarop het al afgelegde traject staat aangetekend. Zo zie je op een gegeven moment het eindpunt aangegeven, waar je energie kan opladen. Ben je eindelijk uit het doolhof, dan wacht je de eerste 'ride', waar ook het een en ander behoorlijk fout kan gaan en je de nodige levensreddende acties moet ondernemen. Alle ontploffingen worden vanuit een ander perspectief nog een keer vertraagd herhaald zodat je nog een keer goed ziet hoe je futuristische treintje door je eigen toedoen ontspoord, ontfloft of tot moes geslagen wordt. Ben je ook door de ride heen, dan wacht je weer een nieuw doolhof en weer een - nog langere - ride voordat je eindelijk in een nieuwe wereld terechtkomt.

Te pletter

Laat ik het maar bekennen. Mij lukte het niet eens om het eerste doolhof in te komen. Na een duizelingwekkende rit hoog boven een duistere stad reed mijn karretje zich te pletter tegen een grote muur. Het bleek dat ik eerst een gat in die muur moest schieten. Na enkele pogingen gaf ik het maar op; Berent had nog het een en ander te doen en ik wilde niet dat jullie door mijn toedoen nog langer op dit spel moeten wachten. Want dit is een zeer bijzonder spel.

Enji Games

De 'look-and-feel' van *The Lost Ride* is heel bijzonder. Met name de onderwaterwereld vond ik schitterend; terwijl je een bocht door giert, zwemt een imposante walvis een eindje met je op. Het ziet er prachtig uit en het is eigenlijk zonde dat je geen tijd hebt om rustig rond te kijken in deze driedimensionale werelden. De 3D-werelden en het andere grafische beeldmateriaal zijn gemaakt door Enji Games uit Eindhoven en van internationale allure. Wij danken hen voor de mogelijkheid om driftig gebruik te maken van dit beeldmateriaal.

Dolby AC/3, MPEG2-7.1 en andere toestanden

De mogelijkheid voor multi-channel audio is één van de belangrijke voordelen van DVD ten opzichte van de Video CD en de VHS-band. De DVD-standaard maakt het mogelijk om het ruimtelijke geluid van een bioscoopfilm zo getrouw mogelijk weer te geven. Maar daar moet de audio-installatie uiteraard wel geschikt voor zijn. De vraag is alleen voor welk type installatie men moet kiezen. Of anders gezegd: wordt het Dolby AC-3 of MPEG2-audio?

Ruud van der Schaft

We gaan vrolijk door met de uitleg over de DVD Video-speler. Deze maand duiken we verder in de techniek en nemen de audio-uitbreidingen onder de loep. Want hoewel bij DVD Video met name op de kwaliteit van het beeld gelet wordt, zijn er onder de motorkap van de speler spannende nieuwe audio-technieken te vinden. Ruud van der Schaft verschanste de studeerkamer met een paar kilo rapporten, technische specificaties en brochures en e-mailde zijn bevindingen naar ons op.

Deel VI

Multichannel audio

Toen de elektronica- en filmindustrie de specificaties voor de DVD-standaard definieerden, moest men rekening houden met toekomstige ontwikkelingen rond digitale televisie. Hoewel zowel Europa als de Verenigde Staten en Japan daarbij gebruikmaken van de MPEG2-standaard (waarop ook DVD gebaseerd is) wijken Japan en de VS wat het audio-deel betreft hiervan af. Daar ziet men meer in de Dolby AC-3 standaard die bijvoorbeeld bij Laserdiscs wordt toegepast en waarvoor al enkele jaren voor relatief weinig geld decoders te koop zijn. In Europa houdt men vast aan MPEG2 voor video en audio. Ook met het oog op de (toekomstige) distributie van audiokanalen via de kabel of satelliet.

Multichannel

Daardoor ontstaat bij DVD de situatie dat er twee multichannel audio-systemen naast elkaar worden toegepast. Grofweg is de wereld nu te verdelen in twee audioplatforms: 'Dolby AC-3' in Azië en de Verenigde Staten en 'MPEG2 compliant audio' (de officiële benaming) voor Europa. Op zich is dat allemaal niet zo erg want beide systemen voldoen aan de hoge eisen voor surround sound. Binnen de DVD-standaard heeft MPEG-audio zelfs nog

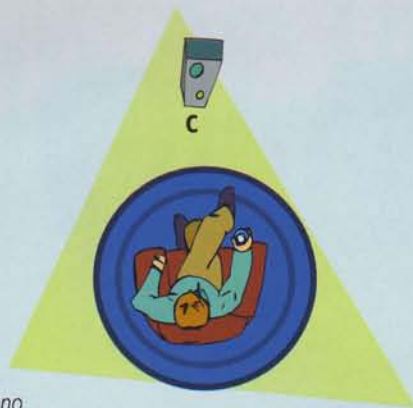
een streepje voor, want er is ruimte geschapen voor 8 kanaals (7+1) geluidsweergave.

Met de filmstudio's en de fabrikanten is afgesproken dat alle voor Europa bestemde DVD Video-spelers en software in elk geval geschikt zijn voor MPEG2-multichannel weergave en optioneel voor Dolby AC-3. In alle andere werelddelen geldt het omgekeerde. Dus bijvoorbeeld in de VS en Japan geniet Dolby AC-3 de voorkeur en kan optioneel MPEG2 audio worden toegepast. Voor de overige werelddelen zal min of meer de vuistregel gelden dat in gebieden waar de PAL en SECAM TV-standaard gebruikelijk is, men ook MPEG2 audio zal toepassen.

De films die nu in Japan en de VS op DVD verschijnen zijn afwisselend geschikt voor alleen Dolby AC-3 of beide systemen. Op de doos staat dat overigens altijd vermeld.

Dolby ProLogic Surround

De laatste jaren neemt de populariteit van multichannel geluid heel snel toe. Voor relatief weinig geld kan de consument kiezen uit tientallen audiosets met Dolby ProLogic Surround. De weergave is gebaseerd op een matrixsysteem met vier kanaals-geluidsweergave plus één kanaal voor het midden. Belangrijk voordeel van het ProLogic-principe is dat het de informatie voor de ruimtelijke weergave voor

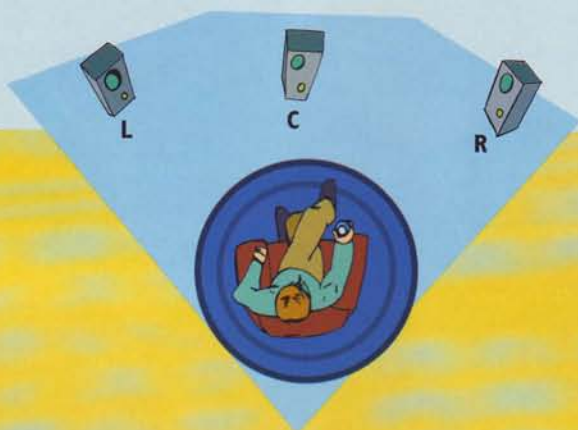

Mono

vijf luidsprekers berekent uit twee stereo geluidskanalen. Elke DVD Video-speler is voorzien van een (analoge) tweekanaals stereo-uitgang en daarop kan zonder probleem een Dolby ProLogic decoder worden aangesloten. Op die manier ontstaat toch een vijf- of zes-kanaalsweergave maar deze wijkt dus wel af van het oorspronkelijke 5.1 multichannel geluid dat met gescheiden kanalen op de DVD is vastgelegd.

Digital sound

Elke DVD Video-speler is tevens voorzien van een digitale audio-uitgang. Met behulp van een glasvezelkabeltje wordt de digitale informatie zonder kwaliteitsverlies naar een decoder geleid. Dat kan dus een MPEG2-multichannel decoder zijn of een Dolby AC-3. MPEG2-multichannel

Stereo met center channel

decoders zijn nog niet te koop. Philips heeft ze wel en bij de introductie van DVD, die voor september van dit jaar gepland staat, kunnen ze uit voorraad worden geleverd. Bij de Panasonic DVD Video-speler die sinds begin maart leverbaar is, levert de fabrikant optioneel een Dolby AC-3 decoder. Het is nog niet bekend of men in de toekomst voor de Europese markt een MPEG2-multichannel decoder gaat introduceren. Datzelfde geldt ook voor fabrikanten als Akai, Samsung en Toshiba. Ook daar is nog niet bekend of men speciaal voor de Europese markt MPEG2-audiodecoders gaat leveren. De toekomst zal dat moeten uitwijzen.

De geschiedenis van het geluid

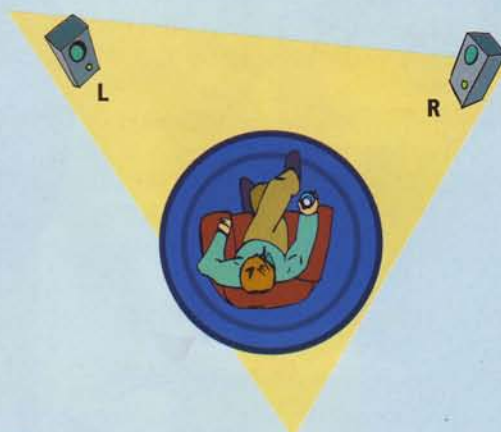
Multichannel is eigenlijk niets nieuws. Zodra geluid kon worden opgenomen en afgespeeld heeft men getracht om

een ruimtelijke geluidsweggeve na te bootsen. Vanaf de eerste Stereophonic Long Play-platen heeft audio-apparaatuur een ontwikkeling doorgemaakt naar meer breedte en, de laatste tijd, naar meer diepte in de geluidservaring door gebruik te maken van gescheiden geluidskanalen. Voor alle duidelijkheid hebben we deze ontwikkeling in een aantal plaatjes duidelijk gemaakt.

In dit artikel maken we gebruik van Philips Key Modules' MPEG Audio & Video rapport. Deze is ook via Internet te bekijken.

5.1 multichannel

Zowel Dolby AC-3 als MPEG2 multichannel sound zijn geschikt voor weergave met zes gescheiden kanalen. De opstelling is gebaseerd op vijfkanals-weergave plus een subwoofer-kanaal (dat is het '.1' kanaal) dat alleen frequenties weergeeft tussen de 20 Hz en 120 Hz. De positie

Stereo

van die extra luidspreker voor het zogenaamde Low Frequency Enhancement channel is niet kritisch en hij kan dus overal in de kamer staan. Het frequentiegebied is dermate laag dat het menselijk oor de geluidsbron niet meer kan lokaliseren. Het kanaal is alleen bedoeld voor de weergave van special effects als bominslagen, het dichtgooien van een autoportier, etcetera.

In principe kunnen de overige vijf geluidskanalen het volledige geluidsspectrum bevatten maar in de praktijk kiest men meestal voor de achter- en centrumluidsprekers voor een smallere bandbreedte van het geluidsspectrum.

Analoge surround

Dolby en de anderen

Dolby is een handelsmerk van het Amerikaanse bedrijf Dolby Laboratories, Inc. Zij zijn bekend van de Dolby B/C ruisonderdrukkingssystemen en van Dolby Surround. Dit bedrijf maakt geen producten maar ontwerpt technologieën en geeft daarna licenties uit aan fabrikanten die deze technologieën - zoals AC/3 - in hun producten willen gebruiken. Dolby zelf heeft de AC/3-standaard trouwens omgedoopt tot Dolby Digital, waarschijnlijk omdat dat beter bekt en wij consumenten dat eerder met de bioscoop associëren. MPEG2 is een standaard die 'open' en dus niet gepatenteerd is. Elke producent kan MPEG2-audio decoders ontwikkelen en uitbrengen. Omdat er geen licentie-geld afgedragen hoeft te worden, zou het kunnen dat MPEG2-audio-apparatuur goedkoper gaat worden dan AC/3-decoders.

Welke van de twee systemen is het beste? Geen idee. De apparatuur is nog niet te verkrijgen en er zijn ook nog geen consumenten-titels beschikbaar die gebaseerd zijn op deze beide systemen. Zodra we de kans krijgen gaan we deze testen. Maar dat hadden jullie al begrepen.

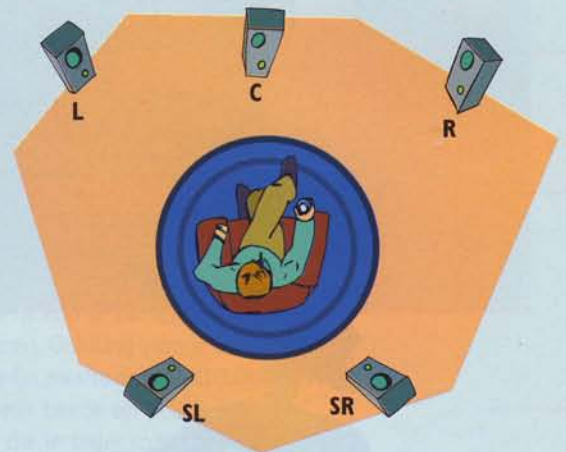
Voor wie meer wil weten, zijn hier twee Engelstalige links waarin de systemen worden uitgelegd.

Dolby Laboratories, Inc.

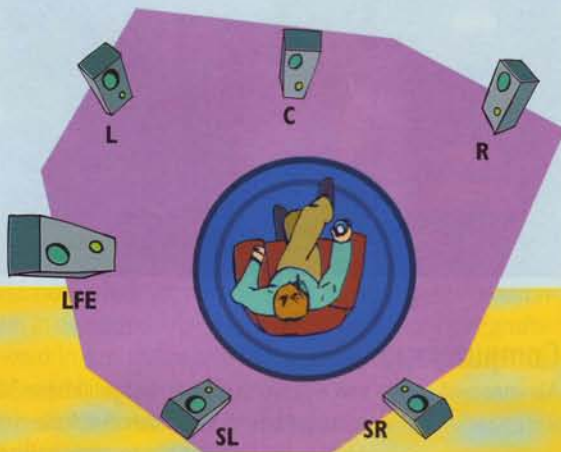
Dolby Surround AC-3: Questions and Answers
http://www.dolby.com/ht/ac-3/ac-3_q&a.html

Philips Key Modules

MPEG2 - the compatible surround sound system
<http://www.philips.com/pkm/bumd/mpeg/mpeg2sur.htm>

Surround met gescheiden kanalen

Surround 5.1 met low frequency enhancement channel

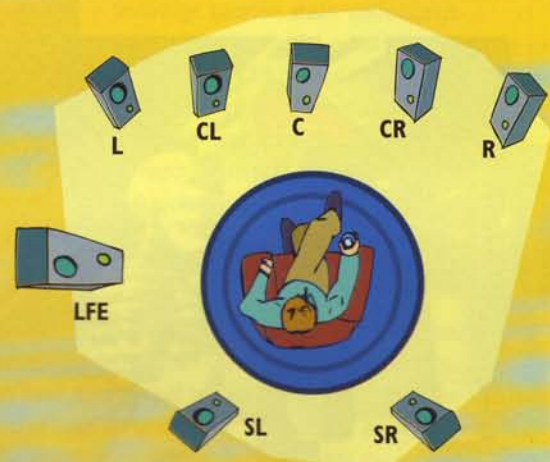
Een geheimzinnige ROM-speler

Op de redactie bij het Haarlems Uitgeef Bedrijf ging deze week een inbouw ROM-speler van hand tot hand. Op zich gebeurt dat vaker en ook deze leek op een gewone Toshiba CD-ROM-speler, zoals er hier op de redactie tientallen van rondzwerven. Maar nee, dit was een van de eerste DVD-ROM drives in Nederland! Die moesten wij natuurlijk ook even vasthouden en fotograferen. Omdat we nog geen DVD-ROM schijfjes hebben, de software-drivers niet beschikbaar waren en de kabels er niet bij zaten, konden we er alleen maar naar kijken en niets testen. Dat komt de komende maanden wel. In de tussentijd zullen jullie het voorlopig moeten doen met een fotootje. (Voor meer informatie: Rein Elektronik B.V. 040-2659300)

7.1 multichannel

De 'MPEG2 standard for compliant audio' - zoals de officiële benaming luidt - voorziet zelfs in een acht-kanaals geluidsweergave. Deze techniek doet nauwelijks onder voor het oorspronkelijke ruimtelijke geluid van bioscoopfilms. Met name in high end home theaters en bij presentaties kunnen verrassende effecten in het geluidsbeeld ontstaan. De opstelling van de luidsprekers is vergelijkbaar met die voor 5.1 multichannel weergave. De twee extra luidsprekers bij de 7.1 opstelling komen links en rechts van de centrumluidspreker te staan. Daardoor ontstaat een evenwichtiger geluidsbeeld en met name geluidseffecten krijgen meer dieptewerking. Daardoor kan het lijken alsof het geluid zelfs achter de luidsprekers of het TV-scherm ontstaat. Het is overigens nog de vraag of de softwarehuizen die de films overzetten naar de DVD van deze optie gebruik gaan maken.

Surround 7.1 multi channel

Atlantis

The Last Resort

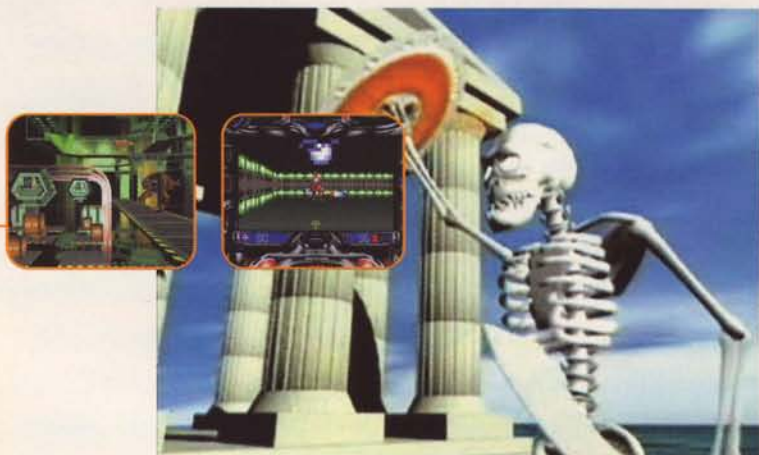
Enkele nummers geleden ging Rom Helweg op vakantie naar *Atlantis, The Last Resort* en hij vermaakte zich er over het algemeen prima. Als 'second opinion' kreeg ook ik als verwend vakantieganger onlangs van de hoofdredacteur een retourtje om met dit knallende kuuroord van Philips Media kennis te maken.

René Janssen

Computerspellen

Als verwoed speler van *Doom*, *Quake* en vergelijkbare 3D-schietspellen op de comuter ben ik misschien niet helemaal de aangewezen persoon om *Atlantis* aan een kritisch onderzoek te onderwerpen. In vergelijking met de genoemde spellen komt *Atlantis* er namelijk nogal bekaaid af. Het spel doet me meer denken aan *Wolfenstein 3D*, het eerste driedimensionale schietspel en dus eigenlijk de grootvader van *Doom* en *Quake*. Natuurlijk, de graphics en het achtergrondverhaal zijn totaal verschillend, maar de hele spelopzet en de algemene indruk zijn absoluut vergelijkbaar. Nog even over die graphics. De makers hebben het over een razendsnelle 3D real-time gerenderde arcade shoot-'m-up. Tja, op zich klopt dat allemaal wel. Het is (semi-) 3D, de graphics zijn ongetwijfeld ooit gerenderd, maar dat is nu niet echt meer zichtbaar en alles beweegt inderdaad met een snelheid die (zeker voor een CD-i-speler) indrukwekkend is. Helaas heeft dat ook de nodige consequenties voor de kwaliteit van de graphics. Zodra je namelijk dichtbij een vijand, muur of ander voorwerp komt, wordt alles dusdanig gepixeld dat het nauwelijks meer het aanzien waard is. Sterker nog, het werkt af en toe behoorlijk frustrerend. Door de matige kwaliteit van de graphics raakt je de weg regelmatig kwijt of is het onduidelijk wat je moet doen om verder te komen. Overigens had *Wolfenstein 3D* last van hetzelfde probleem en zelfs *Doom* en *Quake* ontkomen er niet aan.

Pluspunten

Oké, hoogste tijd voor een paar pluspuntjes. Om te beginnen is *Atlantis* het eerste 3D-schietspel voor CD-i en dat alleen is natuurlijk al een complimentje waard. Verder is het een bijzonder uitgebreid spel. Er wachten je namelijk maar liefst twintig levels, verspreid over vier zones. Aan het eind van iedere zone bevindt zich een koker, die je naar het volgende gebied transporteert. Na iedere zone ontvang je bovendien een password, zodat je vanaf dat punt verder kunt spelen. Prima geregeld, want zo wordt het niet te moeilijk, maar ook niet te makkelijk (een password na ieder level zou het spel namelijk te eenvoudig maken). Een ander pluspunt wordt gevormd door de soundtrack. Deze is speciaal gecomponeerd voor dit spel en klinkt heel lekker. Eventueel is het trouwens ook mogelijk om de CD-i tijdens het spelen om te wisselen voor je eigen muziek-CD, zodat je er op los kunt knallen met je persoonlijke favoriete achtergrondmuziek. Een laatste plusje scoort *Atlantis* voor het verhaal. Volgens sommigen doet dat niet ter zake, maar persoonlijk vind ik een leuk achtergrondverhaal beslist iets toevoegen. Spellen zoals *Doom* en *Quake* hebben vrijwel geen verhaal, de speler wordt daar meteen in het diepe gegooid.

156 maal levenslang

Bij *Atlantis* is dat beter verzorgd. In het jaar 2013 gaan mensen niet meer normaal op vakantie, maar boeken een virtuele vakantie via hun computer. Gewoon even je hersens inpluggen in de PC en je bevindt je al in het prachtige vakantieoord Atlantis. Deze schitterende (maar virtuele) plaats is gebaseerd op de gelijknamige mythologische wereld, het eiland dat volgens de legende verzwolgen werd door de zee. Nou, ook op dit virtuele eiland is het niet helemaal pluis, zoveel wordt al meteen duidelijk in de bijzonder fraaie intro. Een virus is namelijk binnengedrongen in de computer en heeft het vakantieoord getransformeerd in een levensgevaarlijke plaats. Alle bewoners zijn veranderd in afgrijselijke monsters. Er is slechts één manier om het virus te elimineren: door van binnenuit de Neuro-Cortex Injector uit te schakelen (niemand heeft blijkbaar gedacht aan de veel eenvoudigere methode, namelijk de stekker uit de computer trekken, maar dit terzijde). Maar ja, wie is er gek genoeg om de besmette reactor te betreden en het virus onschadelijk te maken?

Na lang zoeken vindt men een oplossing voor dit probleem. Ergens ver weggestopt in de Morton High-Security gevangenis zit een levensgevaarlijke crimineel die veroordeeld is tot 156 maal levenslang. Op een dag krijgt hij (of jij dus eigenlijk, want dat had je inmiddels natuurlijk wel begrepen) bezoek van zijn reclasseringsambtenaar. "Sluit de reactor in het Atlantis-vakantiecentrum en je bent vrij", zegt deze. Het antwoord is kort en krachtig: "Waar is m'n bazooka!?"

Superdeluxe raketwerper

Bij de start van het spel beschikt je over diverse wapens, waartussen met een druk op actieknop 2 gewisseld kan worden. De beschikbare wapens zijn per zone verschillend. In de eerste zone kunt je bijvoorbeeld kiezen uit een een-

voudig pistool, een iets sneller vurend machinegeweer of een superdeluxe raketwerper. Welk wapen je kiest hangt af van de tegenstander, de omstandigheden en de beschikbare munitie. Sommige wapens kun je namelijk slechts een beperkt aantal malen afvuren. Gelukkig vind je onderweg regelmatig nieuwe munitie (in zwarte dozen), EHBO-kistjes (om je gezondheid weer een beetje op peil te brengen), sleutels (sommige deuren die je tegenkomt zijn namelijk afgesloten) en andere bonussen. Met actieknop 1 vuur je op de tientallen vijanden die je tegenkomt. Met de tweede knop selecteert je een wapen, laat je een plattegrond op het scherm verschijnen, zoekt je verborgen ruimtes, beweeg je zigzaggend en bedien je hendels die afgesloten ruimtes openen. Door op knop 3 (oftewel knop 1 en 2 samen) te drukken, haal je de kaart direct tevoorschijn, zonder eerst langs alle andere opties te moeten bladeren. Atlantis kan eventueel ook met het Peacekeeper-pistool worden gespeeld, maar callibratie is niet mogelijk.

Onder water

De vier zones met ieder vijf levels zijn redelijk gevarieerd. Zone 1 is Paradise Island, waar de voormalige vakantiegangers gemuteerd zijn in krabben, vliegende zeepaarden en plotseling uit het niets opduikende (en net zo snel weer verdwijnende) zandwormen. De laatste doen een beetje denken aan de monsters uit de SF-roman *Dune*, al kun je de monsters ditmaal niet bestijgen voor een ritje over het strand. In zone 2 ruil je je wapens in voor een plasmageweer en een torpedokanon. In plaats van op het strand bevindt je je nu in een ondergronds labyrint, waarvan de gangen zijn gegraven door de zandwormen. Sommige gangen staan gedeeltelijk onder water en in dat geval moet je een zuurstoftank gebruiken. Zone 3 (Aquascape) speelt zich zelfs helemaal onder water af. De laatste zone bestaat uit een industrieterrein, waar gigantische robots je het leven zuur maken. Deze bewaken de reactorkern met hart en ziel en je hebt heel wat overtuigingskracht (lees: vuurkracht) nodig om ze te verslaan.

Conclusie

Doorgewinterde *Doom*-spelers zullen voor *Atlantis* hun neus ophalen, maar de rest van CD-i bezittend Nederland heeft er een heel aardig spel bij. Eindelijk verschijnen er eens echte schietspellen voor CD-i, we hebben er veel te lang op moeten wachten. En dan is het opeens tweemaal raak, met *Creature Shock* en *Atlantis*. Je snapt het al, wij zijn voorlopig niet van de TV weg te slaan.

Tips & TRUCS

Deze maand worden in CD-interactief maar liefst drie nieuwe spellen bekeken: **Creature Shock**, **Braindead 13** en **Lost Ride**. Maar ook de 'oudjes' leveren nog regelmatig hoofdbrekers op. Zit jij ook vast? Schroom niet en schrijf ons!

Kingdom Shadoan

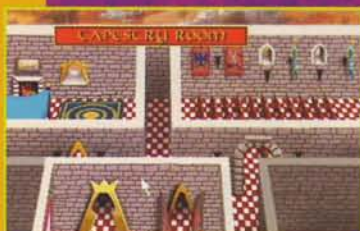
Flora Drost uit Giessen zit vast in Alkatesh. Ze heeft de Philips-helpline al gebeld en van hen ook enkele aanwijzingen gekregen. Daar heeft ze echter niet zoveel aan. De informatie die ze heeft, bestaat uit drie zaken: 1. Neem dienst in het leger van Sir DeLories. 2. Zoek de laatste herberg en 3. Zwarte zwanen bij Murky Lake. Volgens Flora moet ze nu eerst Daelon's Portal vinden, maar hoe doet ze dat? Nou Flora, Daelon's Portal vind je links onder op de kaart. Gebruik de Spell of Release op Thugs in de laatste herberg (Last Inn). Ga de achterkamer van de herberg in en pak de Potion of Flying. Haal vervolgens de Travelling Spell bij Daelon. Toon het Bloodsword aan Sir DeLories bij de North Gate van Alkatesh. Ga naar de Battle of High Pass. Gebruik op de West Flank de Orb of Mobus om de valstrik op de brug te ontwijken. Gebruik Black Mace om de Serpent Captain uit te schakelen. Gebruik

op de East Flank de Hunting Horn om de demon te verslaan. Gebruik het Bloodsword om de Serpentmen te ontwapenen. Wat betreft de zwarte zwanen bij Murky Lake: die komen pas een stuk later in het spel aan bod. Wat je daar moet doen, is de Spell of Seeing gebruiken om de zwanen in boten te veranderen.

Michael de Jong uit Uithoorn heeft ook enkele vragen over Shadoan. Wat moet je de Piraten op Pirate Cove betalen en waar haal je dat? Het gaat hier om de Never-Empty Mug (de nooit leegrakende beker dus). Zodra je deze aan Lemmy geeft, krijg je toegang tot Fire Island. En hoe kom je aan zo'n magische beker? Nou, die haal je in de achterkamer van de Last Inn, de laatste herberg (na het halen van de Spell of Seeing in Daelon's Portal). Ook wil Michael weten hoe hij het Sealed Castle binnendringt en langs de hond komt. Om het

Sealed Castle te openen, heb je het Onyx Seal nodig. De hond is een she-wolf, die je moet doden met de Dagger of Arne (te vinden in de Woodcutter's Hut). Let op, je moet wel volledig gezond zijn voordat je hieraan begint, dus breng eerst even een bezoek aan Blackheath.

Jean-Paul Oostdick uit Vught wil weten hoe je aan de Crown of Malric komt. Die vind je in de Crown Room in het hiervoor genoemde Sealed Castle. Pas op, want vanaf het moment dat je het kasteel binnentreedt, begint er een klok te lopen. Het is dus verstandig om het spel op te slaan voordat je het kasteel binnengaat. Save het spel beslist niet in het kasteel! Onderzoek het kasteel eerst op je gemak, zodat je precies weet wat je te wachten staat. Start vervolgens het gesavede spel (restore) en voer zo snel mogelijk alle nodige handelingen uit.

The Apprentice

Peter Daane (diezelfde van de oplossing van level 15 van Dimo's Quest), heeft zelf ook nog een vraagje waar hij wel wat hulp bij kan gebruiken. Hoe moet hij de pijltjes die in level 6 uit die koffiepotten komen onschadelijk maken of ontwijken?

Hij is al eens boven geweest met de code uit een vorig nummer van dit blad, maar toen was hij onsterfelijk. En Peter wil het nu ook wel eens doen zonder dat hij onsterfelijk is. Oké, welke Apprentice-expert komt Peter te hulp?

Flashback

Mevrouw Boschman uit Wapenveld komt niet erg ver in dit platform/puzzelspel. Ze kan namelijk de kaart in level 1 niet vinden om door de deur te komen. Dat kunnen we waarschijnlijk het beste uitleggen door het complete begin van het spel te geven. Laat je van de startpositie een aantal richels omlaag vallen en loop naar links naar het scherm eronder. Pak de Holocube op om de eerste deur te activeren die je tegenkomt. Ga nu terug naar de startpositie en loop naar rechts, over de twee gaten springend die je tegenkomt. Om de eerste bewaker te doden, laat je je van de richels afvallen totdat je vlak boven hem staat. Trek het pistool, kniel voor hem en schiet hem neer. Loop naar links en val in het volgende scherm. Loop weer naar

links en raap de steen op. Loop nog verder door naar links totdat je achter de 'muur' bent. Spring op de richel en je vindt tien credits. Om de tweede bewaker te doden, moet je je laten vallen tot hetzelfde niveau als hij zich bevindt. Loop naar rechts totdat je op de rand staat. Van de schietende bewaker hoeft je je niets aan te trekken, want de deur beschermt je nu nog. Het volgende gedeelte is een beetje lastig en moet snel worden uitgevoerd. Spring over het gat op de kleine richel. Trek terwijl je in de lucht bent je wapen al. Zodra je landt, opent de deur die je tot dat moment beschermd. Buk dus snel, draai je om en schiet de bewaker dood. Raap nu de kaart op die de bewaker heeft laten vallen. Zo moet dat dus.

Lemmings

De familie Boschman uit Wapenveld heeft de Lemmings-levelcodes gemist die we ooit publiceerden. Voor hen (en alle anderen die pas later abonnee zijn geworden), geven we ze hierbij nog eenmaal.

Fun:

- 1: geen code
- 2: IJLDNCCCN
- 3: DHNDJBADCW
- 4: HNLJCIOECY
- 5: LDNCAJNFCM
- 6: DNCIJNLGCV
- 7: NCANLLDHCQ
- 8: CINNNLIJCR
- 9: CEKHMDNJCQ
- 10: MJHMDNCKCY
- 11: NJOLNBALCM
- 12: HMDNOCINMCK
- 13: MDNCEJLNCX
- 14: DNCIJNMOCO
- 15: NCANNMDPCL
- 16: CINLMDLQCQ
- 17: CEJHLFNBDJ
- 18: IKHNFJCCDN
- 19: NJNJCADDT
- 20: KNNJCIOEDN
- 21: LFNCAJLFDN
- 22: NJCIKNNGDP
- 23: NCAOLLFHDU
- 24: CINLNNJIDS
- 25: CAKJMNJJDV
- 26: MJHMFNCKDL
- 27: NJMFNCALDW
- 28: HONJCIOMDU
- 29: OMJCEJNNS
- 30: NJCIJNMODV

Tricky:

- 1: JCENNONPDY
- 2: CMOLMFNQDK
- 3: CAJLDDBEX
- 4: IJHNLKCEV
- 5: OHLDKCEDEM
- 6: HLDNOCMNEEY
- 7: LLKCAJLFR
- 8: DOCMJLLGEK
- 9: OCEOLLDEHY
- 10: CMNLLDOIEQ
- 11: CAJHMDOJEO
- 12: IJHMDOCKEX
- 13: OHOLKCALEL
- 14: JODKINMEN
- 15: MDOCAJLNEW
- 16: LOBIJNOOEK
- 17: KCANLMLPEQ
- 18: CINLMDOQEV
- 19: CAKHNNKBFP
- 20: IJLFOCCFT
- 21: NHLFOCEDFS
- 22: HLFOCINEFX
- 23: NNKCAKLFFX
- 24: KKCIJNLGFX
- 25: OCENLLFHFK
- 26: BIOLNFKIFN
- 27: CAJMFJOJFT
- 28: IKJONCKFT
- 29: OHMFOCELFM
- 30: HMFOCMOMFV

Taxing:

- 1: MFOCEKLNFO
- 2: FOCMKLMOFX
- 3: KCAONONPFY
- 4: CINNMFOQFK
- 5: GEJNDJBGO
- 6: MJJNLJGCGP
- 7: NHNLJGCDGY
- 8: HLDNGMOEGO
- 9: LDNGAJNFGU
- 10: DNGIJNLGGN
- 11: NGANNLDHGK
- 12: GINNLDNIGT
- 13: GAJHMLJGJX
- 14: MKHMDNGKGR
- 15: OHMDNGALGK
- 16: HMDNGMOMGX
- 17: MDNGEJLNGP
- 18: LJGMKNOOGR
- 19: NGENLMDPGV
- 20: GINNOLJQGS
- 21: GAKHLFNBHO
- 22: IJLFGNGCHY
- 23: NJLFGADHV
- 24: HLFNGINEHM
- 25: LFNCAJNFBX
- 26: FNGIJNLGHQ
- 27: NGEOLLFHHQ
- 28: GINNLFJIHS
- 29: GAKHMNJHL
- 30: IKHMFNGKHO

Mayhem:

- 1: NJMNLFELHX
- 2: HMFJFINMHQ
- 3: MFHFAJLNHX
- 4: FHFJLMOHQ
- 5: HFANLMFPHN
- 6: FINLMFHQHW
- 7: FAJHLDIBIW
- 8: IJHLDIFCIP
- 9: NHLDIFADIN
- 10: HLDIFINEIV
- 11: LDIFAJLFIO
- 12: DIFJLLGIX
- 13: MGCNNLEHIO
- 14: FINLLDIIN
- 15: FAJHMDIJIP
- 16: IJHMHMGKIO
- 17: NHMDIFALIV
- 18: HMDIFINMIO
- 19: MDIFAJLNIX
- 20: DIFJLMOIQ
- 21: IFANLMDPIN
- 22: FINLMDIQIW
- 23: FAJHLFIBJJ
- 24: IJHLFIFCJS
- 25: NHLFIFADJP
- 26: HLFIFINEJY
- 27: LFIFAJLFJR
- 28: FIFJLLGJK
- 29: IFANLLFHKX
- 30: FINLLFIJQ

Tips
&
TRUCS

opgelet!

Het Mega Game Pack bevat in totaal 5 CD-ROM's met ruim 1,7 gigabyte met allerhande games. De inhoud is geheel gerubriceerd. Door middel van een zoekstelsysteem met ruim 16.000 trefwoorden kun je snel en doeltreffend het gewenste spel op één van de vijf CD-ROM's vinden.

Game freaks

Een greep uit de inhoud:

- Aktie-games •
- Adventures •
- Bordspellen •
- Kaartspellen •
- Schaakspellen •
- Denkspellen •
- Educatieve spellen •
- Vliegspellen •
- Kinderspellen •

Verder tientallen nieuwe levels (add-on's) voor o.a.

- Command & Conquer •
- Doom & Doom II •
- Heretic •
- Hexen •
- Rise of the Triad •
- WarCraft 2 •

MEER DAN 10% korting

U kunt nu het Mega Game Pack via onderstaande bon bestellen. Vul de bon in en stuur hem, in een enveloppe, naar: Haarlems Uitgeef Bedrijf, Antwoordnummer 1228, 2000 VG Haarlem (postzegel is niet nodig).

Ja, ik maak gebruik van deze eenmalige aanbieding en bestel nu het Mega Game Pack* (winkelwaarde fl. 49,95 / BFR. 999,-)

Ik betaal slechts fl. 44,95 / Bfr. 899

(inclusief verzendkosten)

Betaalwijze

Nederland

- Ik heb een giro/eurocheque bijgesloten
- Eenmalige machtiging banknummer / gironummer

België

- Ik heb het verschuldigde bedrag overgemaakt op rekeningnummer 230-0199950-53, t.n.v. de Generale Bank N.V. in Turnhout, t.a.v. Haarlems Uitgeef Bedrijf, o.v.v. Mega Game Pack

Naam

Adres

Postcode

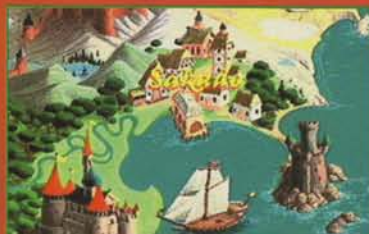
Plaats

Telefoon

Handtekening

*geldig t/m april 1997; Zolang de voorraad strekt

cdi-9704

Zelda: de toverstaf van Gamelon

Sandra van der Steen uit Maassluis is al een heel eind met dit spel. Ze heeft Sakado, Ahitaru, Kobitan, Aru AINU, Washubi, Hanyubos, Skutoymeer, Sprookjesvijver, de Graftombe van Gamelon en het Gobiyan-schip al met goed gevolg doorlopen. Alleen op het Reesong-paleis komt ze niet verder (de deur gaat niet open) en hetzelfde geldt voor de Tykogi-toren (waar ze "de ridder met de moeilijke naam niet kan verslaan"). Of wij misschien wat tips hebben. Zeker hebben we die, Sandra, al spelen wij hier wel de Engelse versie. De namen kunnen dus een beetje verschillen, maar je snapt vast wel wat we bedoelen. Laten we beginnen bij Tykogi-toren. Loop hier eerst helemaal naar rechts in het speelveld. Dood de Arpagos en de Octoroks. Gebruik vervolgens de Power Glove om de steen bij de poort te verwijderen en ga de toren in. Praat eerst met Harbanno en pak de sleutel die hij achterlaat. Gebruik de lantaarn om het speelveld te verlichten. Gebruik de touwen om de Wall Masters te ontwijken. Klim naar de top van de kamer en ga de deur boven in het scherm in. Zover was je waarschijnlijk echter al gekomen. Zodra je de deur door gaat, start automatisch een animatie. Je moet Ironknuckle (die ridder dus) slaan met de Power Glove. Hij verdwijnt dan en laat een sleutel achter. Je ontvangt bovendien een vierde levenshart. Pak de sleutel en loop naar de deur rechts onderin het speelveld. Sla naar de kettingen boven Mayor Cravendish. Hij geeft je dan de magische lantaarn. Sandra, je probleem zit 'm misschien in het feit dat je de Power Glove niet hebt? Die moet je gekregen hebben na een tweede bezoek aan Washubi (en na het bezoek aan Hanyubos). Je krijgt de Power Glove van Grimbo, in ruil voor de Hanyu Spore uit het bos.

Je tweede probleem heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat je nog niet overal bent geweest. Als je hierboven opgesomde lijstje compleet is, mis je namelijk nog een aantal plaatsen. Nadat je de ridder in Tykogi verslagen hebt, opent bijvoorbeeld Dordung Cave. Als je hier geweest bent, moet je nog een keer naar Sakado. Daarna opent Dodomai-paleis. Na dit voltooid te hebben, kun je naar Nokani-bos. Kortom, je bent een eind op weg, maar je bent er nog niet helemaal.

De problemen van Ronnie van Schoonderwoerd uit Leiden hebben het een en ander te maken met het bovenstaande. Ronnie weet na het lezen hiervan in ieder geval waar hij de sleutel vandaan moet halen in Tykogi-toren. Ronnie heeft ook gehoord dat hij de Fairy Lamp nodig heeft, maar weet niet hoe hij daaraan kan komen. Die lamp krijg je in Nokani-bos, en wel van Myra. Deze ruilt je Magische lamp namelijk om voor een Fairy Lamp. En dan zit Ronnie nog met een derde probleem: hij wordt steeds automatisch geraakt zodra hij Reesong Palace betreedt. Klopt, maar dan moet je je gewoon even onzichtbaar maken met behulp van de Magic Cloak. Die heb je als het goed is eerder gekregen van Lika in Sakado. Ze woont in het laatste huis

rechts in de hoofdstraat. Je moet wel twee keer met haar praten. De eerste keer geeft ze je een mantel. De tweede keer neemt ze je Fairy Dust en gebruikt dit om de mantel in een magische mantel te veranderen. En tenslotte komt Ronnie niet verder in Dodomai Palace, bij een deur die op slot zit. Dit level gaat als volgt. Ga Dodomai Palace in en loop naar rechtsonder in het speelveld. Dood de spinners. Verwijder de pilaar met behulp van een bom of de Power Glove. Spring op een Arkadai om naar het volgende speelveld te gaan. Spring van de Arkadai op de rotsen en loop naar de uitgang rechts bovenin het speelveld. Gebruik de Magic Flute tegen de vleermuizen. Ga helemaal naar boven. Gebruik de Magic Cloak om de schoten van de Gleeok te ontwijken. Dood een van de twee soldaten bovenin om de sleutel te ontvangen die je nodig hebt.

En dan nog even een oproep voor de lezers. De familie Boschman uit Wapenveld zit vast bij de vissenkop. Eerlijk gezegd vinden we dat een beetje een vage omschrijving, maar misschien zijn er lezers die het probleem begrijpen? In dat geval horen we graag van u.

Lucky Luke

De tips over dit leuke platformspel beginnen binnen te stromen. Hoe de save-functie werkt, weten we inmiddels allemaal (automatisch na elke drie levels namelijk). Maar Stan Rutten uit Bergen (Limburg) heeft ook nog een geheim level ontdekt. Hij schrijft namelijk dat als je bij een level het checkpoint hebt aangeraakt, je niet altijd bij dat checkpoint belandt. Als je dat overkomt, betekent het dat je een verborgen level hebt gevonden. Het verborgen level in veld 2 kun je bijvoorbeeld vinden door bij de stapel kisten waar de schildpad zit op de eerste kist te springen. Druk dan naar beneden en je komt in het verborgen level.

En dan heeft Stan nog een handige tip voor de levels met Jolly Jumper of de mijnkarretjes. Met toets 2 spring je hier over de hindernissen, maar vaak haal je dat niet. Druk daarom op toets 2 en druk naar Rechts om een veel grotere sprong te maken.

Tips & Tricks

Mega Maze

Nel Slooven uit Maarheeze heeft al ontelbare keren geprobeerd level 67 op te lossen, maar het lukt haar maar niet. Dit is de oplossing. Beweeg op het eerste scherm de paarse bal naar rechts en vernietig deflectors 1, 2, 3 en de mijn. Vernietig deflectors 4, 5, 6, 7 en 8 met de blauwe bal. Beweeg de blauwe bal snel heen en weer om deflector 9 te vernietigen. Vernietig vervolgens deflector 10. Beweeg de blauwe bal naar de vortex. Beweeg op het tweede scherm de paarse bal omhoog, zodat een laserkanon rechts bovenin wordt vernietigd. Vernietig alle deflectoren en laserkanonnen rechts op het scherm (wees snel!). Vernietig het bovenste kanon met een paarse bal. Beweeg de blauwe bal naar de finish.

Laserlords

Een van onze Belgische lezers, K. Boogers uit Vosselaar, zit hopeloos vast in Laserlords. Hij heeft het spel een half jaar geleden gekocht, maar de problemen stapelen zich op. Om te beginnen kan hij de zilveren ster niet vinden. Die is te vinden op Luxor, waar je bij het derde bezoek (dat wil zeggen na het bezoek aan Hive) op je knieën moet en Lixir aan Nebka moet geven. Klik vervolgens op Pendant om de zilveren ster te ontvangen, plus het laatste vers van de voidal murmurs (de ruimteruisen). Vraag nummer twee betreft het vinden van Lo-tus op Woo. Wat je moet doen,

is de poem (gedicht) geven aan To Fu, of de Analects of Confusion reciteren. Vervolgens ontvang je de Lo-tus. Later in dit level ontvang je trouwens Lixir, dat je nodig heeft bij je vorige vraag. Verder mist de heer Boogers nog de 2e wet van Omega, de 1ste en 2e wet voor de handel en het vierde deel van de ruimteruisen (maar dat probleem hebben we inmiddels opgelost). De eerste wet van de handel ontvang je van Cynicus, nadat je tegen hem "Might makes Right" hebt gezegd. Deze zin kun je hierna vergeten. De tweede wet van de handel ontvang je van Plenyope (klik op

hail - busy - propaganda - point - so - but - manipulate - what - therefore - profit - progress (in de Engelse versie althans). Deel twee van de Omegan Ode vraag je aan Mok Jape (klik op hail - seminum omegan - creegs - fornaxi - Omegan Odes). Dit gebeurt overigens na het derde deel te hebben gevraagd aan Jaxus en voordat je het vierde deel vraagt aan Lysistrate. Tenslotte moet er ook nog "oogst" worden gezegd tegen Kolonel Hemeptrotus, maar waar is de persoon die "oogst" zegt dan? Laserlords-kenners, jullie ideeën zijn welkom!

Eigenaardige problemen

W. Van Dijk uit Zevenaar heeft een bijzonder eigenaardig probleem, dat we nog niet eerder zijn tegengekomen. Het gaat om de grot van Cantura in het spel Lost Eden, waar de Castra tegen Dina zegt dat ze niets te vrezen heeft. De kubus-cursor draait en je moet dan de actieknop indrukken. Zodra de heer van Dijk dit doet, schakelt z'n CD-i-speler zichzelf echter uit. Fout schijffe misschien? Nee hoor, want de heer van Dijk is inmiddels al aan z'n derde exemplaar van dit spel toe. Het lijkt ons dan toch een probleem met de CD-i-speler zelf, iets anders kunnen we er ook niet van maken.

Trouwens, nu we het toch over dergelijke vreemde storingen hebben, ook Marianne Groot-Maas uit Eindhoven maakt iets vergelijkbaars mee met haar CD-i speler. Haar CD-i speler blijft af en toe "hangen". Het apparaat doet dan niets meer en reageert op geen enkele toets van de gamepad. Het enige wat

er opzit is het apparaat uit en weer aan te zetten. Soms verschijnt er ook een melding dat de CD vuil zou kunnen zijn, maar dat is volgens Marianne niet zo. Tja, misschien is de CD niet vuil, maar moet de CD-i-speler zelf gereinigd worden. Eventueel kunt u dat zelf doen, maar we raden het niet aan. Zoiets kunt u beter aan een expert overlaten, al betekent dat wel dat het geld gaat kosten. Marianne's tweede probleem heeft, vermoeden we, met het eerste te maken. In het spel The 7th Guest had ze een spel gesaved waarin ze meteen in het laboratorium uitkwam (omdat ze in het inmiddels al lang voltooide spel het microscoopspel nog wel eens een keertje wilde spelen). Sinds kort komen er op de onderste regels van het beeldscherm echter allemaal gekleurde blokjes en kun je verder niets meer doen. We zijn heel nieuwsgierig of er meer mensen zijn die dergelijk problemen hebben meegemaakt met Lost Eden, 7th Guest of andere spellen. Laat in dat geval iets van u horen!

Kingdom: the far reaches

Jan Meendering uit Nijmegen vindt het heel grappig om zijn eigen vraag over dit spel te lezen in een vorig nummer van dit blad. En, schrijft hij, dan te bedenken dat hij inmiddels al veel verder is gekomen. Tja, dat heeft natuurlijk te maken met het feit dat het een tijdje duurt voordat de brieven gepubliceerd worden. Gelukkig heeft Jan inmiddels weer een paar nieuwe vragen, zoals waar de 'clockroom' is in het kasteel van Drakesblood, waar de teletransporter is. Die vraag begrijpen we niet helemaal, Jan. Je bedoelt waarschijnlijk de troonkamer in het kasteel, waar je koning Drakesblood ontmoet. Als je hem omkoopt, laat hij je een geheime weg zien, waarmee je snel naar het Last Battlefield kunt gaan. Dat kun je een teletransporter noemen, maar wij houden het gewoon op een stukje afsnijden.

Dimo's Quest

Rotterdammer Ron Schoordijk vraagt zich af hoe hij door de muur komt bij level 9. Dat level los je op deze manier op. Gebruik de twee stenen als een eerste start om de brug te completeren. Verzamel de snoepjes. Let op de bewegingen van de monsters, want ze bewegen volgens een simpel patroon. Rol één steen omlaag om de brug te voltooien. Steek de brug over en begin de muur te breken met de steen die daar al ligt. Rol de andere stenen er ook naar toe om door de muur te breken. Heel simpel eigenlijk, Ron. Maar we snappen wel waar je in de fout bent gegaan, hoor! Waarschijnlijk heb je een of meer stenen gebruikt om de monsters te doden. En dat kan nu eenmaal niet, want er zijn precies genoeg stenen om de muur te breken.

Peter Daane komt H. Nilsson te hulp, die in het vorige nummer van CD-i vastzat in level 15. Peters oplossing gaat als volgt. Stap op de trein. Verzamel alle snoepjes. Zet de schakelaar boven in het veld om. Ga uit het veld naar het eerste blokje waar je op kunt blijven staan. Ga dan omhoog naar het tweede blokje waar je op kunt blijven staan. Ga naar het eerste blokje rechts. Ga twee blokjes omlaag. Ga rechtdoor tot je niet verder kunt. Ga één blokje omlaag. Ga nu naar rechts, je komt nu in een ander veld. Zet de schakelaar om en pak de spikes en de snoepjes. Ga nu naar de exit omhoog op het veld.

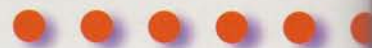
Zelda's Adventure

Mevrouw Dekker uit Purmerend heeft twee vragen over Zelda's Adventure en beide blijken met elkaar te maken te hebben. Ten eerste komt ze niet op het vlot om naar Shrine 5 te gaan. Bovendien moet ze het flesje Vial of Wind hebben, maar dat kan ze nergens vinden. De truc is dat je Vial of Wind nodig hebt voordat je het vlot kunt gebruiken. Om te beginnen heb je een leeg flesje nodig. Dat krijg je van de dorstige vrouw Glebb. Als je erin slaagt om de lege fles met wat water te vullen (aan de rivier is één plek waar dat mogelijk is!) en deze retourneert aan Glebb, ontvang je van haar de Vial of Wind.

Ook J.A. van den Linden uit Dordrecht kan de Vial of Wind niet vinden, maar bovendien ook de toverfluit niet. Hij zit nu al vijf maanden vast en wil nu eindelijk wel eens verder. Dat kunnen we ons voorstellen. De fluit vind je in de tweede regio. Hier staan Yvonne de musicus en de tweeling Eric en Ian bij een huisje. Door Yvonne aan te raken, zal ze met Zelda spreken en haar een fluit en een harp geven. De fluit wordt hierna gebruikt om de slang te verslaan.

Tips & TRUCS

Kinderspel

Vorige maand bespraken we de software die momenteel het beste geschikt is voor de allerkleinsten.

Nu is de kleuter aan de beurt. Een kleuter kan al wat meer eenvoudige opdrachten uitvoeren dan een peuter en de software moet dus nu wat meer te bieden hebben. Dat neemt niet weg dat veel peutersoftware ook voor de kleuter geschikt is. Alleen zullen de plaatsen in de top tien veranderen. Sommige programma's vallen af, andere komen erbij.

voer voor kleuters

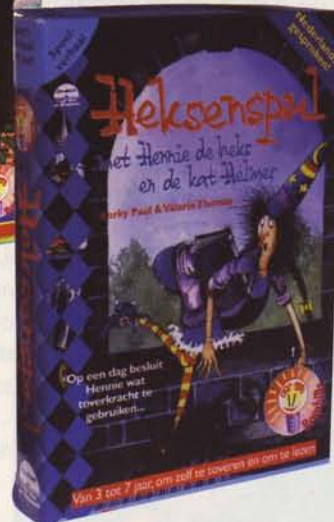
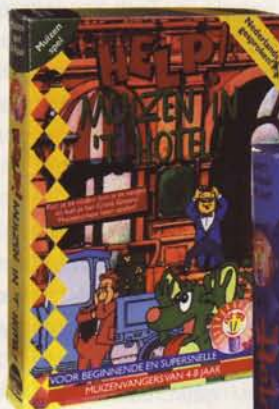
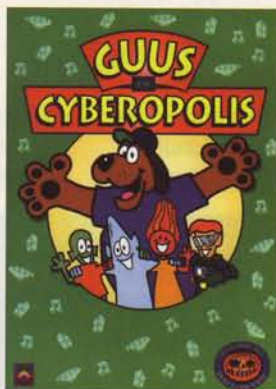
Criteria

Waren de criteria bij dreumesen en peuters 'makkelijk kunnen klikken' en het 'vanzelf verder gaan van het programma', een kleuter kan veel meer zaken zelf in werking zetten. Programma's mogen meer opdrachten en actie in zich hebben. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de CD-ROM *Putt Putt redt de Zoo*. Je kunt er geen film aanklikken, maar je moet met de pijlcursor de film steeds zelf in werking zetten. Samen met het autootje zoek je voorwerpen die je dan weer moet gebruiken om bijvoorbeeld dieren te redden. Hoe ouder de kinderen zijn hoe meer uitdaging ze willen en aankunnen. In het maartnummer van CD-interactief staan een aantal algemene richtlijnen geformuleerd waarop je kunt letten als je software voor je kinderen aanschaft.

Kindersoftware

Geprolongerd in de top 10

Tim en Beer, Millie, Bij de Berenstain Beren Thuis, Guus en Hamsterland stonden vorige maand ook al in de dreumes- en peuter top 10. De vier CD-i's over Tim en Beer staan ook hier nummer 1, vooral vanwege het educatieve spel-element. Een gezonde kleuter wil immers alles weten. Vooral Tim is zo'n kleuter. Hij vraagt iedereen de oren van het hoofd en onderwijl maakt hij de meest spannende avonturen mee. Die spanning is overigens precies goed gedoceerd. De spelletjes zijn uitermate geschikt voor kleuters. Kortom topproducten. Het succes zit 'm vast in de volledige Nederlandse oorsprong van de CD-i's. In Drukke Mensen van Hamsterland zal ook zeker de nieuwsgierigheid van de kleuter bevredigd worden, met name de röntgenfunctie spreekt zeer goed aan. In Millie's Rekenhuis zal de kleuter het leren omgaan met vormen en getallen op onvergetelijke wijze oppikken. Was De CD-ROM ook geschikt voor dreumesen vanwege die aardige snoet van de koe Millie, kleuters kunnen nu echt op zeer eenvoudige wijze begrippen gaan leren. En voor wat betreft de beren: Met wat geduld zal de kleuter de kermis van Bij de Berenstain Beren Thuis zonder hulp van zijn ouders kunnen bereiken. Dit was waarschijnlijk voor de peuter nog niet weggelegd. Er kan nu meer dan het luisteren naar het verhaal alleen gedaan worden, de spelletjes vormen nu echt een uitdaging. Guus lijkt wel voor alle leeftijden te zijn. Er zit zoveel in deze vermakelijke en leerzame CD-ROM's dat ze waarschijnlijk de 'middenbouw'top 10 (6-10 jarigen) ook nog wel zullen halen.

Heksenpul

Wie het prentenboek al kent over Hennie de Heks weet hoe leuk de tekeningen en het verhaal zijn. Deze CD-ROM Heksenpul met Hennie de heks en de kat Helmer biedt een aangename interactieve verwerking van dit boek. Hennie woont in een geheel zwart huis.

Op een dag tovert ze er kleuren omdat ze maar steeds over haar zwarte kat struikelt. Er zijn een aantal leuke originele spelletjes te doen in Hennie's huis. Bijvoorbeeld het zoeken naar een gelijksoortig voorwerp in de kamer zoals op een van de zes deurpanelen afgebeeld staat. Tijdens het spel blijkt dat er nog veel meer dingen in de kamer verborgen zitten dan je al dacht. Kijk ook eens in de keuken, want daar ligt een toverboek met verschillende toverspreuken. De opdracht luidt: stop alle benodigde ingrediënten in de pot en de toverspreuk zal lukken. Na meerdere keren spelen biedt deze mooie CD-ROM toch telkens weer verrassingen.

(CD-ROM, f 69,95 VNU Interactive)

Muizen in het hotel!

Een uitstekend kleuterproduct is de CD-ROM Help! Muizen in 't hotel! Er is dan ook genoeg grappigs te beleven. Het grote Groene Muizen orkest treedt op in een hotel, maar dan ontsnappen de muizen. Die moeten natuurlijk gevangen worden. Het is misschien even oefenen, maar dan krijg je ze wel te pakken. Als het niet lukt, is er toch nog genoeg te beleven want onderweg gebeuren er allerlei rare dingen. Bovendien is er een leuk leeraspect, want tijdens de vangtocht leert je kind de verschillende muziekinstrumenten kennen. De prijs staat in goede verhouding tot het product.

(CD-ROM, f 49,95 Bombilla VNU Interactive Media)

Kleuter top tien (4-6 jaar)

1. Tim en Beer in het ziekenhuis, In het vliegtuig, Bij de Film en In de Haven. (CD-i)
2. Putt Putt redt de Zoo De dierentuin van autostad. (CD-ROM)
3. Millie' rekenhuis (CD-ROM en diskettes)
4. Bij de Berenstain Beren Thuis (CD-i)
5. Disney De leeuwenkoning Spellenparadijs/ Interactief tekenfilmboek Pocahontas (CD-ROM)
6. Guus en de Cyberbuds, Guus in Cyberopolis, Guus in het pretpark. (CD-ROM)
7. Drukke mensen van Hamsterland (CD-ROM)
8. Heksenpul (CD-ROM)
9. Yearn 2 learn Peanuts (CD-i)
10. Help! Muizen in 't hotel! (CD-ROM)/ Bas de Beer naar pirateneiland. (CD-ROM)

Yearn 2 learn Peanuts

De leeftijdsaanwijzing op de CD-i *Yearn 2 learn Peanuts* is wel erg ruim genomen, namelijk van drie tot tien jaar. Niettemin is het een amusant product, maar dan voor vier tot ongeveer zeven jaar, want alleen voor die groep zijn de spelletjes echt interessant. Er is onder andere een 'pompoenenweegspel', een 'landenschuifspel' en met Snoopy in een vliegtuigje moet je zo lang mogelijk cactussen en andere obstakels ontwijken. Toch kan iedereen die een fan van Peanuts is er plezier mee hebben, maar dan laten we de aspecten 'uitdaging' en 'variatie' buiten beschouwing. Voor de kleinsten is er een kleurboek. De dialogen en andere spelletjes zijn meer geschikt voor wat oudere kinderen. (CD-i, f 59,95 Philips Media)

Disney

Ieder kind komt in aanraking met Disney. Het is dus niet verwonderlijk dat bekende Disneyfilms zoals *Aladdin*, *De Leeuwenkoning* en *Pocahontas* interactief zijn geworden. Alle Disney-

CD-ROM's zijn makkelijk te installeren en vertonen weinig of geen stagnaties. Dat is nog steeds lang niet van alle CD-ROM's te zeggen. Het

komt regelmatig voor dat je abrupt met een spel moet stoppen omdat de computer erdoor vastloopt. De meeste bekende spelletjes op deze kwaliteits-CD-ROM's hebben allemaal een originele Disneydraai meegekregen. *Disney's spellenparadijs De Leeuwenkoning* spant momenteel de kroon. Alles zit erin: filmfragmenten, spellingsspelletjes, memory alleen of met z'n tweeën en ga maar door. En dit allemaal op verschillende niveaus. *Aladdin's spellenparadijs* is echter ook zeer de moeite

waard. Verder zijn er Disney-CD-ROM's die alleen spelletjes of screensavers bevatten, en dus beperkter zijn dan de spellenparadijs CD-ROM's. En er zijn drie Nederlandstalige tekenfilmboeken: *De Leeuwenkoning*, *Winnie de Poeh* (dit is de meest recente) en *Pocahontas*, dit is de beste en meest uitgebreide. De prijzen liggen tussen de 60 en 120 gulden.

Putt Putt

Putt Putt redt de Zoo De dierentuin van autostad. Wie is die Putt Putt toch? Dit is een schattig autootje met een menselijk gezicht. Samen met Putt Putt ga je op zoek naar de verdwenen babydieren om ze te redden. Daarvoor heb je allerlei hulpmiddelen nodig die je onderweg verzamelt. Verder moet je beschikken over een goed geheugen. Confronterend voor de ouders want snel zal blijken dat kinderen een veel beter geheugen hebben voor de paden in de jungle dan volwassenen. (CD-ROM, ± f 90,- Transposia) Er zijn sinds kort ook twee spelletjes verkrijgbaar met Putt Putt en zijn hondje Peps in de hoofdrol, namelijk *Ballon-O-Rama* en *Spring Paradijs*. (CD-ROM, f 49,95 Transposia)

Bas de Beer

Bas de Beer naar pirateneiland is een volledig Nederlands product, net als Tim en Beer, waar we altijd trots op kunnen zijn. In de doos zit een CD-ROM waarop het verhaal en de spelletjes staan en er zit een audio CD in met vijf liedjes over Bas de Beer. Hoewel de liedjes ook op de CD-ROM staan is het een leuk initiatief deze apart op een CD te zetten. Op de CD-ROM zul je eerst 'Het Berenboek' door moeten lezen, voordat je de spelletjes kunt doen. Die spelletjes zijn echter erg simpel en bieden niet veel uitdaging. Alleen 'Het Grottenspel' bood wat weerstand, helaas ook aan mijn PC want die liep er meerdere malen op vast. Zeker omdat ik 'maar' een Pentium 100 Mhz heb met 4-speed CD-ROM-speler en 24 MB RAM met Windows 95. De CD-ROM eist dus nogal wat van je systeem. Het maken van de wenskaarten verliep echter wel steeds soepel en is makkelijk uitvoerbaar voor kleuters. Tot slot: Het geheel komt zeer verzorgd over; leuk verhaal, goede vertelstem, de grafische vormgeving bestaat uit computer-animaties die je al dan niet zullen aanspreken. (CD-ROM, Audio CD, f 79,- MINDW@RP)

Kleuteravonturen op Video CD

Drie Smurfen-Video CD's

Welk kind kent de smurfen niet. Al was het tegenwoordig alleen al om de smurfenhouse die op geen dansfeestje ontbreekt. In het weekend is er altijd wel een televisiezender te vinden waar een smurfenfilmje wordt getoond. En daar het verantwoord kinderamusment is, kan het geen kwaad er ook een paar op video in huis te hebben. De mooiste kwaliteit heb je dan natuurlijk op een Video CD, want de helderheid van de beelden wordt door geen enkele VHS-band bewaard.

Inmiddels zijn er op schijf 10 smurfenavonturen te bekijken verdeeld over drie Video CD's: *Het Magische Schilderij* met naast het titelverhaal, Gargamel Vliegt! en De Telesmurf. *De Laatste Smurfbei* samen met Een Beetje Smurfvertrouwen en Muzieksmurf Steelt de Show en als laatste *Mutsje af voor de Smurfen* met daarbij de verhalen De Breinsmurf, Geen Tijd voor Smurfen en De Smurfenkraker.

Het Magische Schilderij De Laatste Smurfbei Mutsje af voor de Smurfen

Video CD
f 39,95
Philips Media

Goodtimes

Hoewel je niet moet denken een beroemde Disney-productie in handen te hebben, zijn de Goodtimes Video CD's prima geprijsde en door kleuters gewaardeerde tekenfilms. *Alice in Wonderland*, *Doornroosje*, *Pocahontas*, *Leo de Lion* en *De Notekraker* blijven stuk voor stuk prachtige verhalen voor kinderen. Verder zien we bij het label Goodtimes ook Video CD's over de aloude series *Heidi* en *Black Beauty* terug. De animaties op deze Video CD's zijn eenvoudig getekend en daardoor goed te volgen voor een kleuter. Een jong kind zal immers snel afgeleid zijn als de beelden te snel en ingewikkeld zijn. Kijk maar naar het grote succes van het peuterprogramma Tik Tak. Een kleuter kan al meer beelden verwerken en daar zijn de Goodtimes Video's goed op afgestemd. Ook de tijdsduur van circa 50 minuten per film is een acceptabele concentratietijd voor een kleuter.

Alle avonturen zijn Nederlands gesproken en gezongen.

Goodtimes label

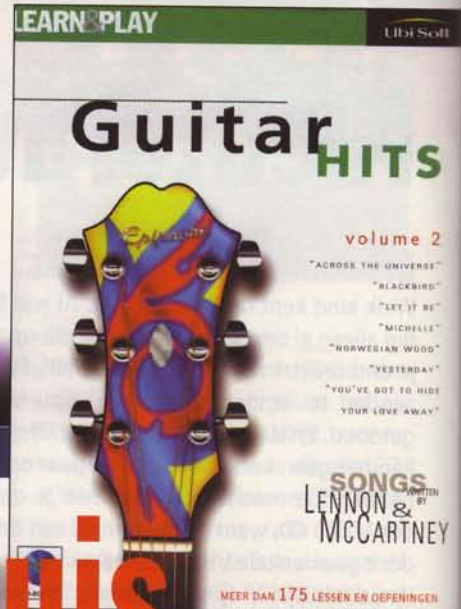
Video CD
f 29,95
Philips Media

Andere aan te raden titels zijn:

1. Jan Pienkowski- Het spookhuis (CD-ROM, f 69,95 Philips Media)
2. Hanna Barbera's Cartoon Carnival (CD-i/CD-ROM, f59,95)
3. In de serie De Speelzolder van Leon de Kameleon en Evert de Kever: Kleuren & Vormen; Alfabet; en Cijfers. (CD-ROM, f 79,95 V-tech)
4. Hickory speelt met blokken en kleuren (CD-ROM, f 59,95 VNU Interactive)
5. Musti en zijn vriendjes (CD-ROM, f 89,95 BMG Interactive)
6. Max en Merel gaan naar de stad, Max en de geheime formule, Max en het gele-sokjes-spook. (CD-ROM, f 74,95 VNU Interactive)
7. Trudy's Huis van Tijd en Plaats (CD-ROM, 79,95 Iona Software)
8. Allie's speelhuis (CD-ROM, f49,95 Domus Software)
9. Tomas de Clown (CD-ROM en diskettes, f 39,95 Bruna)
10. Mijn eerste Windows boek met Floppie, (f 39,90 Bruna)
11. Floppie-disk twee en Floppie-disk drie (CD-ROM en diskettes, f 39,90 Bruna)
12. Beginnen met lezen met de Muppets: Fonetisch lezen met de Muppets. (CD-ROM, f 79,95 Iona Software)

VNU Interactive heeft de prijzen verlaagd. Vorige maand noteerden wij foutief prijzen van f99,95 bij de serie Max en Merel, dit moet f 79,95 zijn. Pippi Langkous kost f 74,95.

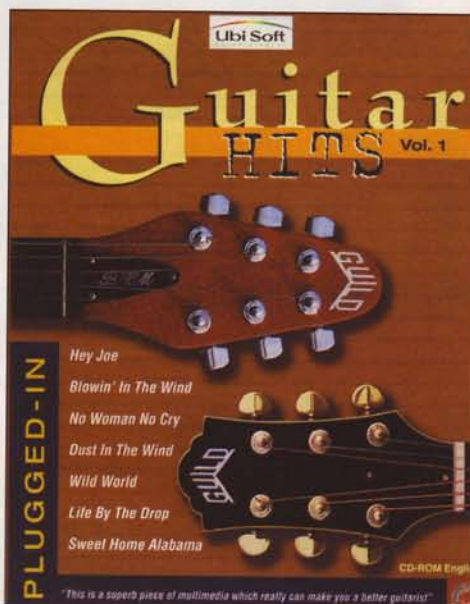

Gitaarles aan huis

Muziek is een van de motoren waar het leven op draait. Wie heeft niet de wens om muziek te kunnen maken? Dat hoeft niet eens op een podium voor duizenden fans, ook gewoon lekker pielen in de huiskamer geeft voldoening. Om je af te reageren, je verdriet weg te spelen of een

In de voetsporen

ander gevoel in tonen om te zetten. Voor diegenen die iets in de muzikale richting willen beginnen zijn er legio mogelijkheden. Wij bekeken een aantal interactieve cursussen op CD, met voorop de CD-i *Rock Gitaar*, een handleiding voor beginners.

van Jimi

Rom Helweg

Als kleine jongen werd ik, zoals ieder kind zou moeten, al vroeg naar de muziekschool gestuurd. Algemene muzikale vorming heette dat. Niet om me te dwingen om muziek te maken, maar om in ieder geval de keuze te hebben. Hoewel ik als eerste instrument voor viool koos, wilde ik graag gitarist worden in een band. Dat waren pas echte mannen. Ik bond een stuk touw aan een tennisracket en hing die op mijn buik. Reken maar dat ik de hele solo van Queen's *Bohemian Rhapsodie* perfect kon 'play-backen'.

Kampvuur-akkoorden

Met die gitaarcarrière is het gebeven bij wat onhandig getokkel en wat kampvuur-akkoorden. Ik vond een saxofoon en leerde daar mee omgaan. Inmiddels ben ik zanger-saxofonist in verschillende bands, wat me (al zeg ik het zelf) heel aardig afgaat. Toch grijp ik vaak eventjes de kans aan om de gitaar uit de kist van mijn collega te halen en nog eens te merken wat een machtig instrument het is. Voor je het weet zit je een liedje te begeleiden met 'maar zes snaren op een plank'. Toch blijf ik steken bij een drie-akkoorden-blues waar niemand vrolijker van wordt.

Rock Gitaar

Sinds kort is daar verandering in gekomen. In een grote stapel met CD-i's kwam ik de gitaar cursus *Rock Gitaar* tegen. Het onderschrift 'handleiding voor beginners' deed mijn hoop opleven. Gelukkig had ik mijn oude akoestische gitaar nog niet aan de vuilnisman meegegeven - de gedachte alleen al dat mensen zo met een instrument om kunnen gaan doet mij sidderen. Ik liep even naar de muziekwinkel om de hoek, zette er drie nieuwe snaren op en besloot te kijken waar het schip zou stranden.

Gitaarstad

Wanneer de CD-i is opgestart kom je in een muzikaal dorp terecht, een hemel voor muzikanten en een gastvrij welkom voor de nieuweling. Ik word in het Nederlands verwelkomd door ene Michael, die me de weg wijst in de straten van Gitaarstad. Mocht je nog niet genoeg geïnspireerd zijn om aan het spelen te slaan, dan ga je eerst eens kijken in The Gallery, een Hall of Fame van de mooiste gitaren. Van de Gibson Les Paul tot de Rickenbacker en van de Fender Telecaster tot de legendarische Stratocaster. Likkebaarden dus.

Harley onder de gitaren

Van elke gitaar hoor je niet alleen een specifieke solo die erop gespeeld wordt, maar krijg je ook een korte, gesproken biografie te horen. Zo werd de Telecaster onder andere bespeeld door Keith Richards, die hem echter altijd in een andere zetting stemde, zodat hij minder vingers hoefde te gebruiken. De Stratocaster is misschien wel het beroemdste instrument aller tijden. De Harley Davidson onder de gitaren. Hendrix speelde er zo eentje, maar dan met de snaren andersom, omdat hij links handiger was. Maar luister ook maar eens naar Eric Clapton's Les Paul of de Hamer Double Neck uit de band Cheap Trick.

Beginnen

Met eindelijk een grote dosis inspiratie gaan we aan de slag in de Gitaarwinkel. We klikken logischerwijze het Beginnen-icoon aan. Daarin vinden we een aantal onderwerpen die we moeten weten, vooral wanneer we voor het eerst een gitaar op schoot hebben. Wat voor snaren moet ik op een gitaar zetten? Hoe zet ik ze op de gitaar? Wat is praktisch gezien de beste houding? Wat voor effecten zal ik gebruiken? Bij geen van de onderwerpen klinkt een zuchtende toon van "ik zal wel eens even zal laten zien hoe het moet". Hoewel de makers een aantal gerichte tips geven, wordt er een hoop overgelaten aan het inzicht van de speler. Iets waar een hoop gitaardocenten nog wat van kunnen leren.

Muziek lezen

Afgezien van deze praktische beginselen, wordt er natuurlijk ook aandacht besteed aan het lezen van muziek. Er staat niet alleen een kleine spoedcursus noten lezen op, maar ook een cursus tabulatuur. Deze tabulatuur is een speciaal voor de gitaar ontworpen notitiewijze, zodat ook mensen die geen

noten kunnen lezen al snel een beetje wegwijzen raken in de notenbalkenbrij. Het is opvallend te merken hoeveel mensen al vrij snel iets van blad kunnen lezen, dankzij deze tabulatuur. Een typische muzikantengrap: Hoe laat je een gitarist stoppen met spelen, wanneer hij tussen de repetities door te veel zit te pielen? Door hem bladmuziek voor te zetten. Mwahah.

Blues schema - Een, over het algemeen uit twaalf maten bestaand schema, opgebouwd uit drie frases van 4 maten over de tonica, de dominant en de subdominant.

HELP

UIT

legd hoe je het aan moet pakken. Tijdens iedere les kun je direct terug naar het begin, om te kijken of je je voorbereidingen goed hebt gedaan, of om te kijken hoe je de tabulatuur moet lezen.

Kleine lettertjes

Het nadeel van CD-i is in dit geval, dat het lezen van de tabulatuur niet echt makkelijk is. Het zijn kleine teken-tjes en op een minder goddelijke TV als de mijne moet je vrij dicht bij de buis gaan zitten om het goed te lezen. Mocht je je echter niets aan willen trekken van lezen, dan zie je ook in het scherm de vingers van Michael voordoen hoe het moet. Zo hebben Mark Knopfler en Eric Clapton ook leren spelen. Geloof het of niet, de gitarist van Dire Straits leest nog steeds geen noot muziek.

Experimenteren

Deze CD-i concentreert zich geheel op het spelen van elektrische gitaar. Dat heeft zijn voordelen en zijn nadelen. De voordelen voor mensen die zich op het vlak van de popmuziek willen begeven zijn duidelijk. Je hebt meteen de goede techniek en als je geluk hebt ook het goede geluid. Daar schiet de akoestische gitaar vaak in te kort. Het nadeel is datzelfde geluid. Je moet een boel experimenteren met effecten en je versterker, voordat je een geluid hebt, waar je echt tevreden over bent. Maar ja, experimenteren blijft erbij horen.

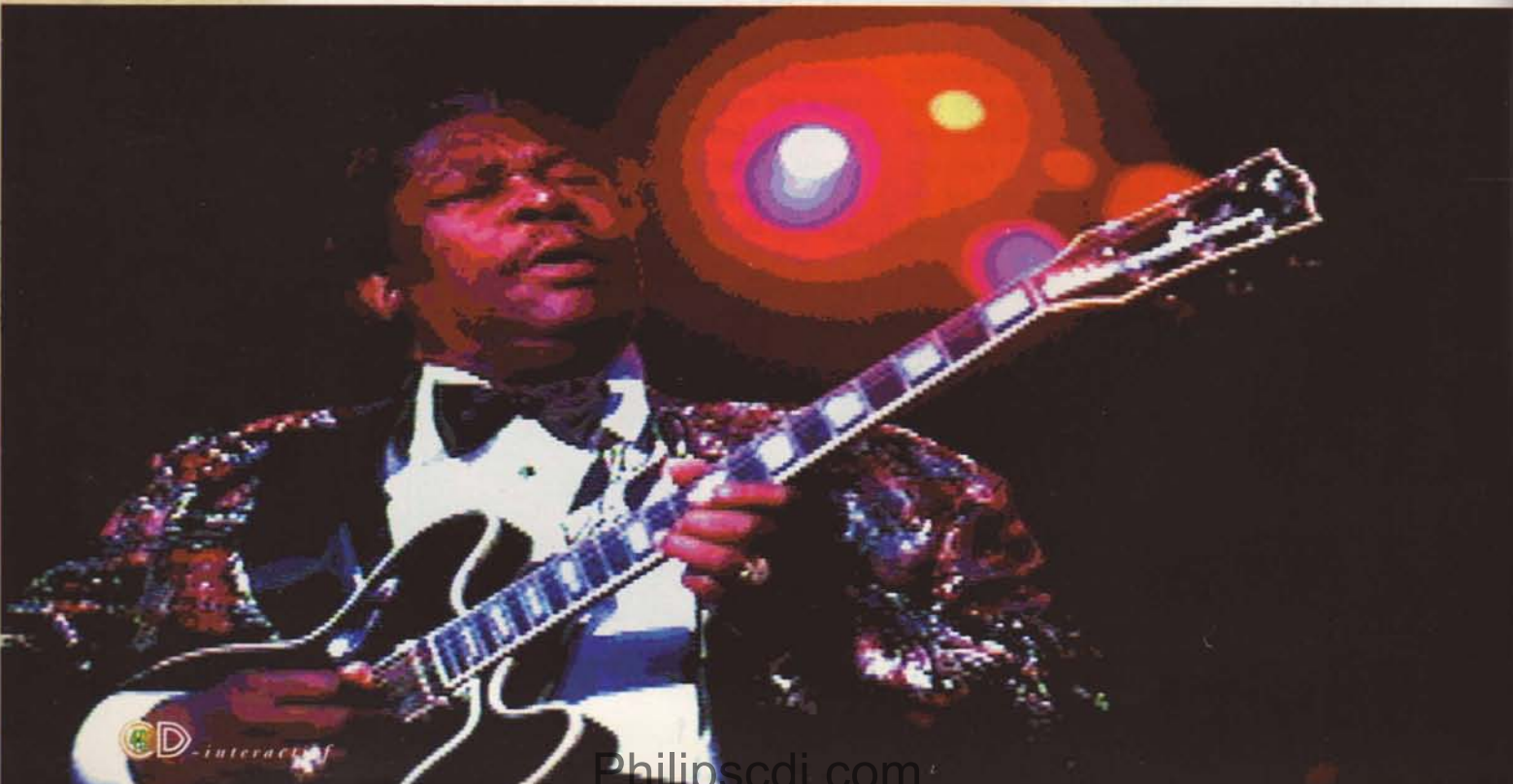
Mélodies.

Eerste lessen

Wanneer we eenmaal onze eerste voorbereidingen hebben gehad, kunnen we beginnen aan de eerste lessen. Zoals dat hoort, ben je niet alleen maar aan het toonladderen, hoewel je daar niet onderuit komt. Ook in de muziek brengt het ongeluk als je onder de toonladders uit wil komen. Vrijwel vanaf het begin krijg je te maken met muziek. Op de CD-i staat een aantal nummers waarmee je kunt beginnen en van waaruit de elementaire technieken behandeld worden. Tijdens je oefeningen word je begeleid door Michael, zodat je direct een duet hebt en je daadwerkelijk aan het musiceren bent.

Pedaaltonen

Zo is er een les, gekoppeld aan het nummer Running With The Devil van Van Halen. In zijn solo's maakt hij vaak gebruik van pedaaltonen. Dat zijn tonen die vaak herhaald worden met steeds een andere versiering er tus-senin. Dit vereist een bepaalde techniek. Niet alleen om één snaar te bespelen, maar ook om af en toe die sequen-tie te kunnen onderbreken. Stap voor stap krijg je uitge-

Alles in eigen hand

Het voordeel van deze manier van lesgeven is dat de leerling alles zelf in de hand heeft. De snelheid van de lessen kun je zelf bepalen, je hoeft je nooit te schamen voor je leraar en je bent helemaal vrij in het kiezen van je muziek. Je moet natuurlijk wel een bepaalde mate van zelfdiscipline hebben, want het zou zonde zijn om je talent weg te gooien terwijl je alle gereedschappen in huis hebt. Wanneer je dat dan allemaal een beetje onder de knie krijgt, kun je in Gitaarstad ook naar The Palace gaan. Je kunt hier een eigen optreden samenstellen van de nummers die je hebt ingestudeerd. Een soort karaoke, maar dan wat beter voorbereid.

CD-ROM

Voor de mensen die ook de luxe van een PC met een CD-ROM-speler hebben, zijn er onlangs nog twee titels uitgekomen, die zich ongeveer op hetzelfde vlak begeven. Uit de serie Learn & Play van het Franse Ubi Soft zijn er de Engelstalige CD-ROM's *Guitar Hits, Volume 1 en 2* uitgeko-

men. Ongeveer met dezelfde benadering, maar dan met een iets andere invulling. In plaats van alleen een duet, speel je hier met de zangbegeleiding mee.

Franse muziek

De makers zijn, met uitzondering van de commentaarstem, van Franse afkomst. Nou heb ik over het algemeen niet zo'n hele hoge pet op van de Franse muzikanten. Op een paar uitschieters na, blijven ze mijns inziens toch een beetje steken in het Dalida tijdperk, en leveren ze, behalve de Musette, geen grote bijdrage aan de internationale muziek. En opnieuw moet ik mijn mening weer bijstellen. Ik geef maar wat graag toe dat ik het wat dit betreft niet bij het rechte eind heb.

Hoge kwaliteit

Het gitaarspel dat op de CD-ROM te horen is, is van hoge kwaliteit. Ook de didactische opbouw van het geheel mag er zijn. Een uiterst duidelijke uitleg naar aanleiding van goed gearrangeerde muziek.

Volume 1 bestaat uit de hitjes, die iedere beginnende gitarist zou moeten kennen. Hey Joe van Jimi Hendrix was mijn eerste encounter met de Walking Bass, en dit was dan ook het eerste 'loopje' dat ik leerde op de gitaar.

Oera voor de Fransen

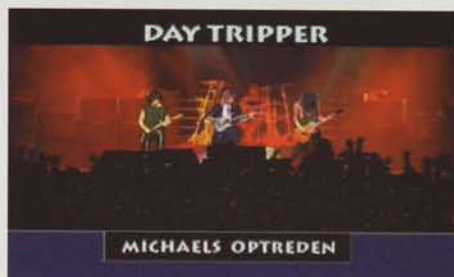
Blowin' in The Wind doet het goed bij ieder kampvuur. Bob Dylan's poëtisch filosofische teksten schijnen nog niets aan waarde te hebben ingeboet. Hier verraden de Fransen zich echter met het uitspreken van de teksten. Hoewel de Franse zanger zich erg goed redt, moet ik altijd lachen, wanneer ik 'Au mennie taaims' hoor wanneer er How Many Times geschreven wordt. De begin H blijft moeilijk voor die Fransen. No Woman No Cry van Reggaegoeroe Bob Marley doet het ook erg goed.

Harmonische parallellen

Net als bij de CD-i bevatten deze CD-ROM's niet alleen notenschrift, maar komen ook tabulatuur en de handgrepen in beeld. Per muziekstuk wordt er opnieuw een aantal lessen besteed aan de specifieke technische invulling ervan. De slides, het langs de hals omhoogschuiven van een toon; de trillers; het vibrato, maar ook muzikale inzichten. Op een heel slimme manier krijgen mensen onderwerpen als harmonische parallellen te horen. Wanneer A mineur en F na elkaar gespeeld worden, gebruik je bijna dezelfde tonen. Toch een andere greep. Van die dingen, ja...

Akoestisch

Guitar Hits maakt gebruik van de akoestische gitaar. Hierin heb je dan niet de moeilijkheid van het geluid en kun je je concentreren op de techniek. Eigenlijk zou de beginnende gitarist al deze CD's tegelijk moeten behandelen. Ze zijn een uitstekende aanvulling op elkaar. Zelfs ik, met mijn priegelige vioolhandjes en mijn gebrek aan virtuositeit, kom al een heel stuk beter uit de voeten dan voor deze bespreking. Ik kan het iedereen aanraden. En hoe lang het duurt voordat je een tweede Jimi Hendrix bent? Vooral blijven oefenen!

**Guitar Hits,
Volume 1
CD-ROM
Engels
f 99,95 Bfr. 1.799**

**Guitar Hits,
Volume 2
CD-ROM
Engels
f 99,95 Bfr. 1.799**

**Rock Gitaar
CD-i
Nederlands
f 149,95 Bfr. 2.699**

**Private Lessons
Jazz Guitar
CD-i
Engels
f 149,95 Bfr. 2.699**

**Private Lessons
Classical Guitar
CD-i
Engels
f 149,95 Bfr. 2.699**

Gitaar CD-i's compleet

Is Rock je een beetje te pittig? Zie je jezelf meer in een Klasiiek- of Jazz-ensemble op de bekende zondagmiddag? Naast de hierboven besproken CD-ROM's *Guitar Hits, Volume 1 en 2* en de CD-i *Rock Gitaar*, zijn er op CD-i ook *Private Lessons* te volgen in *Jazz Guitar* en *Classical Guitar*. Beide titels worden Engels gesproken.

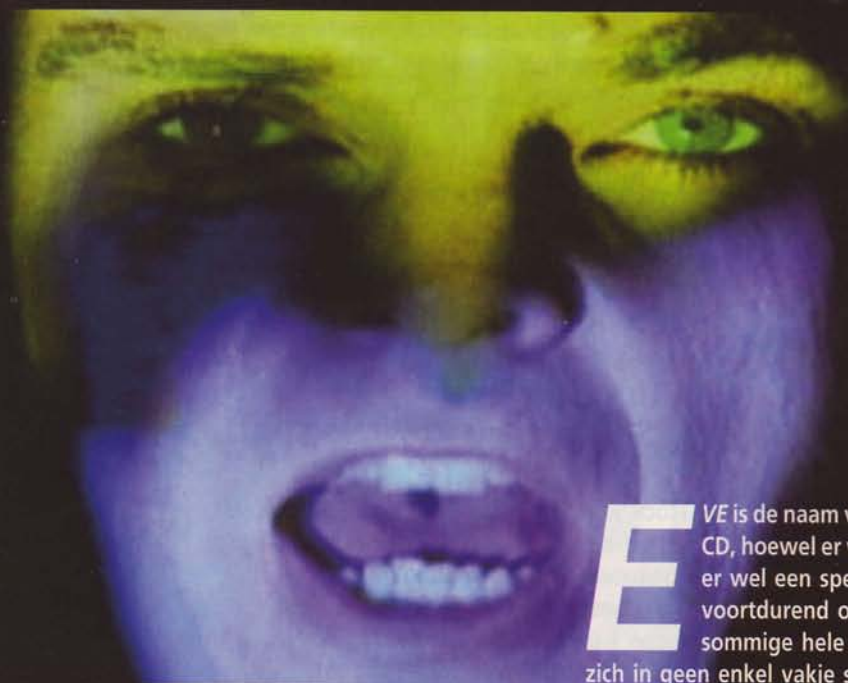
Wanneer Peter Gabriel weer eens iets van zich laat horen, kun je ervan uitgaan, dat het iets bijzonders is.

Op het eerste gezicht zal het allemaal lijken op de zoveelste gril van een popmuzikant, maar Gabriel weet altijd vriend en vijand te verbazen met zijn nieuwe producties. De CD-ROM *EVE* is nog niet eens uit, of er is al een hele Internet-site aan gewijd. En die zul je nodig hebben in de nieuwe virtuele wereld die Gabriel geschapen heeft. Wij namen alvast een voorproefje.

Rom Helweg

Terug naar het paradijs?

Peter Gabriel's EVE

EVE is de naam van de nieuwe titel van Gabriel. Het is geen muziek-CD, hoewel er wel muziek op te vinden is, het is geen spel, hoewel er wel een spelelement in zit, het is geen speurtocht, hoewel je voortdurend op zoek bent en het is geen adventure, hoewel er sommige hele spannende momenten op te vinden zijn. *Eve* laat zich in geen enkel vakje stoppen. Een interactieve titel van Peter Gabriel is een stijlloefening op zich. Denk maar aan *X-Plora*, zijn schitterende CD-i-titel van twee jaar terug.

Kunst

Waar Gabriel zich in *X-Plora* wijdde aan de wereldmuziek en de verschillende bijbehorende culturen, gaat *EVE* over kunst. En dan kunst met een enorme K. Het gaat op *EVE* dan ook niet alleen om de kunstwerken die zich regelmatig ontvouwen op de verschillende plekken, maar over de vormgeving in het algemeen. Die is van een ongehoorde schoonheid en kwaliteit. Door de cursor naar een van de zijden van het scherm te bewegen, scrollt het scherm die kant op. Er is werkelijk geen schokje te bekennen, behalve dan in mijn eigen lichaam.

Terug naar Eden

Het oorspronkelijke idee is het verdwijnen van de mens uit het paradijs. Gabriel's achterliggende gedachte zou kunnen zijn, dat de mens via de Kunst en de Muziek ooit weer eens in het paradijs zou kunnen belanden. Hmm, geen gek idee. Helemaal niet voor iemand met zijn achternaam. Zou de aartsengel dan toch nog geloof hebben in de mensheid? Misschien is kunst en muziek dan toch de taal der Engelen. Vooralsnog heeft de mensheid het echter niet echt handig aangepakt.

Genesis

Het gerotzooi begint al bij het openingsscherm. Met een zaadcelletje moet je proberen de eikel te bevruchten, van waaruit een man ontstaat. Uit zijn lichaam ontstaat weer een vrouw. Positief nieuws tot nu toe, maar vrijwel direct daarna gaan ze uit elkaar. De man krijgt kleren aan, en we bevinden ons in een wereld van alleen maar modder. Dat klinkt allemaal vrij pretentiefus en Gabriel kennende zal dat wel zo zijn. Toch ziet het er prachtig uit.

Exodus

We volgen de man naar een in de modder scheefgezakht huis. Volgen? Eerst moet je erachter komen dat je zelf de

voetsporen in de modder moet maken voordat je aankomt. Wanneer je er eenmaal bent, zie je een aantal cijfers op de muur staan. In iedere andere CD-ROM zou je denken dat het om een puzzel gaat, maar hier moet je gewoon luisteren naar wat je verteld wordt. In het midden van de kamer zie je een vonk rondvliegen en die moet je maar te pakken zien te krijgen. Met dit lichtpuntje kun je weer naar buiten, hoe beeldend.

Puzzels?

Wanneer je het vonkje aan de man geeft die inmiddels buiten is aan gekomen, krijg je een nieuwe plek in modderland. Een steen, waarmee je een puzzel op moet lossen. Hoewel, een puzzel, je moet maar net weten welke delen je van een stukje opgedroogde grond moet vinden. Klik deze aan en je hoort een stukje muziek. Klik op een bovenhoek en je komt weer in een ander stukje modder terecht, waar je schelpen uit moet opvissen. De mosselen die daarin zitten, leggen weer een ander stuk muziek bloot. Voordat je er achter bent hoe je uit dit kleine stukje modder kunt komen, ben je een uurtje verder, maar wanneer je eenmaal terug bent in modderland, kun je wel weer een nieuw gebouw binnen.

Zelf componeren

Wanneer je dit nieuwe gebouw bent binnengegreden, kom je terecht bij hetgene waar het de meeste Gabriel-fans om gaat: muziek. Peter Gabriel heeft zijn nummer *Come Talk To Me* in verschillende stukken gehakt. Je krijgt allerlei verschillende deeltjes daarvan op je scherm. Zo heb je drie soorten Intro, drie soorten refrein en drie tussenstukjes. Althans, de begeleiding daarvan. De stem van Gabriel staat op een ikoontje rechts. Zo kun je kiezen uit de zinnen "Come On", "Come Talk To Me", maar ook een antwoord wat wordt gegeven door het achtergrondkoortje met niemand minder dan Sinead O' Connor. Door op het knopje Record te drukken, kun je zo

information

ordering

registration

support

radio real world 49

je eigen nummer samenstellen. Wanneer je het ballonnetje aanklikt zie je de clip, behorend bij het stuk dat je hebt gemaakt. Ongelooflijk, hoe komt-ie erop.

Naar de tuin

Zo kun je nog een beetje ronddwalen in deze wereld. Wanneer je genoeg hebt gezien, bekeken en verworven, merk je, dat er meer en meer gaat groeien in deze wereld. Gras, weide en bloemen bedekken de modder en net als je een beetje gewend begint te raken krijg je ineens een opening naar de volgende wereld. Deze is gecultiveerd, het gras is gemaaid, er zijn gazonnetjes en perkjes, en toch herken je de gebouwen uit de Modderwereld. Alle hekken, beelden, bomen, bloemen en andere zaken onsluiten weer nieuwe openingen. Deze wereld heet De Tuin.

Geen antwoorden

Het doet allemaal een beetje denken aan Paleis Soestdijk, waar ik als kind wekelijks langs reed op weg naar mijn grootmoeder. Vlekkeloos en raadselachtig. Wat zou zich allemaal afspelen achter die hekken? Ook in De Tuin kom je allerlei raadsels tegen, die eigenlijk nauwelijks een antwoord kennen. Het doet me denken aan de Koan. Een Koan is een vraag die een oude Zenmeester aan zijn leerling stelt zoals: "Wat is het geluid van klappen met één hand?" Wanneer de leerling terugkomt met een antwoord, wordt hij van de veranda afgeslagen. "Hoe durf je met een antwoord te komen? Sommige vragen moet je niet willen beantwoorden, je moet er over nadenken." Ook de vragen die Gabriel oproept, hebben vaak geen antwoord, maar je moet het alleen meenemen in je gedachten.

Aandacht is genoeg

Omdat je bijna nooit weet wat de bedoeling van een puzzel, opdracht of actie is, kun je soms eindeloos ergens vastzitten, terwijl je misschien allang de oplossing hebt gevonden. Soms is het alleen maar een kwestie van ergens naar kijken, of je moet iets gehoord hebben. Het lijkt wel alsof Gabriel op deze CD-ROM alleen maar de aandacht wil vestigen op bepaalde onderwerpen. Wanneer hij dan het gevoel heeft dat je die aandacht hebt gegeven, mag je weer verder op je zoektocht naar het onbekende.

Gabriel-site

Zo kom je af en toe in een kunstgalerij terecht. Hier hangt een vijftal schilderijen die nog niet af zijn. Met een Mona Lisa zonder hoofd weet je nog wat je moet doen, maar met die kunst van tegenwoordig... Gabriel had al vrij snel door dat de spelers in problemen zouden komen, en heeft daartoe een eigen Internet-site opgezet (<http://195.74.128.21/eve/>).

Telkens wanneer je even niet weet wat te doen, kun je het helpvenster aanklikken, waardoor er een nummer verschijnt. Je kunt dan in de EVE-site op Internet dat nummer intoetsen en je krijgt een hint, waardoor je weer verder kan. De makers van deze CD-ROM zijn niet over een nacht ijs gegaan, maar dat is kenmerkend voor alles wat uit de Gabriel-fabriek komt.

Oprissertje

Om nog eens je geheugen op te frissen: Peter Gabriel was ooit lid van het schrijverscollectief waaruit de wereldact *Genesis* voortvloeide. Tot 1975 was Gabriel daar de leadzanger van, waarna hij zijn eigen solocarrière begon. Gabriel liet zich vooral in het begin kenschetsen

door zeer technisch geavanceerde muziek. Dat was voornamelijk te danken aan het feit dat hij toendertijd een van de zeer weinigen op de wereld was die een synthesizer bezat.

Fairlight

Deze Fairlight Synthesizer was destijds in het bezit van slechts drie fortunate mensen, waarvan ik alleen Gabriel ken. De Fairlight was als eerste in staat om muziek te samplen en dat volledig digitaal weer te geven. Zo kon Gabriel bijvoorbeeld een opname maken van het neerzetten van een koffer. Wanneer hij het dan afspeelde, kon hij muziek maken met koffers neerzetten, en iedere toets vertegenwoordigde dan een toonhoogte. Inmiddels is deze techniek niet meer weg te denken uit de hedendaagse popmuziek. Maar juist wanneer dat weer zover is, gaat Gabriel weer aan de slag met de echte geluiden.

X-Plora

Dat was bijvoorbeeld te zien op de CD-i *X-Plora*. Deze schijf was een absoluut hoogtepunt in het hele CD-i-repertoire. Nog nooit had iemand -op *Burn:Cycle* na, misschien- zoveel verschillende facetten in een enkele titel gepropt. Gabriel laat zijn publiek op *X-Plora* kennis maken met etnische muziek van over de hele wereld. Niet alleen maak je kennis met de muzieksoorten, maar ook met de muzikanten en de instrumenten. Zo kun je bijvoorbeeld de instrumenten 'bespelen' met je cursor.

Je moet er wel wat voor doen...

Gabriel zou geen Gabriel heten wanneer je niet eerst een grote hoeveelheid puzzels zou moeten oplossen, voordat je daar naartoe mag. Je moet zijn gezicht in elkaar zetten, ten einde zijn eigen hoofdmenu te kunnen gebruiken. Vervolgens krijg je een koffer, waarin je gaandeweg allerlei toegangkaartjes kunt verdienen, waarmee je dan weer op nieuwe plaatsen kunt komen. Een van deze plaatsen is het landgoed van Peter Gabriel. Zoals een goed Engelse muzikant betaamt, heeft hij daar zijn eigen studio, waar hij naar hartelust zijn ideeën kan uitproberen. Je mag daar een kijkje nemen en je wordt dan uitgenodigd om een opname van zijn band bij te wonen.

Artistieke vrijheid

Gabriel staat vooral bekend om zijn videoclip. Al deze filmpjes zijn stuk voor stuk meesterwerken en technische

hoogstandjes. De grote artistieke vrijheid die het maken van clips met zich meebrengt, stelde de producenten vaak genoeg voor problemen. Aangezien Gabriel die vrijheid altijd maximaal benut, zit er vaak meer werk in de productie van de clips, dan in de muziek. Op deze manier creëert Gabriel een perfecte combinatie van beeld en geluid. Kosten noch moeite worden gespaard om zijn ideeën tot uitdrukking te brengen.

The making of

In de clipgalerij van Gabriel komen de makers van de films aan het woord en krijgen we fragmenten te zien van de opnames. Bij iedere clip zien we een zogenaamd 'making of' filmpje en de oorspronkelijke clip. Het heeft me altijd verbaasd hoeveel informatie er werkelijk op zo'n schijfje past. Een hoeveelheid, die mijns inziens veel te weinig benut is op CD-i. Maar dat terzijde. *X-Plora* en *EVE* zijn trouwens perfecte voorbeelden van hoe het wel zou kunnen.

All About US

Deze clipgalerij op *X-Plora* is eigenlijk een voorproefje van een Video CD van Gabriel: *All About US*. Het *US* album van Peter Gabriel bevat stukken als *Steam*, *Digging In The Dirt*, *Blood Of Eden* en het inmiddels bekende *Come Talk To Me*. De clips die hierbij gemaakt zijn, zijn van zo'n ongekende kwaliteit en complexiteit, dat het erg interessant is om eens achter de schermen te kijken bij het maken van deze clips. Niet alleen liefhebbers van de muziek van Gabriel, maar ook videofreaks komen ruimschoots aan hun trekken.

Multimedia kunstenaar

Gabriel heeft zich het afgelopen decennium ontpopt als een echte multimedia kunstenaar. Zoveel is duidelijk. Waar iemand anders zou verzanden in een soort universele dilettant, iemand die van alles maar een beetje kan, is Gabriel alle facetten machtig. Hij verzamelt een grote groep mensen om zich heen die in staat is om zijn ideeën te verwezenlijken. Frank Zappa deed dat ooit alleen met zijn muziek, maar Gabriel lijkt nog weer verder te gaan. Kortom, alles wat hij maakt is niet alleen het kijken, het beluisteren, maar ook het spelen en het overdenken meer dan waard. Dat *EVE* op de *Milia D'Or* als beste CD-ROM van het jaar uit de bus kwam, was voor ons dan ook geen verrassing. Een topper!

EVE

CD-ROM
Engels
f 99,95
Real World Multimedia

X-Plora

CD-i
Engels
f 119,95
Philips Media

All About Us

Video CD
Engels
f 59,95
Philips Media

JOHN CLEESE

FILMS

Idealistische humor van Cleese

"Als je iets van je ideeën wilt overbrengen, kun je dat beter doen met een gezonde dosis humor dan door een vermanend vingertje te heffen." Deze kenmerkende uitspraak komt van de

grootmeester in de humor, John Cleese, die ons landje onlangs aandeed voor een bliksembezoek.

De man die we kennen uit *Fawlty Towers*, *Clockwise* en vele *Monty Python*-klassiekers is namelijk terug met een nieuwe film: *Fierce Creatures*. Dit juweeltje draait op dit moment in de bioscoop, dus wij kijken nog eens terug naar zijn illustere voorganger: *A Fish Called Wanda*.

Rom Helweg

Het zou overdreven zijn om voor de zoveelste keer het complete Monty Python-verleden van Cleese uit de kast te halen. Daarvoor zijn er al genoeg artikelen aan het werk van deze genieën gewijd. Als we ons puur op Cleese richten zien we dat hij - naast zijn talloze acteerprestaties - verantwoordelijk was voor de scripts van onder andere *Monty Python and the Holy Grail*, *Life of Brian*, *The Meaning of Life*, *A Fish Called Wanda* en *Fierce Creatures*. Van *A Fish Called Wanda* nam Cleese ook de regie voor zijn rekening en dit werd (tot nu toe) dan ook de grootste hit.

They're Back!!

De starcast van *A Fish Called Wanda* bestond uit Kevin Kline, die een Oscar kreeg voor zijn rol als de manische Otto; Michael Palin als stotterende dierenliefhebber Ken; Jamie Lee Curtis als de bloedmooie aan diamant verslaafde Wanda en John Cleese als advocaat Archie Leach. Alle vier zetten ze een karakterrol neer die menig kijker deed verstommen. Niemand zal er dan ook bezwaar tegen hebben om dit viertal nog eens terug te zien in de gloednieuwe film uit het brein van Cleese: *Fierce Creatures*. Maar eerst gaan we nog even terug naar het London van 1988.

A Fish Called Wanda en Fierce Creatures

Wanda

Wanda heeft met haar vrienden een overval beraamd waarmee ze een grote partij diamanten kan bemachtigen. Een van haar vrienden wordt echter opgepakt en dreigt te worden veroordeeld, omdat een oud dametje tegen hem wil getuigen. Om dit te verijdelen moet Wanda's broer Ken het dametje zien te vermoorden. Intussen speelt Wanda onder verschillende hoedjes met respectievelijk George, de gevangene vriend; Ken, uit broederliefde en Otto, omdat hij zijn vreemde talen zo goed spreekt. Zijn uitspraak van Macaroni, Capuccino en Tartufo is voor haar van een zeer erotisch gehalte.

And the winner is....

Om de verwarring compleet te maken, versiert zij op onnavolgbare wijze George's advocaat Archie Leach. Archie heeft namelijk de code van de kluis, waar George de diamanten heeft verborgen. Wanda weet iedereen om haar vingers te winden en is niet te beroerd haar slachtoffers tegen elkaar uit te spelen. Wie zal het winnen? De keurige advocaat, die zijn talen beter spreekt dan Otto? Otto, die nog steeds denkt dat The London Underground een politieke beweging is? Ken, die uit alle macht probeert om het oude dametje te vermoorden, maar in plaats daarvan alleen maar poedeltjes naar de hondenhemel helpt, of blijft Wanda als enige over?

De Britse moraal

A Fish Called Wanda is, naast een eindeloze aaneenschakeling van hilarische momenten, een directe aanklacht tegen de Britse stijfheid. Zoals Archie Leach in een romantisch moment tegen Wanda zegt: "De Engelsen zijn zo ontzettend dood. Wanneer ik visite krijg van mijn burens, is het alsof ik tegen een paar lijken zit te praten, die nog niet eens door hebben dat ze zijn overleden!!" Otto doet zich voor als ex-CIA agent, die iedere gelegenheid aan-

grijpt om de Engelsen uit te maken voor arrogante stijfkoppen, die het aan de Amerikanen hebben te danken dat ze nog steeds niet Duits hoeven te spreken. Daaraan toevoegend dat Vietnam een 'gelijkspel' was.

Boezemvriend

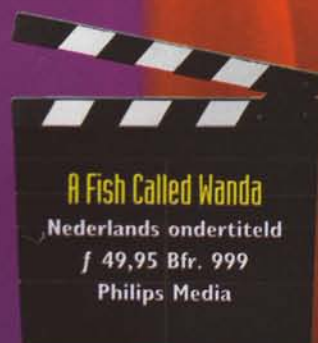
Het is ook wel aardig om te zien, dat eindelijk de antiheld er met de mooie dame vandoor lijkt te gaan. Cleese heeft ondanks zijn stijve uiterlijk toch zijn hoofd in de boezem van Jamie Lee Curtis mogen leggen, iets dat op zich al reden genoeg is om de cast weer eens bij elkaar te halen voor een nieuwe film. Dit werd *Fierce Creatures* die sinds 6 maart in de bioscopen draait. Ondanks het feest der herkenning is *Fierce Creatures* echter absoluut geen vervolg op *A Fish Called Wanda*. Wel staan Cleese, Kline, Palin en Curtis wederom garant voor zoveel gekheid dat het al lang niet meer op een stokje past.

Dierentuin

De rol van 'bad guy' is opnieuw weggelegd voor Kevin Kline. Sterker nog, hij speelt een dubbelrol als zowel de boef als de zoon van de boef. Pa Rod McCain is op zoek naar een manier om zijn dierentuin meer geld op te laten leveren. Daartoe heeft hij bedacht, dat hij alleen nog maar moordende roofdieren wil houden en alle 'softe' beestjes weg moeten. Dit stuit direct op verzet van de verzorgers onder leiding van Adrian 'Bugsy' Malone (Palin). Wanneer de gloednieuwe bedrijfsleider Rollo (Cleese) als een blok valt voor de charmes van verzorgster Willa (Curtis), lijkt het tij voor de dierentuin te keren. De film speelt zich af in de dierentuin Marwood. Dit is een verbastering van de Marwell Zoo, een van de dierentuinen die met de opbrengst van de film worden gesteund.

Idealisme

Je zou in eerste instantie niet verwachten dat een film als *Fierce Creatures* een idealistische inslag heeft. De gehele opbrengst van de Londense première komt echter ten goede aan drie dierentuinen. Jersey-, London- en Marwell Zoo hebben namelijk een gezamenlijk fonds opgericht om de zwart-witte Maki terug te brengen naar zijn oorspronkelijke omgeving in Madagascar. Cleese heeft achter zijn grimmige grappen en cynische sketches altijd al een groot idealisme tentoon gespreid. Afgezien daarvan kijken we reikhalzend uit naar de nieuwe film. Intussen kunnen we, om in de stemming te komen, *A Fish Called Wanda* nog eens uit de kast halen, want voor mij is dit een film die ik elke maand opnieuw kan zien.

Als u verdrinkt in het aanbod van cd-rom's...

Als u wilt weten wat er op cd-rom verschijnt....

Als u cd-rom's probleemloos wilt installeren op uw pc...

INCLUSIEF GRATIS 2 CD-ROM'S: DE MOOISTE DEMO'S ÉN EEN VOLLEDIGE
VERSIE VAN COMPTON'S INTERACTIVE ENCYCLOPEDIA 1996 T.W.V. F 89,-

CD-ROM actief

De Nederlandse computertijdschriftenmarkt heeft voor vrijwel elk segment wel een titel. Het snelst groeiende segment van de computerindustrie, cd-rom programmatuur, kent echter geen exclusieve titel. U als consument bent dus aangewezen op Britse en Amerikaanse bladen. Hoog tijd voor een Nederlandstalige cd-romtitel, hoog tijd voor **CD-ROM ACTIEF**.

CD-ROM ACTIEF wordt een tijdschrift dat geheel gewijd is aan de wereld van cd-rom's. Ruime aandacht wordt besteed aan edutainment, infotainment, kindersoftware, naslag en games. Ook aan software gerelateerde hardware komt aan bod, zoals cd-romspelers, geluidskaarten, videokaarten en joysticks.

Naslag

Kindersoftware

Wetenschap & Natuur

Spellen

JUIST DAN LEEST U

ZIE DE
BON
IN DIT BLAD

Geschiedenis

Muziek

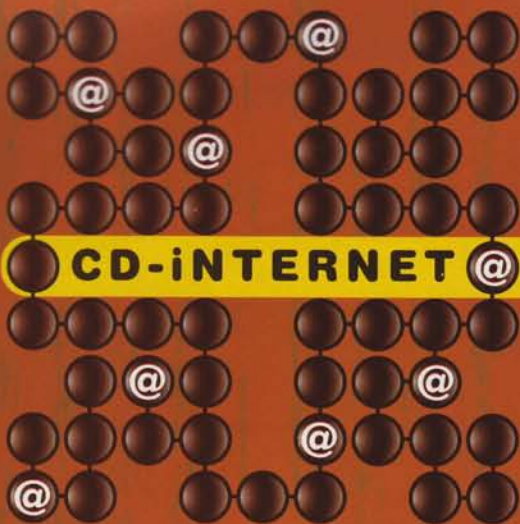

Sport

CD-ROM ACTIEF ligt vanaf eind mei in de winkel voor f 19,95 (Bfr 399).

Vul de bon elders in dit blad in en stuur hem op, dan ontvangt u voor f 17,95 (Bfr 359) **CD-ROM ACTIEF** eind mei thuis. Als u abonnee van CD-interactief bent, betaalt u slechts f 14,95 (Bfr 299).

Headbangers

Elke maand is Internet weer uitgebreid met nog meer verschillende sites. Een woud van informatie en entertainment waar Léan Seuren zich een weg door baant. De resultaten van haar speurtochten zijn terug te vinden op deze pagina's, en, natuúrlijk, op het Net. Juist omdat Internet dag-in-dag-uit verandert, kan het soms zijn dat een site niet meer die informatie geeft die wij hier presenteren.

Léan Seuren (lean@worldonline.nl)

Legenda bij de adressen

Heeft een adres een groene kleur, dan betekent dit dat de pagina's alleen te bekijken zijn met de browser uit het CDi Internet-pakket. Is een adres een rode kleur, dan is de inhoud van een site alleen te bekijken met behulp van Internet-software die op een computer draait. Een blauwe kleur geeft aan dat zowel gebruikers van het CDi Internet-pakket, als ook computergebruikers de pagina's kunnen bekijken.

Alle links in dit artikel staan op het Net. Surf naar <http://www.hub.nl/kiosk/cdi/cdi9704/links704.html> en let wel een beetje op je telefoonrekening. ;-)

De lente komt eraan, dus gaan we deze maand de natuur in om fijn een stukje te wandelen en te fietsen. We nemen tevens een kijkje op de basisschool en kijken wat Nederland en België te bieden hebben aan architectonische hoogstandjes. Voor de headbangers gingen we op zoek naar sites over Hardrock en Metal en natuurlijk ontbreekt ook een beknopt overzicht van nieuwe sites niet.

Weinig wandelen en fietsen

Het aantal pagina's over wandelen en fietsen bleek nogal beperkt. Er is genoeg informatie te krijgen over folders waarin fiets- en wandelroutes beschreven staan, maar de routes zelf ontbreken. Nu is dat niet zo heel erg, want de meeste foldertjes kun je online bestellen en het bedrag, dat meestal tussen de f 2,50 en f 5,00 ligt, kun je overmaken op een bank- of girorekening. Toch blijft het jammer, want wat zou het handig zijn om een route van Internet te kunnen halen zonder eerst naar een VVV-kantoor te hoeven. Ook jammer dat slechts enkele VVV-kantoren op het Net staan, namelijk De provinciale VVV's van Flevoland, Friesland, Noord-Holland en Zeeland en de kantoren in Amersfoort, Apeldoorn, Harderwijk, Haarlem en Leeuwarden.

Persoonlijke verslagen

Naast informatie die de VVV-kantoren verstrekken is er veel informatie te vinden die particulieren op het Net hebben gezet. Vooral persoonlijke verslagen van bijvoorbeeld de Nijmeegse Vierdaagse en Pieterpad zijn er meer dan genoeg te vinden. Fred Triep heeft er bijzonder veel werk van gemaakt. Zijn naam dook veelvuldig op bij de zoektocht naar wandelroutes. Wandelaars zouden echt eens bezoeken moeten afleggen bij z'n site. Daarnaast zijn er nog enkele commerciële sites. Zo krijg je bij Fietsnet een overzicht van fietswinkels in Nederland en (gratis) tips voor het onderhoud en de afstelling van je fiets. In de Fietsvakantiewinkel kun je fietstochten in binnen- en buitenland reserveren. Er

zitten zelfs fietstochten door China en IJsland bij! Heb je spullen nodig voor een meerdaagse wandeling of fietstocht, dan kun je naar de site van Nomad, waar een gedeelte van hun collectie tenten, rugzakken, slaapzakken, wandelschoenen en kleding staat uitgesteld. Prijsinformatie wordt niet gegeven en bestellen kun je er ook niks.

Uiteindelijk was er geen enkele site waar een keurig overzicht van wandel- en/of fietsroutes in Nederland of België stond. De enige site die dichtbij kwam was die waarop meerdaagse wandelingen beschreven waren (<http://www.xs4all.nl/~jcvr/inhoud.html>).

Te weinig budget

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen heeft aangekondigd dat er meer geld beschikbaar moet komen voor ICT-onderwijs. ICT staat voor Informatie- en Communicatietechnologie en het Ministerie vindt dat Nederland op het gebied van de ICT achterloopt op andere landen. In een persbericht liet

of de natuur in

CD - Internet

De natuur in

Club voor Natuurgeluiden Registratie
<http://www.hacom.nl/~birdy/>

Fietsnet
<http://www.fietsnet.nl/basis.htm>

Fietsvakantiewinkel
<http://www.qqq.com/fietsvakantie/>

Vogelbescherming Nederland
<http://www.goede-doelen.nl/vogel/>

VVV Amersfoort
<http://www.vvv-amersfoort.com/default.htm>

VVV Zeeland
<http://www.zeelandnet.nl/toerist/>

Welkom bij de Leyetocht
 Dit jaar op zondag 17 augustus

De Leyetocht
<http://home.worldonline.nl/~gvewijk/>

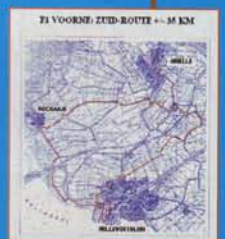
Meerdaagse wandelingen: LAW's
<http://www.inform.nl/wandelen/90001p01.htm>

Wandelen; lange afstanden
<http://www.xs4all.nl/~jcvr/inhoud.html>

Wandelen met Fred Triep
http://utopia.knoware.nl/users/pf_triep/wandelen.htm

Nomad
<http://www.nomad.nl>

Op Lemen Voeten
<http://home.pi.net/~oostrom/home.html>

Provinciale VVV Noord-Holland
<http://www.regionlink.com/north-holland/tourist/>

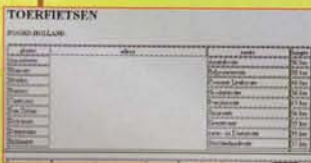

Wandelingen en fietstochten in rond Ugchelen
<http://home.pi.net/~pa0gwa/wandelen.htm>

Stichting Het Drentse Landschap
<http://home.worldonline.nl/~rudolph/drente.htm>

Wandelpaden Peer
<http://www.cipal.be/gemeente/stedgem/peer/bezien10.html>

Toerfietsen
<http://home.pi.net/~brunscho/home.html>

men onlangs weten dat er een plan ten aanzien van het ICT-beleid op scholen opgezet is: Nederlandse scholen moeten de achterstand gaan inhalen en daarvoor is een éénmalige bijdrage uitgetrokken (die overigens niet zo groot blijkt te zijn; de bijdrage komt neer op 1 PC per 15 leerlingen en bijscholing voor leerkrachten). Een dergelijk plan lijkt hard nodig, want de basisscholen die op Internet een site hebben, blijken dit niet uit hun eigen schoolbudget te kunnen betalen. De meeste scholen danken hun aanwezigheid op het Net en het PC-netwerk binnen de school aan extra bijdragen van ouders, zoals bijvoorbeeld basisschool Het Mozaïk in Delft, en sponsors uit het bedrijfsleven. Zo is het netwerk van de

Aloysiuschool in Amersfoort opgebouwd uit 'afdankertjes' van PTT Telecom (486 PC's). En op basisschool Louise de Coligny in Vlissingen wordt de Internet-aansluiting gesponsord door Internet-aanbieder Zeelandnet.

Meer scholen op het Net

Er waren al veel langer, buiten het Ministerie om, initiatieven om het ICT-onderwijs naar een hoger plan te tillen. De stichting Internet on Cable is opgericht om in eerste instantie Haagse basisscholen van een Internet-aansluiting te voorzien. Daarvoor is kabelexploitant Casema benaderd, die gratis het kabelnet, kabelmodems en gebruik van de helpdesk verstrekt. De stichting wil in

Basisscholen

De Digitale School
<http://digischool.bart.nl/>

ICT Nieuws Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
<http://www.minocw.nl/infotech/bericht.htm>

KlasseNet
<http://www.klassenet.nl/>

OnderwijsWeb
<http://www.xs4all.nl/~hoffman/onderwijsweb/index.html>

Stichting OnderwijsWerkGroep
<http://www.owg.nl/>

Scholen Internet Project (België)
<http://193.210.154.29/vhi/>

de toekomst ook kabelexploitanten in de rest van Nederland gaan aanspreken, om op die manier ook scholen in andere delen van het land op het Net aan te sluiten. De stichting heeft z'n eigen Internet-site die de naam Klassenet draagt en op het adres <http://www.klassenet.nl/> te vinden is.

Intussen zijn er diverse basisscholen met een Internet-site. Veelal staan deze sites op het account van een van de leraren van de school. Een uitgebreide lijst is te vinden op de site van De Digitale School. Uit de verhalen en de informatie komt naar voren dat veel scholen Internet zien als informatiebron voor werkstukken van de kinderen en als communicatiemiddel. Dat laatste houdt vooral in dat er flink ge-emailed wordt met kinderen uit andere landen om de Engelse taal te oefenen.

Hardrock en Metal

De meeste pagina's van bands worden bijgehouden door fans, die zelf een aantal pagina's in elkaar geknutseld hebben. Veel van die pagina's zijn aardig geslaagd en soms vind je er meer info dan op de officiële sites. Rage Against The Machine is een van die officiële sites, waar je tourdata en het laatste nieuws over de band terugvindt. De officiële site van Black Sabbath biedt veel meer informatie: reviews van concerten, interviews en artikelen, geluidsbestanden en foto's, en een lijst met veelgestelde vragen. Iets dergelijks zoals op de site van Black Sabbath vind je ook op de site van Iron Maiden, waar je bovendien een T-shirt kunt winnen. Het enige dat je moet doen is

reviews van concerten, interviews en artikelen, geluidsbestanden en foto's, en een lijst met veelgestelde vragen. Iets dergelijks zoals op de site van Black Sabbath vind je ook op de site van Iron Maiden, waar je bovendien een T-shirt kunt winnen. Het enige dat je moet doen is

Hardrock en Metal

AC/DC
<http://weber.u.washington.edu/~jfaga/>

Iron Maiden (officieel)
<http://www.ironmaiden.co.uk/>

Alice In Chains
<http://www.proaxis.com/~mcoleman/aliceinchains/>

Led Zeppelin
<http://www.sgi.net/zeppelin/>

Melissa Etheridge (officiële fanclub)
<http://fan asylum.com/melissa/>

Anthrax
http://www.elektra.com/metal_club/anthrax/anthrax.html

Mötley Crüe (officieel)
<http://motley.com/>

Black Sabbath (officieel)
<http://www.black-sabbath.com/sabbath.htm>

Nederlandse Hardrock
<http://www.qstone.nl/~ferry/hard.htm>

Bon Jovi
<http://www.rheinruhr.de/~wiewel/bonjovi/home.html>

Rage Against The Machine (officieel)
<http://www.ratm.com/>

Grateful Dead (officieel)
<http://grateful.dead.net/>

Van Halen links
http://www.matrix.com.br/dimitriv/vh_links.htm

Hardrock café list

<http://www.cet.com/~sharpe/hrcframe.htm>

Hardrock café Myrtle Beach
<http://myrtlebeachgolf.com/hardrock/>

Heavy Rock Links
<http://login.nord.eunet.no/~cathrine/heavy.html>

jouw persoonlijke top 10 van Iron Maiden T-shirts invullen. Komen de eerste drie

overeen met de keuze van de meerderheid van de stemmers, dan krijg je een T-shirt toegestuurd. Op de site van Mötley Crüe is niks te winnen, maar er is een chatpagina aan de site toegevoegd waar fans met elkaar kunnen praten over de band. In het kader vind je de adressen van een aantal echte Rock-klassiekers.

De Dead

Als laatste van de officiële sites willen we toch de site van de Grateful Dead even vermelden. Deze band neemt in de Internet-gemeenschap een aparte plaats in. De tekstschrijver van de lyrics, John Perry Barlow, is tevens oprichter van de Electronic Frontier Foundation (<http://www.eff.org/>), die een vrij verkeer van gedachtengoed progapeert en ondersteunt met online acties. De Dead waren een van de eerste bands die geen probleem maakten van het feit dat fans hun songteksten zomaar op het Net plaatsten (ook op songteksten zit copyright). De band is er uiteindelijk zelfs alleen maar bekender mee geworden.

Naast informatie over bands en concertdata hebben ook een aantal hardrock café's een eigen Internet-site. Een adressenlijst (en link) vind je op <http://www.cet.com/~sharpe/hrcframe.htm>. In dit overzicht ontbreekt een link naar een café, namelijk die van Myrtle Beach. Bij deze: <http://myrtlebeachgolf.com/hardrock/>.

Architectuur

Een van de meer recentere bouwwerken, die veel mensen zich nog wel zullen herinneren, is de Erasmusbrug in Rotterdam. Op de site wordt aan de hand van foto's uitgelegd hoe de brug gebouwd werd. Overigens zijn er in het buitenland ook een heleboel bruggen waarvan uitgelegd wordt hoe ze gebouwd zijn. Voorbeelden daarvan zijn de beroemde Golden Gate Bridge en de overkapte bruggen in de staat New Hampshire. Op de laatstgenoemde pagina staan ook verwijzingen naar overkapte bruggen uit de hele wereld. Voor liefhebbers hiervan is de site zeker de moeite waard. Naast uitleg over de historie van bouwwerken zijn er ook virtuele rondleidingen te volgen. Zo kun je bijvoorbeeld online een rondleiding volgen door het hoofdkantoor van de ING. De rondleiding is ooit in het leven geroepen omdat er niet aan de enorme

Architectuur

Nederland/België

Het Atrium

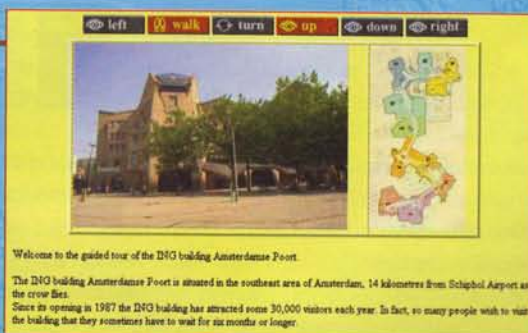
http://www.atrrium.nl/geb_uk.htm

Architect Lucas A.J. De Meyere

<http://door.hookon.be/~mdmeyere/pa/index.html>

Architectuur ESKO-gebouw

<http://www.web2day.nl/business/esko/link1A.html>

Welcome to the guided tour of the ING building Amsterdamse Poort.

The ING building Amsterdamse Poort is situated in the southeast area of Amsterdam, 14 kilometres from Schiphol Airport at the crow flies. Since its opening in 1987 the ING building has attracted some 30,000 visitors each year. In fact, so many people wish to visit the building that they sometimes have to wait for six months or longer.

Rondleiding 'De Kleine Aarde'

<http://www.pz.nl/dekleineaarde/rondl.htm>

Rondleiding Hof van Lierop

<http://www.ufsia.ac.be/info/hvl/hvl20n.html>

Architectuur van het Museon-gebouw

<http://museon.museon.nl/algemeen/gebouw.htm>

Rondleiding ING gebouw

<http://tour.ing.nl/uk/>

Rondleiding kantoor Gasunie Groningen

<http://www.gasunie.nl/rondleid.htm>

Rondleiding Studio Aalsmeer

<http://www.radio.aalsmeer.org/tour/weteringstraat1.html>

Het B.I.M. gebouw

<http://syn.let.rug.nl/aahist/oud/bim/bim.htm>

Boekbespreking Shell-gebouw

<http://muresh.et.tudelft.nl/delta/jaargangen/28/1/oud.html>

ERASMUSBRUG

Bouw Erasmusbrug Rotterdam

<http://www.dsdelft.nl/~streets/erasmus/erasmusi.htm>

Foto's FSAO-gebouw

<http://www.hvu.nl/nl/fotofsao.html>

Nederlands Architectuurinstituut

<http://www.nai.nl/>

Buitenland

Golden Gate Bridge

<http://www.mcn.org/Goldengate/>

New Hampshire's Covered Bridges

http://www.nhweb.com/travel_guide/covered_bridges/

History of the Empire State Building and other skyscrapers

<http://www.TheEmpireGivesBack.com/history.htm>

Nieuwe Sites

Abonneetaxi Tilburg
<http://www.localaccess.nl/abt/>

Alfa Romeo Nederland
<http://www.alfaromeo.nl/>

ArbeidsOngeschiktheid
<http://www.xs4all.nl/~ligtbak/>

ArboNed
<http://www.arboned.nl/>

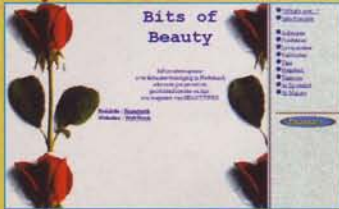

Max
<http://www.max.nl/>

Minolta Camera Benelux B.V.
<http://www.minolta.nl/>

Natuurhistorisch Museum Maastricht
<http://www.nhmmaastricht.nl/nhmmhome.htm>

BeautyWeb
<http://www.beautyweb.nl/>

Beekkestijn Pop
<http://www.velsen.net/beepop/>

Nederlandse Stichting Geluidhinder
<http://www.nsg.nl/>

Boijmans van Beuningen
<http://www.boijmans.rotterdam.nl/>

Botenmarkt
<http://www.botenmarkt.nl/>

The Netherlander
<http://www.netherlander.com/>

Bruidsnet
<http://www.bruidsnet.com/>

EyeCatch
<http://www.eyecatch.com/>

Onderwater-fotografie
<http://www.caiv.nl/~gwiersma/>

Fiat 500 Club Nederland
<http://www.noord.bart.nl/~fiat500/index.html>

Pandava
<http://www.pandava.com/>

Openbaar verslag Curatoren Fokker
<http://www.fokkernl.com/>

Power Unlimited PowerWeb
<http://www.bpa.nl/powerweb/>

GolfNet
<http://www.golfnet.nl/>

Activiteiten Singles 1997
<http://www.epsilon.nl/~pdevlugt/singles.html>

Grand Hotel Krasnapolsky
<http://www.krasnapolsky.nl/>

Digitaal Dorp Spakenburg
<http://www.dd-spakenburg.nl/>

Grenswisselkantoren
<http://www.gwk.nl/>

Haven van Rotterdam
<http://www.port.rotterdam.nl/>

Tickets & Events
<http://www.ticketevents.nl/>

Hero Nederland B.V.
<http://www.hero.nl/>

Horses of the Dutch
<http://www.horses.nl/>

Huis en Hypotheek
<http://www.huis-hypotheek.nl/>

vraag naar rondleidingen door het gebouw voldaan kon worden. En aangezien ze bij de ING toch iedereen een blik in het gebouw wilden gunnen, is de virtuele rondleiding ontwikkeld, die overigens ook langs de tuinen voert. De rondleiding is zo opgezet, dat je of op pijltjes kunt klikken om zo van de ene ruimte naar de andere te 'lopen', of een ruimte op een plattegrond kunt aanklikken. Op die manier werken de meeste van dergelijke virtuele rondleidingen, zoals ook de rondleiding van 'De Kleine Aarde'. Je kunt er milieuvriendelijke bouwwerken bekijken, zoals kassen die op zonne-energie draaien of een huis in piramide-vorm, dat ook voornamelijk op zonne-energie draait.

Er zijn twee sites die in dit rijtje een beetje uit de toon vallen. De eerste is de rondleiding door Studio Aalsmeer. Het blijkt namelijk een doodgewoon rijtjeshuis te zijn! Maar...een rijtjeswoning in zestiger jaren stijl is óók architectuur. De tweede is de pagina over de architect Lucas A.J. De Meyere. Het is geen reclamebureau of designbureau dat de pagina's bijhoudt, noch de man zelf. Het zijn zijn kinderen die met behulp van een uitgebreide fotogalerij de architecturale ontwerpen van hun vader tonen.

Fiatje 500 kopen?

Het aantal nieuwe sites groeit met de dag. Ook deze maand werden er weer een paar honderd (!) sites aan het Nederlandstalige gedeelte van Internet toegevoegd. Een groot gedeelte daarvan is commercieel opgezet, zoals de site van Alfa Romeo. Op hun site kun je informatie vinden over de modellen die Alfa Romeo voert en je kunt per e-mail een testrit aanvragen. Kun of wil je zelf niet rijden en is het openbaar vervoer niet zo best geregeld, dan kun je je abonneren op een taxi bij Abonneetaxi in Tilburg. Of anders een tweedehands Fiat 500 kopen? De Fiat 500 Club Nederland heeft een Internet-site, waarop onder andere deze Fiats te koop aangeboden wordt door particulieren. Geef je de voorkeur aan vervoer per boot, dan kun je op de site Botenmarkt boten huren of kopen. Daarnaast kun je er informatie vinden over scheepswerven, expertisebureau's en watersportbladen.

Naar de Oscars

Ook zijn er sites bijgekomen die je onder het kopje 'uitgaan en recreatie' zou kunnen plaatsen. Een voorbeeld daarvan is Tickets & Events. De naam doet het al vermoeden: ze verkopen toegangskarten. Toch zijn de karten die ze verkopen niet voor doorsnee-evenementen. Wat te denken van volledige arrangementen naar de Superbowl, Scala Milaan, Oscar-uitreikingen, WK Voetbal 1998, Wimbledon en bokswedstrijden? De prijzen liegen er dan ook niet om: bokswedstrijd Tyson-Holyfield vanaf f 2.995,-, de Superbowl vanaf f 6.950,-, tenniswedstrijd Wimbledon vanaf f 2.495,-, Oscar-uitreikingen vanaf f 12.500,- en Masters Golf vanaf f 9.750,-. Een leuke site om je aan te vergapen.

Geluidshinder

Een compleet tegengestelde site is die van Beekestijn Pop, een gratis popevenement dat dit jaar op 14 juni wordt gehouden. De bands die er gaan optreden zijn op het moment van dit schrijven nog niet bekend, maar je kunt wel per e-mail een verlanglijstje insturen.

Overigens zoeken ze nog vrijwillige medewerkers...

Misschien dat de inwoners van Beekestijn wat minder enthousiast zijn over het popfestival. Geen nood, want ze kunnen terecht op de site van de Nederlandse Stichting Geluidshinder, waar voor f 2,50 een folder te bestellen is die betrekking heeft op het isoleren van buitenmuren. Daarnaast zijn er nog talloze andere folders die tips bevatten om geluidshinder tegen te gaan, zoals bijvoorbeeld geluidshinder die veroorzaakt wordt door huisdieren en musicerende burens.

Hindermuseum

Er zijn de afgelopen tijd twee musea op Internet gezet: Boijmans van Beuningen en het Natuurhistorisch Museum Maastricht. Voor volwassenen zijn er collecties op het gebied van geologie, paleontologie, entomologie en botanie, een overzicht van permanente exposities zoals Kijken in de Tijd en Spelen in het Heden en een virtuele rondleiding door het museum. Door op onderdelen van een afbeelding te klikken (bijvoorbeeld een deur of een vitrinekast) kun je zelf rondkijken. Aan de kinderen is ook gedacht; die hebben hun eigen kindermuseum, waarin ze een rondleiding door de grotten kunnen volgen, kunnen meedoen aan het vogelspel een bewegende postkaart kunnen sturen of mee kunnen spelen met een quiz. Overigens is het kindermuseum, en dan vooral de rondleiding door de grotten, ook voor volwassenen interessant.

De site van Boijmans van Beuningen is mooi geworden, met een beknopte impressie van hun collectie en een agenda van tentoonstellingen, kleine presentaties en lezingen. Ook een rondleiding ontbreekt niet. Die is er in de vorm van het KunstWeb van Boijmans, dat je onder de knop Onderwijs kunt vinden. Er is ook ruimte ingericht waar kinderen zelf kunnen publiceren. De voorwaarden zijn dat het over beeldende kunst moet gaan en niet meer dan 5 getypte velletjes in A4 formaat mag zijn. Je kunt het werkstuk inzenden door het naar mailto:educatie@boijmans.rotterdam.nl te sturen.

Bruidsnet

Als je binnenkort gaat trouwen, dan is Bruidsnet een bezoekje waard. Je vindt er van alles: huurauto's, cateringbedrijven, felicitatiediensten, juweliers, kappers, party schepen, verhuur van koetsen en plaatsen waar je je vrijgezellenavond kunt houden tot aan verzekeringen en reisbureau's. Ben je ook nog van plan een huis te kopen, dan kun je op de site van Huis & Hypotheek het maximale leenbedrag kunt laten berekenen en welke aflossing daarmee gepaard gaat.

De site ArboNed is rijkelijke gevuld met informatie over de Arboret en de Arbodiensten zelf. Jammer alleen dat er geen concrete informatie op te vragen is over ergonomie en veiligheid op de werkplek. Het blijft bij een summier en algemene opsomming daarover. Wel kan er per e-mail informatie aangevraagd worden.

Verder is er deze maand de Website ArbeidsOngeschiktheid bijgekomen, die een overzicht geeft van diverse wetten en regelgevingen, zoals WAO, WULBZ en WAZ. De meeste pagina's zijn overigens 'under construction', zoals dat zo mooi heet. En dan tot slot een bijzondere site: het Openbaar verslag Curatoren Fokker, waar je in alle rust in chronologische volgorde kunt nalezen hoe de onderhandelingen zijn verlopen.

CD-i PROF

Het bedrijfsleven maakt steeds meer gebruik van CD-i. Dit medium leent zich daar uitstekend voor. De professionele toepassingen zijn zeer divers in allerlei verschillende branches. Maandelijks berichten wij in deze rubriek over de nieuwste professionele toepassingen.

Rob Smit

Video CD's

Wij vonden het tijd voor een paar vraagjes over Video CD's. Hoe worden ze geproduceerd, wie maakt ze en moeten ze in de toekomst het veld ruimen voor DVD Video?

Video CD's bevatten videobeelden die gecomprimeerd en vastgelegd zijn volgens het zogenaamde MPEG-1 protocol; ze kunnen worden afgespeeld op een CD-i-speler, Video CD-speler en PC of Macintosh computer uitgerust met een MPEG-kaart. Ze worden in oplage gemaakt voor de verkoop of als enkelvoudig exemplaar voor eigen gebruik. In het laatste geval ontvangt de opdrachtgever een zogenaamde WORM, een goudkleurige Write Once Read Many CD die eenmalig beschreven en meerdere malen gelezen kan worden. Het onderstaande artikel biedt een overzicht van wat er komt kijken bij het encoderen van videobeelden, welke bedrijven in Nederland zich daar mee bezighouden en welke veranderingen de komst DVD met zich meebrengt.

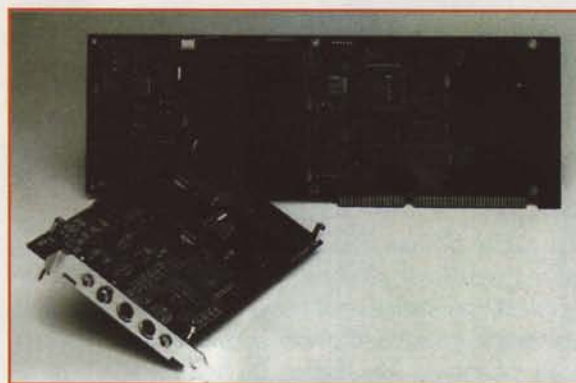
Creative Media

Het Rotterdamse Creative Media heeft zich in betrekkelijk korte tijd weten te ontwikkelen tot een multimedia-bedrijf dat op vele fronten van wanten weet. Niet alleen heeft men een aantal succesvolle business-to-business titels gerealiseerd, men is op dit moment naast Philips de belangrijkste uitgever van CD-i-games. Daarnaast verzorgt men de encoding van videomateriaal ten behoeve van video-CD's en CD-i's.

Directeur Herman van Oldenmark: "We bieden onze relaties twee vormen van encoding aan: hardwarematig en softwarematig. Hardwarematige encoding gebeurt hier in Rotterdam; de uiteindelijke beeldkwaliteit is vergelijkbaar met Super-VHS. Dat is niet de allerbeste kwaliteit, maar wel goed genoeg voor bijvoorbeeld business-to-business toepassingen. De beste kwaliteit krijg je echter met softwarematige encoding, wat we uitbesteden aan ons zusterbedrijf in Engeland. Daar beschikt men over de uiterst kostbare apparatuur die daarvoor nodig is."

Hard- en softwarematige

Gevraagd naar de verschillen tussen hard- en softwarematige encoding legt Van Oldenmark uit: "Hardwarematige encoding gebeurt met behulp van een insteek-

kaart voor de PC. Simpel gesteld gaat er aan één kant een videosignaal in en komt er aan de andere kant een MPEG-1 bestand uit. Dat kan tot twijfelachtige resultaten leiden als je het proces aan zijn lot overlaat, maar als je het aangeleverde videomateriaal van te voren bekijkt op mogelijke probleemgebieden en tijdens het afspelen de juiste correcties uitvoert is het eindresultaat heel behoorlijk. Hardwarematige encoding is een realtime proces, het encoderen van één minuut video duurt dus ook één minuut. Softwarematige encoding daarentegen is géén realtime proces. Met behulp van de software kies je voor iedere scène de beste instellingen, en pas als je daarmee klaar bent geef je de opdracht tot encoderen. Het programma werkt dan zijn lijst met opdrachten af, met een perfect MPEG-1 bestand als resultaat."

DVD

Creative Media rekent 40 gulden per minuut voor hardwarematige en 90 gulden voor softwarematige encoding. Daarnaast zijn er eenmalige masterkosten van 250 gulden. De opdrachtgever kan zijn videomateriaal aanleveren in Betacam- (het professionele videoformaat van Sony) of U-matic formaat (een ouder, semi-professioneel formaat) of de consumentenformaten Hi-8, Super VHS en VHS. Voorziet Van Oldenmark veranderingen ten gevolge van de komst van DVD? "Het zal nog minstens twee jaar duren voor DVD betaalbaar genoeg geworden is voor algemeen gebruik, en misschien nog wel langer. Op korte termijn voorzie ik dus geen veranderingen. Ze gaan echter wel komen, want het gebruik van DVD biedt vele voordelen boven de huidige CD-formaten."

Creative Media, Rotterdam, tel. 010-4562899.

Lost Boys Interactive

Het Amsterdamse Lost Boys Interactive startte zijn activiteiten met het coderen van CD-i-programma's in opdracht van derden en is sindsdien uitgegroeid tot een bedrijf dat thuis is op alle interactieve platforms. Daarnaast heeft men een innovatief Chess Control System ontwikkeld waarmee geïnteresseerden

internationale schaakwedstrijden zowel via televisietoestellen en videoschermen als via Internet kunnen volgen. De laatste ontwikkeling is de oprichting van een aparte uitgeverij van interactieve entertainment-titels voor vrijwel alle interactieve platforms.

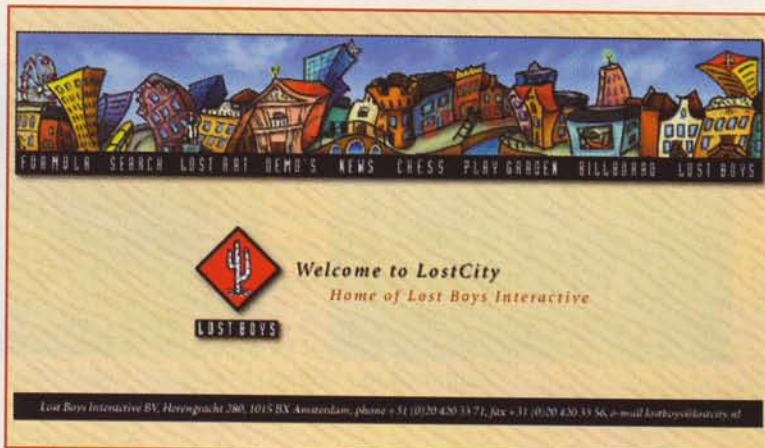
Gezien de grote hoeveelheid opdrachten en eigen activiteiten heeft men zelf de MPEG-1 encoding ter hand genomen. Net als bij Creative Media heeft men gekozen voor zowel hard- als softwarematige encoding.

Eigen software

Jan-Pieter Melchior, één van de directeurs van Lost Boys Interactive, legt uit waarom: "Hardwarematige encoding geeft weliswaar niet de allerbeste resultaten, maar het proces is snel en goedkoop en daardoor aantrekkelijk voor een bepaalde doelgroep. Softwarematige encoding geeft het beste resultaat, maar is langzamer omdat voor ieder videofragment handmatig de beste instelling gekozen moet worden; daarna moet het eindresultaat doorgerekend worden. Wat hard- en software betreft komt daar heel wat voor kijken, wat leidt tot een relatief hoge prijs per minuut geëncodeerd videomateriaal. Overigens gebruiken we voor onze softwarematige encoding niet de standaard software, maar een programma dat we hier in huis vanaf scratch ontwikkeld hebben. Daardoor kunnen we nu gewoon op een Pentium PC werken in plaats van op een speciale high-end computer. En voor die procedure blijkt nu zoveel belangstelling te bestaan dat we de software als zelfstandig product gaan uitgeven."

MPEG-2

Men krijgt zijn videomateriaal het liefst aangeleverd in Betacam-SP formaat. Hardwarematige encoding kost 75 gulden per minuut video, met opstartkosten van 250 gulden en een opslag van 25 gulden per sequentie. Softwarematige encoding komt op 125 gulden per minuut video. Met het nieuwe DVD-formaat is men bij Lost Boys al volop bezig. "De decodeerapparatuur is er al," aldus Melchior, "maar omdat DVD van het MPEG-2

in plaats van het MPEG-1 protocol gebruikmaakt kunnen we onze huidige encodersoftware niet zonder meer gebruiken. MPEG-2 is een veel nauwkeuriger manier van coderen, waardoor het onder andere voor het eerst mogelijk is om videobeelden van broadcastkwaliteit op CD vast te leggen. Daarnaast buffert een DVD-speler zijn videobeelden beter tijdens het afspelen, waardoor het eindresultaat eleganter is."

Lost Boys Interactive, Amsterdam tel. 020-4203371

NOB Interactive

Het Nederlands Omroepproductie Bedrijf heeft sinds twee jaar een aparte unit die zich bezighoudt met de vervaardiging van interactieve producties. Dat doet men niet alleen voor de publieke en commerciële omroepen, maar ook voor een groeiend aantal bedrijven en instellingen. Of het nu CD-ROM, CD-i of Internet-toepassingen zijn, NOB Interactive beschikt over de mankracht en ervaring om haar klanten van conceptontwikkeling tot en met realisatie te begeleiden. Gezien de omroepachtergrond van het bedrijf is men gewend om te gaan met videobeelden van de hoogste kwaliteit, zodat het niet meer dan logisch was dat men de encoding van videobeelden in eigen hand nam. "We werken hier uitsluitend met softwarematige MPEG-1 encoding," aldus NOB Interactive consultant Pier Tholen, "waarbij we de betreffende programmatuur gedeeltelijk zelf hebben aangepast om tot de hoogst mogelijke kwaliteit te komen. Die programmatuur draait op een Silicon Graphics Onyx, die beschouwd mag worden als het summum op het gebied van processing power. Zo krachtig is de Onyx dat hij het coderen in slechts twee tot drie keer de werkelijke tijd uitvoert. Overigens gebruiken we

Bedrijf op Schijf

Philipscdi.com

hem niet uitsluitend om video te digitaliseren; maar ook voor hoogwaardige 3D-animaties en ons video on demand systeem."

Kwaliteitsverschil

Het aangeleverde videomateriaal wordt eerst omgezet naar Digitaal Betacam formaat (het nieuwste professionele videoformaat van Sony), en van daaruit geëncodeerd met de Onyx. De prijs voor softwarematige encoding loopt vanaf f 75,- per minuut. Voor regelmatig terugkerende klussen gelden speciale prijzen. Omdat een groot deel van de klanten afkomstig is uit de omroepwereld is men al langere tijd bezig de fijne kneepjes van MPEG-2 encoding onder de knie te krijgen, niet alleen voor Digital Broadcast Video maar ook ten behoeve van DVD. Tholen: "De consument mag het verschil tussen MPEG-1 en MPEG-2 dan niet altijd direct zien, de omroep-professional ziet het wel degelijk. Bij het DVD-formaat is er voor het eerst geen kwaliteitsverschil meer tussen videobeelden op CD en op de Digitale Betacam band die als master gediend heeft, en dat heeft vele voordelen voor wat betreft opslagruimte, houdbaarheid en prijsniveau van de afspeelapparatuur."

NOB Interactive, Hilversum, tel. 035-6774000.

Valkieser Multi Media

Valkieser Multi Media is een onderdeel van de Valkieser Group, een allround mediabedrijf dat mensen en techniek levert voor de ontwikkeling, realisatie en distributie van audiovisuele programma's. Het concern ontplooit een breed scala aan activiteiten, waaronder de ontwikkeling en realisatie van interactieve audiovisuele programma's, het uitgeven van dergelijke programma's voor de consumentenmarkt, het leveren van video-montagefaciliteiten ten behoeve van dramaseries, spelshows en kinderprogramma's, het realiseren van speciale effecten en post-productiefaciliteiten voor reclamespots en speelfilms, het leveren van visuele vormgeving voor TV-stations, TV-programma's en interactieve media en het ontwerpen en vervaardigen van geluidscomposities.

Encodingstechniek

Wat Digital Video betreft houdt men zich uitsluitend met softwarematige encoding bezig. Directeur Brian Hirman: "We richten ons op de zakelijke markt, voor welke klantenkring wij een encoding-lijn hebben opgezet die een investering van zo'n anderhalf miljoen gulden heeft gevegd. We hebben voor het softwarematige proces gekozen omdat dit het beste eindresultaat oplevert, met name voor video-opnamen die uit scènes bestaat die qua contrast, kleurgebruik, mate van detailering en beweging onderling sterk verschillen. Het digitaliseringsproces wordt voor iedere scène handmatig geoptimaliseerd, waarbij we worden geholpen door de zogenaamde scene-cut detection van de software die ongeveer één seconde vooruitkijkt. Wordt er een harde beeldwisseling gesignaleerd dan wordt daar automatisch meer geheugenruimte voor gereserveerd." Dat de video-encodingstechniek in een razend tempo voortschrijdt blijkt uit de vorderingen die men op dit gebied gemaakt heeft. Hirman: "Eind 1992 liepen we nog 1 op 10.000, wat neerkomt op een volle week voor een enkele speelfilm. Op dit moment duurt het encoderen nog maar vier keer zo lang als de tijdsduur van de video-opname zelf."

Wereldwijde acceptatie

De opdrachtgever kan met vrijwel ieder videoformaat aankomen; in alle gevallen wordt het eerst gemasterd naar het Digitale Betacam formaat voordat er verder

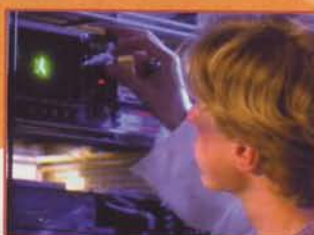
mee gewerkt wordt. Indien nodig worden de opnamen opgepoetst, bijvoorbeeld door het uitfilteren van de beeldruis. De encoderskosten bedragen 100 gulden per minuut all-in voor het standaard encoderingsproces; extra wensen van de klant leiden ook tot extra kosten. Met de overstap naar DVD is Valkieser Multi Media in een vergevorderd stadium. Hirman: "We beschikken nu al over DVD authoring en premastering, waarmee we één van de eerste bedrijven in Europa zijn met operationele faciliteiten voor de vervaardiging van DVD video's. Die stap heeft aanzienlijke investeringen gevegd, maar we verwachten er de komende jaren veel van. Een groot voordeel is dat DVD nu al ondersteund wordt door de consumer electronics industrie, de computersector en de filmindustrie, wat garant staat voor wereldwijde acceptatie."

Valkieser Multi Media, Naarden, tel. 035-6955900.

doel, namelijk het overzetten van smalfilms en home video's van consumenten op Video CD. Smalfilms en videobanden zijn uiterst vergankelijk terwijl de levensduur van de CD vrijwel oneindig is. Zelfs al zou de kwaliteit na tachtig jaar achteruitgaan, zoals wel wordt beweerd, dan nog is dat geen ramp. Alle informatie is in digitale vorm opgeslagen en kan zonder kwaliteitsverlies gekopieerd worden. Door je oude smalfilms of home video's op Video CD over te zetten leg je dus een familiearchief aan dat de tand des tijds kan doorstaan."

Video CD

De prijs die men voor zijn consumentenservice berekent is f 99,50 per 15 minuten video, voor iedere minuut boven het kwartier wordt f 9,95 extra gerekend. Indien nodig wordt er ruisonderdrukking, filtering en licht- en kleurcorrectie toegepast. Ook is het mogelijk om meerdere filmpjes op één CD te plaatsen, hetzij door ze eerst handmatig tot één geheel te monteren, hetzij door ze

Videocentrum Nederland

Videocentrum Nederland houdt zich als enige van de hier genoemde producenten uitsluitend met hardwarematige encoding bezig. Bovendien richt men zich behalve op de professionele markt ook nadrukkelijk op de consumentenmarkt. Directeur Henk Otto: "Iedereen roept altijd dat de kwaliteit van hardwarematige encoding veel te wensen overlaat, maar als je zorgvuldig te werk gaat valt dat reuze mee. De kwaliteit die we hier weten te realiseren is prima geschikt voor beurspresentaties en point of sale/point of information systemen.

Zou je voor dergelijke producten softwarematig encoderen dan zouden ze veel te duur worden. Daarnaast is dit type encoding, gezien zijn relatief lage prijs, geschikt voor nog een heel ander

apart te encoderen en vervolgens middels een scherm-menu toegankelijk te maken. De consument kan zijn materiaal in bijna ieder denkbaar film- en videoformaat aanleveren; in de praktijk arriveert 99 procent echter als Super-8 film. Otto: "De vervaardiging van Video CD's voor consumenten is voortgekomen uit een service die we al geruime tijd via de fotohandel aanbieden, namelijk het kopiëren van smalfilms naar videoband. Om de één of andere reden is de fotohandel echter huiverig voor het medium Video CD, zodat we die service nu direct aan de consument aanbieden. En ik kan niet anders zeggen dan dat dit besluit een schot in de roos is geweest."

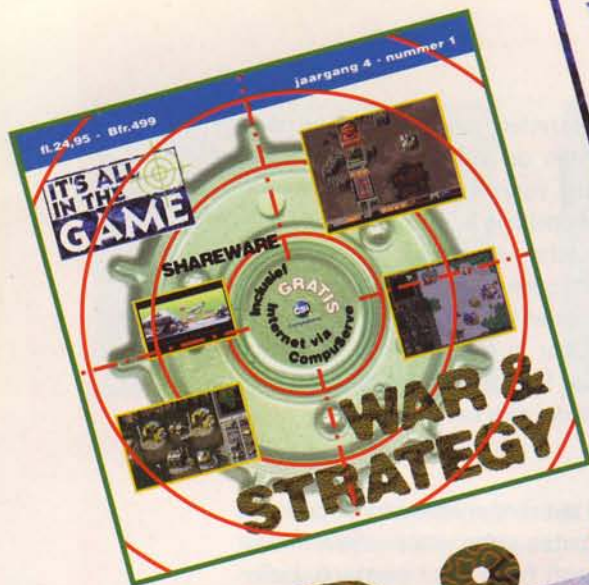
Videocentrum Nederland, Soest, tel. 035-6018844.

Bedrijf op Schijf

Philipscdi.com

Win 95 autorun

IT'S ALL IN THE GAME

IT'S ALL IN THE GAME NUMMER 1 IS ER! EEN GREEP UIT DE INHOUD:

- Command & Conquer, één van de bekendste War & Strategy spellen.
- Diablo, het nieuwste spel van Blizzard Entertainment.
- Sim City 2000, in dit simulatie/strategie-spel is het de bedoeling om je eigen stad te bouwen en te onderhouden.
- Z, een War & Strategy-spel van de Bitmap Brothers
- Warcraft I: Orcs and Humans
- Warcraft II: Tides of Darkness
- Dune II: The building of a Dynasty
- Ceasar 2
- Civilization II
- Red Alert

It's all in the game beschikt over een schitterende multimedia-shell. Dit betekent dat je op heel fraaie wijze de inhoud van de CD-ROM kunt bekijken.

Bestel nu de beste shareware games op het gebied van War & Strategy en stuur onderstaande bon, in een enveloppe, naar: Haarlems Uitgeef Bedrijf, Antwoordnummer 1228, 2000 VG Haarlem (postzegel is niet nodig).

Ja, ik maak gebruik van deze éénmalige aanbieding en bestel It's all in the game 1* voor fl.19,95 / Bfr. 499 (inclusief verzendkosten)

Wijze van betaling:

S.v.p. aankruisen wat gewenst is

Nederland

- Ik heb een giro-/eurocheque bijgesloten.
- Machtiging gehele bedrag Banknummer/Gironummer:

België

- Ik heb het verschuldigde bedrag overgemaakt op rekeningnummer 230-0199950-53, t.n.v. de Generale Bank N.V. in Turnhout, t.a.v. Haarlems Uitgeef Bedrijf.

Naam: _____ (M/V)

Adres: _____

Postcode: _____ Plaats: _____

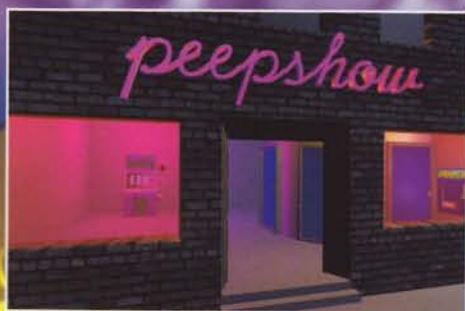
Telefoon: _____

* Zolang de voorraad strekt / Geldig t/m april 97

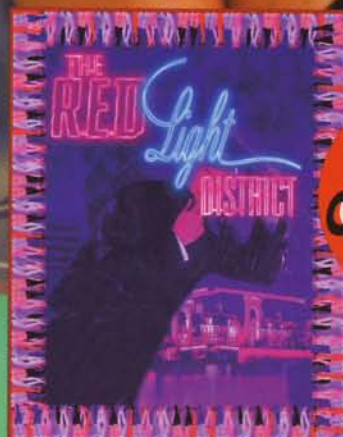
Handtekening _____

THE RED

Light DISTRICT

Gaat Martin Vandoren vreemd?

WINDOWS
CD-ROM

EEN NEDERLANDSTALIG ADVENTURE

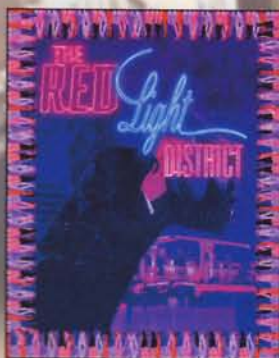
MET ECHE ACTEURS

ONDEUGEND MAAR BESCHAAFD

REAL-TIME VIDEO

Vul de bon in en beleef een zwol voorjaar!

Stuur de bon in een envelop op naar: Haarlems Uitgeef Bedrijf, Antwoordnummer 1228, 2000 VG Haarlem (p)

JA, IK BESTEL DE CD-ROM THE RED LIGHT DISTRICT*.
IK BETAAL DAN GEEN f 79,95 (BFR. 1599),
MAAR SLECHTS f 59,95 (BFR. 1199), INCLUSIEF VERZENDKOSTEN.

Betaalwijze: Vakren:
Nederland in stikstippen

- Ik heb een giro/eurocheque bijgesloten.
- Ik machtig HUB nieuwe Media BV eenmalig het verschuldigde bedrag van m'n rekening af te boeken.
banknummer / gironummer

België

- Ik heb het verschuldigde bedrag overgemaakt op rekeningnummer 230-0199950-53, t.n.v. de Generale Bank N.V. in Turnhout, t.a.v. Haarlems Uitgeef Bedrijf, o.v.v. The Red Light District

Naam M/V

Adres

Postcode

Woonplaats

Telefoon

Handtekening

*geldig t/m 15 april 1997

Zolang de voorraad strekt
Na het ontvangen van de betaling
ontvangt u The Red Light District
binnen drie weken thuis

BRAIN DEAD 13

In een kasteel ontmoet whizzkid Lance Galahad, het computermonster 'Brain' dat de wereld wil veroveren. Help Lance naar de 'Brainchamber' te komen om het computernetwerk van Brain uit te schakelen. Kies de juiste weg, want een foute keuze betaal je met je leven! Het is maar goed dat je in deze interactieve tekenfilm-game oneindig veel levens hebt.

Bereid je voor op een aaneenschakeling van absurde en dolkomische situaties!

Met hoogwaardige animatietechnieken, zoals ook gebruikt door de Disney Studio's. Met veel griezelige kamers en een oneindig aantal levens.

Urenlang spelplezier...
je lacht je dood!

fl. 99,95

<http://www.cd-online.nl/>
Wilt u meer weten, bel dan de Philips Consumentenlijn 0900-8406 (20 cent per minuut).

Let's make things better.

PHILIPS

Philipscdi.com